

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

374.2

U-41

ՀՀ Կառնի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏ. ԽՈՐՀՐԴ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պատկերներ բոլոր յեղքների, սխալների.

3
Ա-38

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

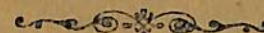
374.2
Ա-41

№ 9

այ

ԱԿՈՒՄՔԵՅԻՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

1938

Պոլիգրաֆտրեստի 2-րդ տպարան.
ՅԵՐԵՎԱՆ, 1923 թ.

20

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Լույս ընծայելով ներկա „Ուղեցույց“-ը, մենք նպատակ ունենք մասամբ բավարարելու այն մեծ պահանջը, վոր մեզանում զգացվում է քաղաքական յեվ մասնավորապես ակումբային զործի աս-պարիզում:

Ակումբը, ժողովրդական տունը կամ սրանց տարրական ձեվը՝ խրճիթ-ընթերցարանը՝ դեռ յեվս չեն գտել սեզանում՝ լայն կիրառում յեվ վոր գլխավորն է՝ չեն դարձել քաղաքական լուսավորության մասսայական հիմնարկներ:

Դրա պատճառներից խոշորագույնը պիտի համարել ակումբային աշխատանքին հմուտ աշխատողների բացակայությունը մեզանում:

Գլխավորապարը չունենալով հրահանգիչների անհրաժեշտ կադր յեվ նյութական միջոցներ՝ բանալու հատուկ դասընթացներ, ցանկա-նում է այս բրոշյուրի միջոցով գոնե մասամբ լրացնել այս բացը, մտցնել միտքինակություն յեվ ընդհանուր ղեկավարություն:

Հետագայում առանձին հարցերի նկատմամբ լույս կընծայվեն հա-մապատասխան մեղնարկներ, թերթիկներ յեվ այլն:

ԳԼԽԱՂԱՎՈՐՈՒՄՎԱՐԻ ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ՅԵՐԱԺԻՆ

6056
39

Ա. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

ՔԱՂԱՌՈՒՄՎԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԵՐԹԱ- ԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՄԵԶԱՆՈՒՄ

Գլխադրուավարը մեզանում, ունենալով մոտ 2 տարվա գոյություն, աստիճանաբար վերակազմվելով յեւ յենթարկելով անվերջ կրնատումների յեւ փոփոխությունների, ներկայումս կանգնած է ամուր հիմքերի վրա յեւ իրոր դարձել է կոմունիզմի պետական պրոպագանդայի խոշորագույն միջոցներից մեկը:

Կոչված լինելով մասսաների բաղաբական յուսավորության գործը կարգավորելու յեւ սխառեմատիկ կերպով խորացնելու, Գլխադրուավարը վերջին հաշվով նոր գաղափարախոսության մարտից պիտի լինի, ուրհին տրադիցիաներով յեւ իդեոլոգիայով ղեկավարվող բանվորն ու գյուղացին մարզվելու յեն կոմունիստական աշխարհայացքով յեւ դառնալու սոցիալիստական շինիրարության ամենորոյա զանդաղ բայց, տոկուն աշխատանքի մշակներ:

Յեթե նկատի ունենանք հակառակ բեւեռից յեւ բանակից յեկած հակազդիչ ուժն ու իդեոլոգիան հանձինս նոր տնտեսական բաղաբականության վերածնած մանր-բուրժուական յեւ մասամբ բուրժուական գաղափարախոսության, այն ժամանակ Քաղուավարի աշխատանքը, իբրեւ մանր-բուրժուական իդեոլոգիայի դեմ պայքարող մի մարմնի, ավելի յեւս կարեւոր տեղ է զբաղում մեր բնդհանուր պետական յեւ կուսակցական սպարաբառի մեջ:

Մանր-բուրժուական հակառար մեզանում արտահայտվում է մի կողմից յուր ինտելիգենցիայի միջոցով յեւ մյուս կողմից՝ գյուղերում զանազան տեսակի կուլակային տարրերի ներկայումս ձեռք բերած փորոշ ազդեցությամբ գյուղացու աուորյա կյանքի յեւ հասկացողությունների վրա:

Գրակախությունը, զեղարվեստը, գիտությունը, կրոնը, բարոյականությունը յեւ սոհասարակ այն ամենը, ինչ բնդունված է անվանել «հոգեվոր կուլտուրա», միշտ եւ յեղեւ յեն կռվի միջոց տիրող դասակարգի ձեռքին:

Պրոլետարիատը յեւ աշխատավոր գյուղացիությունը իրենց զարավոր թշնամու՝ բուրժուալիայի բարոյական մանր տեսնելու համար ամենամեծ չափով պիտի ոգտագործեն այս «հոգեվոր» զենքը: Կոմունիստական համալսարանը, պրոլետարական գրականությունն ու զեղարվեստը, համա-

լսարանն ու դպրոցը յեւ վերջապէս կոմունիստական պարբերական յեւ Եպիզոտիկ գրականութիւնը—անս ալն գէներրը, վորոնք պրոլետարիատի ղեկատարութիւնի որոր պետք է ըստ ամենայնի ծառայեն վերել ճիշդած դասակարգային յեւ իդեոլոգիական պայքարի համար:

Պարզ բան է, վոր մեր զաղափարային պայքարի խոշորագոյն զենքը, մեր ընթացիք գործնական շինարարութիւնն է: Գյուղացին պարզ տեսնում է, վոր խորհրդային իջխանութիւնը յեւ նրա ղեկավար բանվոր դասակարգը հանձնա յուր ավանգարդ Կոմունիստական Կուսակցութեան 5 տարվա շինարարութեան աշխատանքի տվեց նրան խաղաղութիւն՝ ազատելով իմպերիալիստական յեւ աղգամիջյան պատերազմներից մասցու դառնալու բախտից, տվեց նրան հաց՝ ազատեց սովամահ լինելու վտանգից, յեւ յաղթով հնարավորութիւն յերկրի քայքայված տնտեսութիւնը վերականգնելու յեւ վերջապէս տվել է նրան լույս յեւ գիտութիւն՝ վոչքողարկված յեւ միթագնող, այլ ռեալ յեւ գյուղացու դարերով նիւրող միտքը արթնացնող: Կրկնում յենք, վոր այս միջոցները տվելի բան վորեւմ վերացական խոսք, արտահայտված «հոգևոր կուլտուրայի, միջոցով, ընդունակ գտնվեցին յենթարկելու բանվոր-գյուղացիական մասսաները կոմունիստական իդեոլոգիայի յեւ մարգելու բանվորից ու գյուղացուց դասակարգային կուլի յեւ խորհրդային շինարարութեան մարտիկներ: Դրանով պիտի բացատրել այն յերևույթը, վոր բանվորական յեւ գյուղացիական տարրերը վոր սկզբում կասկածով եին վերաբերվում դեպի խորհրդային իշխանութիւնը յեւ կոմունիստական կուսակցութիւնը արդեն 1923 թ., տեսնելով նրանց վարած քաղաքական գծի յեւ խորհրդային շինարարութեան համապատասխանութիւնը իրենց դասակարգային շահերին, համարում են այդ կուսակցութիւնը միակ պաշտպանը յեւ անկեղծ բարեկամը շահագործված տարրի:

Հիշալ իդեոլոգիական պայքարի մեջ տվելի բան վորեւմ այլ մարմին, քաղաքական մարմինները (մանավանդ մասսայական հիմնարկները) ունեն կատարելու պատմականորեն խոշոր յեւ աննախնթաց դեր: Ակումբը, ժողովրդական տունը, խրհիթ-ընթերցարանը յեւ նույնիսկ լիկվիդացիոն կայանը իրոր պիտի դառնան այս զաղափարային պայքարի ամենագործոն ապարատները տեղերում, յեւ միաժամանակ պիտի առաջ տանն մասսաների քաղաքական դաստիարակութեան գործը:

Բաց այս ընդհանուր բնույթ կրող խնդիրներից բացի մոտակա շրջանների համար Գլխաղյուսվարը պետք է լուծէ յեւ մի շարք այլ վոչ պակասխոշոր նշանակութիւն ունեցող խնդիրներ:

Այդպիսի խնդիրների մեջ նախնապէս պիտի հիշել հակակրոնական ագիտացիան, գյուղացիական յեւ մասամբ բանվորական մասսաները նախապաշարմունքի յեւ կրոնի ու յեկեղեցու մութ ճիրաններից ազատելու խնդիրը: Այս ագիտացիոն աշխատանքը պիտի կրի, ինարկի, յերկարատեւ, սիստեմատիկ աշխատանքի բնույթ՝ գլխավորապէս բնագիտական գիտելիքների տարածման միջոցով: Այս տնտեսեցից ակումբների, կամ խրհիթ ընթերցարանների կից պիտի կազմակերպել բնագիտական գիտելիքների

սիստեմատիկ դաստիարակութիւններից յիկ, վոր վերջին հաշվով լինելու է հակակրոնական պրոպագանդ:

Միաժամանակ հարկածային աշխատանք պիտի համարել գյուղատնտեսական անդրագիտութեան վերացումը, վոր յեւ հիմք է ծառայելու խոշոր գյուղատնտեսական արդյունարեւութեան կազմակերպման գործում: Դաստիարակութիւններ, բրաշլուրային գրականութիւն յեւ թերթիկների հրատարակութիւն, կրակուրսիաներ դեպի փորձնական կոմունիստներ յեւ խորհրդային տնտեսութիւններ յեւ այն—սրանք յեն այն միջոցները, վորոնցով հնարավոր է այս ասպարիզում վորոշ գրական արդյունքի համնել:

Սրան առնթեր գուտ քաղաքական բնույթ կրող խնդիրները յեւ յեն կարող անուշադիր թողնվել քաղյուսմարմինների կողմից, բնդհակառակը, անհրաժեշտ է խոշոր ուշադրութեան արժանացնել թե ներքին տնտեսական խնդիրները, յերկրի վերաշինութեան աննկուն աշխատանքը, փինանսական յեւ հարկային քաղաքականութիւնը, քաղաքի շէփութիւնը գյուղի հանդեպ յեւ այն յեւ թե արտարին, միջազգային քաղաքական դրութիւնը: Այս տնտեսեցից քաղյուսմիմարկներին մասնակցութիւնը կուսակցութեան ձեռնարկած բոլոր կամպանիաներին պիտի համարել այդ կամպանիաների յեւ հարցերի ժողովրդականացման յեւ յուսարանման լավագոյն միջոց:

Այս բոլորով միասին, ասկայն, Բաղլուսվարի հիմնական է կարեւորագոյն աշխատանքը հնում է անդիագետութեան վերացումը, մի յերկրում ուր կան գավառներ, վոր ունեն մինչև 80—90° անգրագետ բնակչութեան, վոչ մի խոսք չի կարող լինել քաղաքական, գյուղատնտեսական է այլ տեսակի անգրագիտութեան վերացման մասին մինչև վոր վերացրած չլինենք ալքենական անգրագիտութեանը: Բոլոր վոչ միայն քաղյուսվարական մարմինները, այլ յեւ առհասարակ կուսակցական պրոփեսիտուլ, խորհրդային յեւ այլ որգանները պիտի մարսիմում ուշադրութիւն յեւ ոժանդակութիւն ցույց տան այս խոշոր խնդրի յուժման գործին, վորով յեւ հնարավորութիւն լինի Անդրկովկասյան Գործադիր Կոմիտեի վորոշումն (հոկտեմբերյան հեղափոխութեան տասնամյակին յերկրի ամենախուլ անկյունում անգամ անգրագիտութեան վերացման հաղթանակը տոնել) ի կատար ածել:

Մի ուրիշ կարեւոր աշխատանք, վորին պետք է անմիջապէս ձեռնամուխ լինեն գաղթադրութիւնները, դա քաղյուսաշխատանքի նյութական բազա տեղծելու խնդիրն է: Այստեղ նախնապէս պիտի հիշել Անդրկենտգործկոմի ապրիլի 2-ի դեկրետի մասին, ըստ վորի պետական մատակարարումից հանվում յեն յեւ դրվում տեղական մատակարարման մեջ բոլոր քաղյուսմիմարկները անխտիր: Այս հանգամանքը շատ կարեւոր յեւ նույնիսկ վտանգավոր դրութիւն է տեղում մեր աշխատանքի համար: Մեծ դժվարութիւններով Բաղլուսվարին յեւ Գաղթադրութիւնների 1-ին համագումարին հաջովից վերջ տալ այն լիկվիդատորական տրամադրութեան քաղյուսաշխատանքի նկատմամբ, վորով համակված էին նույնիսկ պատասխանատու աշխատողները: Համագումարից հետո քաղյուսաշխատանքը նորից մտավ յուր նորմալ հունի մեջ յեւ քաղյուսմիմարկների

ցանցը սխալվելով նեւախի հասցրած հարվածից խոտտանում եր յեթե փոշ
ընդարձակվել, գոնե յեղածը պահպանել: Յեւ անա յերբ գարնանը հրատա-
րակվեց Անդրկենտագործկոմի հիշյալ դեկրետը նորից սկսվեց նույն շփոթն
ու քաղյուսահիմնարկների լիկվիդացիան: մի շարք զավառներում նրանք
նույնիսկ չեն վերաբացվել ամառվա դադարից հետո:

Վո՞րն և լինելու ներկայումս մեր քաղաքականութունը քաղյուսահիմ-
նարկների ցանցի պահպանման գործում—անա այն հարցը, վոր յուր ամ-
բողջ լրջությամբ կանգնած և մեր առաջ յեւ վորի բարեհաջող լուծումը
պետք և սպասել Քաղյուսավարների համառուսական 4-րդ համագումարին:

Սմենից առաջ իհարկե մեր Գործկոմներն չեն, վոր պետք և անուշա-
դիր չը թողնեն մեր աշխատանքի այս թեպետ յեւ անչեկամուտ, բայց կա-
րեւորագույն ասպարեզը: Տեղական բյուջեներում նախատեսմամբ բոլոր
գումարները պետք և լիովին տրամադրվեն զավթաղյուսավարներին. այս
պահանջը մենք նախնականաբար դնում յենք Գավգործկոմների առաջ:

Մյուս կողմից նկատի ունենալով մեր զավառներից շատերի բյուջե-
ների դեֆիցիտը յեւ տեղական միջոցների սղությունը պետք և անհրաժեշտ
համարենք թեկուզ ներկա տարվա համար Ժողկոմխորհի յեւ քաղյուսա-
շխատանքներում անմիջապես շահագրգռված հիմնարկների նյութական
աջակցությունը: Մասնավորապես կոոպերացիան և, վոր մեզանում յեւ
փոշ մի աջակցություն չե ցույց տալիս անգրագիտության վերացման գոր-
ծին, չը նայած նրան, վոր Ռուսաստանում վաղուց և արդեն վոր կո-
ոպերացիան յուր շրջանառության կապիտալի 1 % -ը հատկացնում և Քաղ-
յուսավարին յեւ Պրոֆմիսությունների խորհրդին: Այս յեկամուտի գանձումը
պետք և ամեն ջանքով իրագործել:

Նյութական բազայի ուժեղացման մի այլ միջոց պիտի համարել նայել
արտադրական-յեկամուտային հիմնարկների բացումը: Վո՞չ մի դեպքում
չը պետք և թույլ տալ գրադարանների, ակումբների յեւ այլն շահագոր-
ծումը այս նպատակի համար, սակայն հատուկ կինոների, զբոսավայրերի
յեւ այլ շահագիտական հիմնարկների բացումը յեւ վերջիններիս յեկամու-
տը քաղյուսաշխատանքի համար ոգտագործելը յուրաքանչյուր քաղյուս-
աշխատողի ուշադրությունը յեւ յեռանդը պիտի գրավի:

Սակայն այս բոլոր միջոցները ոժանդակիչ հանգամանք չեն մեր
աշխատանքի մեջ: Քաղյուսահիմնարկներիգոյության միակ հավաստիացումը
պիտի փնտրել վերջիններիս մասսայականացման մեջ: Քաղյուսահիմնարկները
անցկացնել համայնքի մատակարարման, կապել մասսայի հետ յեւ այս մաս-
շտաբով վերաբնեն նրանց կազմակերպչական, ֆինանսական յեւ մեթո-
դական մատակարարումը անա այն հերթական խնդիրները վոր դրված յեն
մեր առաջ յեւ վորոնց որ առաջ իրագործումը լավագույն ազդակն և քաղ-
յուսաշխատանքի խորացման յեւ պահպանման գործում:

Քաղյուսահիմնարկները պետք և դառնան այն հիմնական խթանները,
վորոնցով կուսակցությունը շարժում և բանվորա-գյուղացիական մաս-
սաները քաղաքական յեւ տնտեսական վորոշ լոզունգների շուրջը: Պետք և

այնպես անել, վոր մեր մասսայական քաղյուսահիմնարկները հարմարեցրած
լինեն բանվորի յեւ գյուղացու գործնական պետքերին յեւ նրանց բոլոր
կույտուրական պահանջները բավարարեն: Այն Ժամանակ մեր ֆինանսա-
կան քաղաքականության յեւ փոշ մի թերում կամ փոփոխում չի կարող
այլովս անդրադառնալ քաղյուսաշխատանքի վրա:

Այս սկզբունքները յեւ գործնական նկատառումներն աչքի առաջ
ունենալով և, վոր մենք պետք և առաջ տանենք յեւ խորացնենք մեր
աշխատանքները կոմմունիզմի պիտական պրոպագանդայի գործում:

ԴԶՆՈՒՆԻ.

ԵԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆԻՔ

I

Ակումբը յեւ զրա հետ միասին ժողովրդական տունը նոր չեն, բայց անկախ այդ հանգամանքից համապատասխան ակումբային մասնագետ աշխատակիցներ չկան քնդհանրապես յեւ Հայաստանում մասնավորապես: Դրա գլխավոր պատճառը հանդիսանում է այն, վոր ներկայիս՝ խորհրդային իրավակարգի ակումբի յեւ ժողովրդական տան բովանդակութիւնն ու նութիւնը հիմնովին տարբերվում են հնից: Յեղած աշխատակիցները վարժված են հնին, սովոր նախկին բովանդակութեանն ու մեթոդներին, իսկ հիմա՝ մեզ այլ աշխատանք է հարկավոր, այլ բովանդակութիւն:

Մի տեղ հավաքվելու խորհրդակցելու, զարգերն իրար պատմելու, գրու-
ցելու, նոր բան սովորելու չեմ իմանալու, պատմելու. նորույթների ու որվա-
չարիքների մասին, լսելու այդ ուղղույթյամբ փոքրվե բան չեմ այլ նման ծրգ-
տումներ միշտ ունեցել եմ մարդկային հասարակույթյունը: Գյուղական
խամուլներն ու բաղարների «զայնխանա» թեյատները, չեկեղեցիների
բակերն ու ալգի-գրոսավայրերը, ճրագարաններն ու փողոցների անկյուն-
ները, գյուղական խրճիթներն իրենց տափակ բուրսիներով ու քնտանե-
կան ճյուրրնկալ հավաքատեղիները չեղել են այն վայրերը, ուր համա-
խմբվել են հասարակական կյանքին վարժված, իրարից անջատ ապրելու,
նշանավորական կյանք վարելու անսովոր մարդիկ ու խոսակցել, գրուցել են
իրար հետ:

Հարուստներն ու առհասարակ տիրող դասը քննաձևական չեքեքություններ եր կազմակերպում, հյուրընկալություններ սարքում ու իրար տեսնում, իսկ աշխատավոր դասակարգը չունենալով այդ հարմարությունները՝ փողոցով ու քակերով եր բախարարվում:

Պատահական բնույթ կրելով մարդկանց մասնակցություն տեսակետից, բայց բնական անհրաժեշտություն լինելով յուրաքանչյուրի համար՝ այդ համախմբումները դառնում են սովորույթ չլի սովորական:

Ամեն որ աշխատանքներից նկատ կամ ազատ ժամերին, մեծ մասամբ միջնվում ժամին հավարվում են մարդիկ «սովորական» տեղը չեղ խոսում:

Բարժառազիան նման հավարտ յթնելում իր սովորական նյութերի շուրջն եր գրոցում, փիլիսոփայում, շահագործման նորանոր ձևիլը մտածում, կերակրների ու հագուստների, հարստանալու յեւ հարստահարելու

«նուրբ» յիվ կատարելագործված ճեփեր մշակում կամ դառարկ ու շփալտ
կերտխումբով յիվ զվարճություններով էր անց կացնում իր ժամանակը:

Մակայն աշխատավորութիւնն ուներ իր ցավերը, իր հոգսերն ու դատակարգային մտայնութիւնները, փորոնք չի՛վ փորպէս նյութելին ծառայում իրենց համայնքումներին:

Նոսում ելին իրենց տանջանքներից ու չարչարանքներից, հոգսերից ու ցավերից, կարիքներից ու նեղութուններից, զլուդական կույակների, տանուտերների ու գզիլների, գործարանային խաղչիյնների ու կառավարիչների, պրիստամիտերի ու ժանդարմների յիվ առնաաբառկ բոլոր շահագործողների ու տիրող ապալարատի վարվյալից, կեղերումն ու կենցաղն ելին զբեկորում իրենց պարզ ու անպանույն լեզվով: Որինակներ ելին բերում, պատմում իրենց պանծալից կյանքն ու թափումստի մաղծը յիվ հանգստանում: Իրենց շանքի նմանութունը, իրենց դարդի ու ցավի ընդհանրութունը կարծես թեթևութունը և պատճառում:

Հանախ համեմատում էլին իրենց կյանքը տիրող, հակառակ դասակարգի կենցաղի հետ ու դարձան մտածում դրանից յեկնելու: Հանախ այդ բնկերական գրույթների ժամանակ բնդհանուր ցավը համարում էր բոլորին, ցասում առաջացնում բոլորի մեջ յեվ այդ սպրումների ու իրար հասկացության բնդհանրացումն էլ ավելի յեր ամրապնդում նրանց միջի կապը, էլ ավելի անհրաժեշտ ու անխուսափելի դարձնում նման հանախակի հավարույթները:

Դրանք ընազդական ելին ու անգիտակից, բայց ներկայացնում ելին ընական, որգանական անհրաժեշտություն, վոր բղխում եր հավարվողների տնտեսական դասակարգային շահերի զուգադիպումից ու նույնությունից յեվ մարդկային նատուրայից: Լինելով այդպես ու դառնալով սովորույթ՝ այդ համախմբումները նրապարակ են իջեցնում ու ցուցադրում իրենց դրական կողմերը յեվ գիտակցական պահանջ դարձնում դրանք: Վերոջ ժամանակից հետո պատահականորեն չե վոր յուրարանչուր աշխատավոր կամ բանվոր գնում և հավարատեղին, այլ գիտակցաբար՝ զգալով այն բոլոր առավելություններն ու դրական արդյունքները, վոր ունի հավարույթ-գրույցը տանք մենակ նստելու կամ ընտանիքում առանձնանալու նկատմամբ՝ նա գնում և հավարատեղի: Յուրարանչուր անհատ կարիք և զգում սխտեմատիկ դարձնելու այդ հավարույթները յեվ հարմար տեղ ընտրելու դրանց համար:

Ի նկատի ունենալով այն հանգամանքը, փոր ազատ խոսելու գրու-
ցել, բնադատելու իր մտածմունքները հաշտնել չի կարող աշխատավորը
ամեն տեղ չեմ ամենքի ներկայությամբ՝ հարց և ծագում փակ շենքի, նա-
խազգուշական միջոցների:

Շատ հաճախ գրույցներն ու խոսակցությունը «տեղ» եր հասցվում, ունկընդրվում եր զազանի վտառիկանության ու մատնիչների կողմից, վորին վորպես նետեմանը լինում ելին ձերբակալություններ ու զանազան րեպրեսիաներ: Խոսակցության ու գրույցի ժամանակ հաճախ վրա եր հասնում խազեյինը կամ աղան, պրիստավը կամ գորոզովայը յեվ խումբը յեթե

հարպիկորեն չէր փոխում իր գրույցի նյութը կամ ուշանում էր այդ գործողութիւնը՝ դարձյալ ձերբակալութիւններ ելին լինում կամ կասկածի տեղիք տալիս:

Այդ դառն փորձը «подполья» եր մղում բոլոր բանվորական-աշխատավորական համախմբումները, դա զաղտնի հավաքատեղիների տեղիք եր տալիս:

Իսկ տիրող դասակարգն ի հարկե, որաւոր ավելի զարգացնում ու ուժեղացնում էր իր հավաքութիւնները, նա անկեղալ գործունեութեան կարիք չուներ, նա ի շ խ ո ղ ն եր:

Այդ համախմբում-գրույցների ժամանակ հաճախ գանազան քնկերներ կամ անհատներ փոզեւորված ու հուզված, ձեւականութիւններով ու ապրումներով ելին պատմում իրենց դարդը, իրենց նյութը: Դրանք դառնում ելին ունկնդիրների սիրելին, դրանց հաճախ ելին խնդրում պատմել իրենց դարդը, գրուցել, դրանց հանույրով ու ավելի սիրալիրութեամբ ելին լսում չեւ դրանք դառնում ելին հավաքութի «դերասաններ»: Վերջիններս ավելի ուժեղ ու ունկնդիր ելին արտահայտում ավելի ցայտուն պատկերավորում ամբողջ շահագործումը չեւ տանջանքը, ավելի լավ ելին հուզում ու ապրեցնում:

Իսկ ուրիշներն իրենց առողջ դատողութեամբ ու փորձառութեամբ, իրենց հմտութեամբ ու արամարանութեամբ ավելի լավ ելին մեկնաբանում չերեւութները, ավելի ճիշտ նախադարձներ ելին մատնանշում ու ավելի փորձված չեւ զիտուն ելին, փորի շնորհիւ վերջին խոսքը նրանցն եր, նրանց չեւզաւիակումն ու կարծիքն եր հարկավորվում շատ հաճախ: Սրանք «ա զ ի տ ա տ ո թ -ւ ի ո պ ա զ ա ն դ ի ս տ ն ե թ ն» ելին, սրանք «դ ե կ ա-վ ա թ ն ե թ ն» ելին, փորովհետեւ ավելի շրջանայեաց ելին ու զիտակեց:

Բացի դրանից հատկապէս զաղտնի հավաքատեղիներում, նախազգուշութեան համար հաճախ վերցնում ելին իրենց հետ նվազեւոր գործիքներ կամ միքիչ ուտելու խմելու բան: Յեւ հենց փոր մի կասկածելի մարդ եր չերեւութ, կամ փոստիկանութիւնը վրա հասնում՝ հավաքութի վեր ելին ածում բեմի, ուրախ ժամանցի, կնուրի, նշանդրերի չեւ այլն: Այս բաղարականութիւնը չերբեմն վերցնում եր քնկերներին չեւ հնարավորութիւն տալիս հաճախակի հավաքումների միջնաւում ժամանակ զվարեութեան ու կենցաղային տարր եր մտցնում համախմբումների մեջ: Դա աստիճանաբար դարձաւ սովորութիւն, զիտակցական մի ցանկութիւն հավաքութի-նները նաչեւ զեղարմատական տեսակետից հետաքրքիր դարձնելու, զրաւելու նոր անդամներ ու նորանոր քնկերներ չեւ թույլ ու թեթեւ վերաբերվողներին զեւի համախմբումները, ավելի ուժեղ կապելու մի միջոց: Միջնաւում ժամանակ պարագմունքների կամ ավելի ճիշտ զբաղմունքների մեջ մտցված կենցաղային տարրը հնարավորութիւն եր տալիս կոլլեկտիւորեն ապրելու, կոլլեկտիւ կենցաղ ունենալու: Յեւ արհեստական ու կեղծ կնուրը չեւ նշանդրերը դառնում են աստիճանաբար իրական ու միջնաւում ժամանակ պարագմ-միջոց անկեղալ հավաքութիւնների:

Այս վերջին տիպի համախմբումներն ի հարկե ավելի ձեւավորված

ու կանոնավորված հավաքութիւններ են, փոր ծագեցին ու առաջ չեկան բնագդական, բնաանհրաժեշտութիւն ներկայացնող նախնական համախմբումներից չեւ դարձան այն կորիզներն ու սաղմերը, փորնեց աճումն ու զարգացումը առաջացրեց հետագա բանվորական ու առհասարակ աշխատավորական ակումբները չեւ ժողովրդական տները:

Բայց վերահիշյալ հավաքութիւնների կազմակերպումն ու զարգացումը կատարվում եր անկեղալ նախապարհով անկեղալ ակումբներում: Դրանց կից գոյութիւն ունեւին չեւ հիմնված ելին լեզալ հավաքատեղիներ, լեզալ ակումբներ ու ժողովրդական տներ:

Յարական կառավարութիւնը կամ քնդհանուր առմամբ բոլոր տիրող բուրժուական կապիտալիստական տարրերը, պարզ զիտակցում ելին չեւ շատ լավ իմանում, փոր աշխատավորական քնդհանուր առմամբ չեւ բանվորական խավերը մասնավորաբար ունենում են զաղտնի հավաքութիւններ անկեղալ «ակումբներ» ու խմբեր ուր բնութում են հասարակական-բաղարական խնդիրներ, ուր պրոլետարական իդեոլոգիան ե կազաւարվում ու բանվոր զասակարգը կազմակերպվում ե, համախմբվում կու ու շարքերով ու ջլաւնդվում տիրող դասերի դեմ:

Դիտակցելով այդ ամենն ու զգալով մի ածանաւակ, փոր արգելքներով ու րեւրեւիւ միջոցներով չի կարելի արմատախիւ անել այդ հավաքատեղի «ակումբներ», բուրժուազիան կամ տիրող դասը ստիպված չեւզաւ դիմելու խորամանկ միջոցների՝ Զուրաւտովչինային: Պետութիւնը կազմակերպեց իր ակումբներն ու ժողովատեղիները, իր մարդկանց հրապարակ բաշեց չեւ աշխատեց լեզալ հավաքատեղիներով անկեղալ խմբավորումներին վերջ տալ ու իր նպատակներին ծառայեցնել ակումբն ու ժողովրդական տներ:

Յեւ զանազան բազարներում ու կենտրոններում, զլիաւորաբար բանվորական ու աշխատավորական թաղում, չերբեմն եւ բաղարի կենտրոնական մասերում հիմնվեցին ակումբ-ժողովրդական տներ պոլիցմեյստերի կամ զուբերնատորի, ժանդարմերիայի զաղտնի ագենտի կամ պետական կամակատար վորչեւի չիտովիկի զեկավարութեան տակ:

Մշակեցին զանազան ծրագրներ ու կանոններ, փորնեցով պիտի զեկավարելին վարիչներն ու զեկավարները չեւ սարկացնելն, մոյորեցնելն աշխատավորական խավերը:

Դրանք լեզալ ակումբներ ելին, փոր մատակարարվում ելին կառավարութեան չեւ իշխող դասի կողմից ու հանդիտանում ելին տիրող դասի համար հլու զինվորներ ու անգիտակից զանգվածներ մարդող կրթարաններ: Այդտեղ բոլոր ասպարեզներում անխտիր իշխում եր բուրժուական իդեոլոգիան չեւ չերբեմն միայն հանդուգն ճեղախոխականներ ու սոցիալիստներ ելին լինում, փոր անցնում ելին նման միջաւայրում աշխատելու, անցնելու զիտական սոցիալիզմի զիծը, հեղափոխական դասակարգային վոգով կրթելու բանվորական մասսաները, խելու նրանց զուրաւտովչինայի նախկերից ու հաճախ զոհ ելին գնում բուրժուազիայի Մոյովին:

Այդպէս լեզալ ու անկեղալ ակումբները չեւ ժողովրդական տները

շարունակեցին իրենց գոյութիւնը յեւ շատ կապիտալիստական յերկրնե-
րում ղեռ շարունակում են նաեւ աշտոր, բայց մեզ մոտ ածողն խորհրդ-
դաշին իշխանութեան հիմնման որից բանւորա-գյուղացիական լայն զանգ-
վածներն իրենց ձեռքն առան ամբողջ գործը յեւ բանւորները հիմնեցին
իրենց համար կանոնավոր ակումբներ, գյուղացիներն եւ խրճիթ-բնիկ-
ցարաններ կամ ժողովրդական տներ:

Սակայն պատրաստված ակումբային աշխատակիցների ու մասնա-
գետների բացակայութեան պատճառով մինչ որս եւ հատկապէս մեզ մոտ
Հայաստանում ակումբային գործը կաղում եւ:

II

Բաղյուսավորական յեւ կուսակցական ամբողջ աշխատանքը պետք է
կենտրոնացնել ակումբներում, խրճիթ-բնիկ-ցարաններում յեւ ժողովրդա-
կան տներում: Սրանք պետք է լինեն այն հայկիները, փոքր արտա-
ցոյցիւ յեն ամբողջ նոր կյանքը, կույտ-կրթական յեւ բազմաւորա-
րական աշխատանքը: Այդ բաղյուսակները լինելու յեն նոր կյանքի,
կազմակերպւող կոմունիստական կենցաղի փոկումներ, ուր կենտրոնացվե-
լու է ամեն ինչ յեւ սուգա տարածվելու ամենուրեք ու բոլոր անկյունները:

Մեր ակումբային սկսնակ աշխատակիցները հաճախ բնիկանում են
հիւ հոտով, կամ բնիկում այս կամ այն ծայրանկյութեան մեջ յեւ բան-
դում ամբողջ ակումբային աշխատանքը կամ դադարեցնում անարդյունա-
փառ ու անարժէք:

Տերեմն ակումբը փեր է ամփում գոյտ կույտ-կրթական մի հիմնար-
կի, ուր տեղի յեն ունենում դասախոսութեան, գրույցներ յեւ հազվադեպ
ու յերջանիկ պաշմաններում նաեւ ներկայացում յերեկոյթներ:

Տերեմն եւ ակումբները փեր են ամփում բնիկ-ցարան գրաստայրի
կամ նարդի-շախմատի խաղատեղի:

Շատ հաճախ ու համարյա միշտ բազմաթիւ կամգանիաներ անց են
կացում մեր իրականութեան մեջ յեւ դրանք միայն բաժում են ակումբ-
ներին ու խրճիթ-բնիկ-ցարաններին, առանց մոցվելու նրանց զբաղմուն-
քի մեջ, առանց ապրելու դրանցով: Կամգանիայի որերին շտա-շտա դա-
սախոսութեան կամ գեկուցում է լինում, իսկ շատ հաճախ այդ եւ ամե-
նակին չի լինում յեւ ուրիշ փոխն:

Սակայն դա հիմնովին սխալ է, դա ապացույց է ակումբների դերի
բնրանողութեան թերութեան, դա պերնախոս ցուցադրումն է մեր «ակումբ-
ային աշխատողների» բորիկութեան այդ առաքանգում:

Այտր, յերբ մեր մամուլի, գրականութեան ու ամբողջ նրաստրակու-
թեան եղերը տագորված են կենցաղային հարցերով, յերբ ամբողջ ժողով-
ների, գրույցների, դասախոսութեաններին ու խոսակցութեան առարկան նոր
իրավակարգի, խորհրդային հասարակութեան ու գալիք կոմունիզմի կենցա-
ղի շտրջն է, յերբ նոր կենցաղի բազմազան ու աշխակերպ ձեւերն են
կերտում յեւ մշակում, յերբ ամեն ինչ շնչում է կենցաղային խնդրեն-

բով ի՞նչ են անում մեր ակումբները, ինչ են արել կամ ի՞նչ են ծրա-
գրում: Բ ա ջ ա ր ծ ա կ փ ո չ ի ն չ:

Բայց ի՞նչ ունեն անելու:

Հսկայական գործ:

Ակումբը պիտի պարսակի ամբողջ նոր կյանքը:

Բանւորն ու աշխատավորն իրենց ամբողջ ազատ ժամանակը պետք
է անցկացնեն ակումբում:

Իսկ դրա համար ակումբը պետք է տա նրանց այն ամենը, ինչի կա-
րիք նրանց ունեն:

Ակումբի վարիչը պետք է լինի կենցաղագետ յեւ իր քնդհանուր
պատրաստութեամբ՝ է ն յ ի կ լ յ ո պ ե ղ ի ս տ: Մասնագետն ու քնդհանուր
պատրաստութեանից գուրկ անհատը ղեկավարել ակումբը չի կարող:

Դրան գուրկեց ակումբի վարիչը պետք է ունենա ակումբային
լայն փորձատեթեան: Նա պետք է ծանոթ լինի փոջ միայն ներկա իրա-
վակարգի բոլոր ակումբների նութեանը, դերին, աշխատանքներին ու դե-
կավարման մեթոդներին, այլ քնդհանուր առմամբ բոլոր ակումբների, թե
հինգ յեւ թե նոր, պատմութեանը պետք է լավ իմանա յեւ դրանից բաղված-
ներ անի, դրանից փերցնի իր քնիթացիկ աշխատանքի մեթոդն ու նշուիթը:
Հին ակումբից ամեն ինչ չի դեն շարտվում, ամենուրեք բ ա ջ ա ր ծ ա կ
նորի հետքից չը պետք է բնիկել փոտաորիստութեան համեկու, այլ պետք
է կարողանալ բնորել ա ն հ ր ա ժ ե շ ա ն ու ա լ ե տ ր ա կ ա ն ր:

Ակումբի վարիչի բնորելու, գտման յենթարկելու կարողութեանից
շատ բան է կախված, նու յենակ ամբողջ աշխատանքի արժէքը:

Տերբ կարողացաւ ակումբի վարիչը ձեռք բերել աննրաժեշտ փոր-
ժաութեանը (իսկ դա պ ա ր տ ա փ ո ր է նա ձեռք բերելու) յեւ քնդ-
հանուր, կենցաղային աշխատական պատրաստութեանն եւ բաւարար է, նա պի-
տի աշխատի ուսումնասիրել իր շրջապատը, ծանոթանալ կյանքի ու կեն-
ցաղային ձեւերի, սովորութեաների ու հաւատալիքների, մարդկանց ու նը-
րանց բնութորութեան, ձգտումների յեւ նութեան հետ: Ակումբի շրջատա-
տին, գործունեութեան միջավայրին ծանոթանալը ունի այն խոշոր նշա-
նակութեանը, փոր կարելի կը լինի ակումբային աշխատանքները բղիւն-
նել դրական, ուսալ պաշմաններից յեւ փոջ թե արնետականորեն աշխա-
տել պատվատել քնդհանուր ու փերացական ձեւեր: Ուրիշ խոտրով ակում-
բի վարիչը ուսումնասիրելով ամենայն մանրամասնութեամբ շրջապատի
սպեցիփիկ պաշմանները՝ նա ակումբի աշխատանքը հարմարեցնում է
ովյալ իրականութեան յեւ աշխատում այդ փայրի համար հարմար ձեւով
տանել ամենաարդյունաւոր աշխատանքը:

Բացի քնդհանուր կույտ-կրթական բնիկացիկ աշխատանքից, ինչպես
դրինակ դասախոսութեաններ, գրույցներ, բարձրաձայն բնիկ-ցարում, սեկցիոն
աշխատանքներ, սգորտային յեւ շախմատային խաղեր յեւ այլն, ակում-
բի վարիչը պետք է տանի նաեւ շինարարական ու բաղարական կուս
աշխատանք:

Վերանշար կույտ-կրթական աշխատանքը պետք է կիրաւի ամիկի

ինտենսիվ կերպով, համաձայն նոր պահանջներին, առօրյա կյանքին զուգընթաց, յեւ փոքր անպատեհ, ինչպէս յեղեւ և մինչև հիմա:

Այստեղ և, փոր պետք և մտցնել մի խոշոր ուղղում յեւ կտրվել ամբողջովին հնից: Մինչև այսօր և, ակումբային ընթացիկ կուլտ-կրթական աշխատանքը ընթանում և կյանքից ու առօրյայից անկախ, ընդհանուր գոյութան ձեւով: Այն ինչ:

Առօրյան պետք և թափանցի ամենուրեք յեւ սերտ կապի գիտականի հետ:

Ակումբային աշխատանքների ընթացքում պետք և նայել խոշոր չափերով կիրառել քաղաքական կամ այլ դատերի սխառութիւն: Որքա չարիքի, կամ ընթացիկ ժամանակի հետաքրքրող ու մտածողութեան կենտրոն հանգիստացող խնդիրների շուրջը պետք և կազմակերպել հրապարակային դատեր հասարակութեան մասնակցութեամբ:

Ակումբի վարիչը պետք և նախորդ մշակի դատավարութեան նյութը, ինքնին խորհրդակցելով դատավորի հետ, փոր դատական որոնքներից շեղումներ չանի, մշակելուց հետո նշանակի դատավարութեան որը: Պետք և միջոցներ ձեռք առնել փոր փոք միայն նախորդ նախապատրաստված ընկերները մասնակցեն, այլ նայել ինքը ժողովուրդը:

Առհասարակ քաղաքական անգիտացված յեն յեղել ակումբային աշխատանքի ընթացքում յեւ յեն կիրառվել համարյա բոլորովին, սակայն պետք և խոշոր ուղղորդութեան դարձնել դրանց վրա:

Անցկացվելիք կամպանիաների ժամանակ յեւ պետք և կիրառել թե քաղաքական յեւ թե հրապարակ հանել ակումբային բոլոր սեկցիաներն ու աշխատակիցներին յեւ ոգտագործել կամպանիայի համար:

Կամպանիայի ամբողջ տեւողութեան ընթացքում ակումբը պետք և սպրի կանգնեցնել: Պակասները, նկարները, գրույց, դասախոսութեանները, ներկայացումները, քաղաքական յեւ այն պետք և ամենատեսողներն կապված լինեն կամպանիայի հետ ու իրենց նյութը վերցնեն դրանից:

Այնուհետև պետք և աշխատել կենցաղային տարր մտցնել ակումբի աշխատանքների մեջ:

Ներկա անցողական կամ փոխանցման ժամանակաշրջանում ակումբների պարտականութեանն և կողմնակիցիտական ջիղը զարգացնել, բանվորների շփումն իրար հետ դարձնել ավելի սերտ, նրանց բնականական տունակատարութեաններին յեւ այն տալ ընդհանուր բնույթ:

Յենթադրեր կնուր և փորյակ բանվորի տանը. դա պիտի աշխատել տեղափոխել ակումբ, դրան տալ ավելի ընդհանուր հասարակական բնույթ: Մի խոսքով նոր կենցաղը կերտել յեւ կերտել ակումբում:

Չը յերկարացնելու համար կարելի և ընդհանուր ձեւով մասնանշել, փոր ակումբը հանդիսանում և ամբողջ կուսակցական յեւ մասնավորաբար քաղաքական աշխատանքների բազմակողմանի իրականացնողն ու կիր առողք: Քաղաքական կարելի և լինելու ամբողջ աշխատանքին:

Ակումբը հարմարեցնելով իր ընդհանուր աշխատանքները տվյալ վայրի սպեցիֆիկ պայմաններին, արտացոլելով ու պարփակելով ամբողջ կյանքը իր բազմապիսի կողմերով՝ միաժամանակ պետք և կերտել նոր կյանքը, իր ներսում հիմնելով կոմունան՝ ջանա դարձնել ընդհանուր յերեւոյթ:

նքը իր բազմապիսի կողմերով՝ միաժամանակ պետք և կերտել նոր կյանքը, իր ներսում հիմնելով կոմունան՝ ջանա դարձնել ընդհանուր յերեւոյթ:

Դա կարելի և յեւ պետք և կիրառել, միայն հարկավոր և ենթագիտել յարում, ուժերի կենտրոնացում յեւ ինտենսիվութեան ու ակտիվութեան:

Թող ակումբն աշխատի դառնալ կոմունիստական հասարակարգի բջիջը յեւ դառնալ աշխատիչն ու ամբողջ մասնային կապի իր հետ, ապրեցնի նրան իր մեջ:

III

Յենթե քաղաքական կենտրոնացնելու և ամբողջ շինարարական ու քաղաքական աշխատանքը յեւ հանդիսանալու և նոր կյանքը բջիջը, բնական և, փոր պետք և հարմարված լինի գործարանի յեւ գյուղի կյանքին:

Պետք և ունենանք գործարանային յեւ գյուղական ակումբ կամ քաղաքական: Պարզ և, փոր ըստ իր վայրի կամ վերոնշյալ բովանդակութեան քաղաքական կենտրոն կարելի և կրնի տարբեր:

Գործարանային ակումբը, փոր լինելու և գործարանին կամ արդյունարարական հիմնարկին կից, ունենալու և համապատասխան բնույթ, հարմարված և լինելու տվյալ կյանքին ու շինարարութեանը, իսկ գյուղի քաղաքական կենտրոն պետք և կրի գյուղատնտեսական բնույթ ու հարմարված լինի գյուղի աշխատավորի յեւ այնտեղի սպեցիֆիկ պայմաններին:

Այստեղից և բղխում և արդեն այն, փոր յուրաքան ուր ակումբային աշխատակից յեւ հատկապես ակումբային կենտրոնական ու տեղական վարչութեանները պետք և հիշալ բնորոշեն իրենց յենթա ակումբների բնույթն ու ըստ այնմ և մշակեն աշխատանքի ձեւեր ու մեթոդներ:

Սակայն այստեղից և բղխում յերեք յեւ չորսը կը սխալվեն նրանք, ովքեր կը կարծեն թե ակումբի կամ քաղաքական կենտրոնի նպատակն յեւ փոխվում և. ձգտման կիզակետը մնում և նույնը, միայն ձեւերն են փոխվում:

Բանվորական կամ գործարանային ակումբն ունի իր անցյալը, իսկ գյուղականը՝ վեր: Անկախ դրանից նոր հյուղավորումը քաղաքականաշխատանքի ստացարեզում դեպի գյուղական ու գործարանային ուղղութեանները բացում և նոր ու պանծալի խոստումներով ապագայի հեռանկար, սակայն վորոշ չափով և դժվարացնում և ակումբային աշխատակիցների դործը: Նոր մասնագիտացումը ստեղծում և աշխատանքի ավելի արդյունավետ ու բերրի հող յեւ ավելի ենթագիտել յարումն և պահանջում:

Անհրաժեշտ և հետեւողական ու յուրք կերպով ուսումնասիրել ակումբային աշխատանքի յուրաքանչեւ: Նյութը:

Յուրաքանչեւ որը բերում և նոր որը ու նոր ձեւեր յեւ ամեն մի ակումբային աշխատակից անդուլ ու անդադրում պիտի աշխատել, չը կտրվի կյանքի ընթացքից ու կիրառի նորը, ստեղծագործի ապագան ակումբում:

56
60
36

Բ. ԿՈՄԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊՊԱՐԱՏՆԵՐ

Ա Կ Ո Ւ Մ Բ

Նախ քան իսկական ակումբային աշխատանքներին անցնելը, պետք է նկատել, թե նոր տնտեսական քաղաքականությունը անողոր հարված հասցրեց մեզ այդ ասպարեզում. ակումբները հանվեցին պետական մատակարարումից յեւ միանգամայն մատնվեցին անգործության:

Ներկայումս գոյություն ունեցող ակումբները պետք է յնթարկվեն վերակազմության, իսկ նորերը ասպարեզ կզան, յերբ մենք առանձին ուշադրություն կդարձնենք խրեթ-ընթերցարանների վրա:

Խրեթ-ընթերցարանը վոչ այլ ինչ է, յեթե վոչ ակումբային ստեղծագործման ասպարեզում սկզբնական ակումբային բջիջ, Իսկական մեր աշխատանքները պետք է սկսվեն խրեթ-ընթերցարաններից. կամաց կամաց զարգացնելով աշխատանքների ձևերը ու տեսակները խրեթ-ընթերցարանները բնականաբար վերափոխվելու յեն ակումբներին:

ԱԶԻԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՁԵՎԵՐԸ

Ինչ կերպ պետք է սկսեն խրեթ-ընթերցարանների վարիչները իրենց աշխատանքները:

Յառաջին հերթին վարիչները պետք է կազմեն խրեթ-ընթերցարանի խորհուրդը, վերաբնակեցնեն մի սկզբնական աշխատանք հաջողություն է ունենում այն դեպքում, յերբ գործի գլուխ անցնում է մի կողմից խմբակ, գործունեյա յեւ իրար հասկացող անդամներով:

Խորհրդի կազմի մեջ պետք է մտնի վարիչը վորպես նախագահ, կոմբջիջի յերիտկումիություն, յեւ գլուխորդի ներկայացուցիչները:

Խորհուրդը մշակում է աշխատանքների ծրագիրը: Խորհուրդի անդամները անպայման պետք է ուսումնասիրեն տեղական պայմանները, սովորությունները, նիստ ու կացը:

Յենթադրենք թոր ամեն ինչ պատրաստ է, նույնիսկ խրեթ-ընթերցարանին հատկացրված է գլուխ ամենաշքեղ շենքը կենտրոնում յեւ կահավորված է գրավիչ կերպով:

Հիմա անհրաժեշտ է գլուխացուն կապել խրեթ-ընթերցարանի հետ: Խորհրդի անդամները, գլուխական կոմբջիջի յեւ յերիտկումիություն ան-

դամները անհատական ազիտացիայի միջոցով պետք է ժողովրդականացնեն խրեթ-ընթերցարանի զաղափարը յեւ հետաքրքրություն զարթեցնեն գլուխացիների մեջ:

Նոր տնտեսական քաղաքականության հետևանքով տեղերում լրագիր սակավաթիվ է ստացվում, ուստի անհրաժեշտ է բարձրաձայն լրագիրների ընթերցումը բացատրություններով, լրագիրների բարձրաձայն ընթերցումը նայել ունի այն առավելությունը, թոր մեր գլուխացիության 95 տոկոսը անգրագետ է յեւ նման ընթերցանությունը առաջ է բերում զրագետ դառնալու ցանկություն: Խորհուրդի անդամներից մի ուրիշը քաղաքական հարցերի շուրջն է կազմակերպում գրույց, յերբորդը գլուխացիական յեւ այլ: Բնդհանրապես բոլոր ակումբային աշխատանքները պետք է իրենց հիմք ընդունեն այն սկզբունքը, թոր բոլոր շոշափող հարցերը պետք է կապվեն այն հարցերի հետ, վերոնցով հետաքրքրվում են գլուխացիները, վորպեսզի գրույցի ժամանակ ծանծույթ չզգացվի: Նմանապես հարկավոր է տեղ տալ նայել զեղարվատորեն կազմակերպված գլուխացիություններին, վորպեսզի գլուխացին կարողանա ստանալ հանգրաւություն որվա աշխատանքից հետո: Սյալիսով խրեթ-ընթերցարանը հանդիսանում է տվյալ գլուխի կուլտ-կրթական կենտրոնը:

Սնա թե ինչպես պետք է գլուխերում ստեղծվեն ակումբները:

Ա Կ Ո Ւ Մ Բ

Սյլ կերպ է դրվում մեր առաջ հարցը, յերբ մենք ուզում ենք կազմակերպել ակումբ մի վորյելի հիմնարկության համար, բանվորական կենտրոնի, կարմիր-բանակի, յերիտկումիության յեւ այլ ուր ընդհանրապես իշխում է կազմակերպված կոմպակտ մասսա: Սյա դեպքում թե մեթոդները յեւ թե աշխատանքները պարզ բան է թոր պետք է կրեն այլ ընդլի: Գոյություն ունեցող ակումբները, մի շարք պատճառներից միանգամայն կտրված են իսկական ակումբային աշխատանքներից, ուստի յեղած ակումբները պետք է արմատից վերակազմվեն յեւ նոր ձեռնարկվող ակումբները պետք է կառուցվեն հետեւյալ կերպով:

Նախ յեւ առաջ ինչպես մենք ասել ենք արդեն, գործի գլուխ պետք է անցնի նախապատրաստական աշխատանքների համար մի փոքրիկ կուլ-լեկտիվ-խմբակ, բաղկացած պատասխանատու յեւ իրար լավ հասկացող ընկերներից:

Կազմակերպչական շրջանը իր գործունեություն յեւ յեւթյամբ բաժանվում է յերկու մասի:

ա. Արտաքին ակումբային աշխատանքներ:

բ. Ներքին ակումբային աշխատանքներ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՈՒՄԲԱՏԵԻՆ ԱԶԻԱՏԱՆՔՆԵՐ

Դառն իրականությունը ցույց է տալիս մեզ, թոր ակումբային աշ-

խառանքները ընթացել են յեւ ընթանում են շատ յեւ շատ դանդաղ բայերով: Պատճառներ շատ կան:

1) Նոր տնտեսական քաղաքականութեան ազդեցութիւնը:

2) Անտարքեր վերաբերմունք դեպի ակումբային աշխատանքը, վորը լայն բանւորա-գյուղացիական մասսաների զգացմունքների ու ձգտումների արտահայտիչը պետք է հանդիսանա:

3) Ակումբային գործիչների մեծ բացը:

4) Անգրագետների խոշոր տոկոսը յեւ ալ նման խոչնդոտներ սակայն իրավունք չեն տալիս մեզ մեր եներգիան մասնելու անգործունեութեան:

Ընդհակառակը պահանջում է նման պայմաններում յեւանդի յեւ նախաձեռնութեան լարման ամենաուժեղ թափ: Ակումբային գործը անպայմանորեն պահանջում է սեր դեպի գործը յեւ անձնվեր աշխատանք: Ի՞նչ կերպ սկսել աշխատանքները: Առաջին հերթին ձեռնարկող խմբակը հայտարարում է տեղական հիմնարկութիւնների ոժանդակութեամբ լայն կամպանիա ակումբի գաղափարը տարածելու համար. այդ նպատակով հանրահավաքի յեւ յենթարկում, տեղերում ակումբային յեւ քաղյուտաբան բոլոր թե կուսակցական յեւ թե անկուսակցական ընկերներին, կոմբիջի յերիտկոմիտիային անդամներին բաց թողնում զեղեցիկ պակասներ, լոզունգներ, թուղթիկներ, կազմակերպում է դասախոսութիւններ, ներկայացումներ մի խոսքով գործադրում է ազիտացիոն յեւ պրոպագանդիստական բոլոր միջոցները: Նայած տեղական պայմաններին կամպանիան կարող է տեղի ունենալ շարքի կամ յերեք հինգ որ: Կարմիր բանակում նույնը անվում է՝ գնդերի բոլոր վաշտերում, գործակողները զարդարվում են պակասներով, լոզունգներով ամեն մի վաշտի քաղկոմը այդ ուղղութեամբ դասախոսում է. գործարաններում տարվում է համաձայն տեղական պայմանների համապատասխան յեւ համանման աշխատանք: Զորանոցներում կազմակերպվում է կարմիր անկյուններ, վորոնք խրեթիթ-թեթերցարանի դերն են կատարում յեւ տարվում են կարմիր բանակայինների մեջ նույնանման աշխատանք:

Կազմակերպիչ խմբակը զուգընթացաբար բոլոր աշխատանքներին միջոցներ է ձեռք առնում ակումբի համար համապատասխան շենք հատկացնելու, այդ շենքը կանաւորում է վորքան կարելի յեւ նոյն թե ներքուստ յեւ թե արտաքուստ:

Ակումբը պատրաստել կամպանիան անց է կացրված եներգիայի ամենաուժեղ թափով:

Բայց ի՞նչ ենք տեսնում, ակումբում մարդ չի յերեւում յեւ վոչ մեկը չի յեկել. ի՞նչ է պատճառը. կարմիր բանակայինը շարքային աշխատանքներից հեռու գնում է անգրագիտութեան դպրոց, անգրագիտութեան դպրոցից անցնում է քաղժամի պարապմունքներին, յեւ յեթե հաշի, հանգստութեան ժամերը հաշի, կտաններ վոր կարմիր բանակայինը ժամանակ չունի տարվելու ակումբային աշխատանքներով, ուստի նպատակա-

հարմար է հաշարանն ել, զբաղարանն ել, քաղժամն ել, անգրագիտութեան վերացման գործն ել համախմբել մի ակումբի՝ շենքում:

Յեթե ակումբները թե արտաքուստ յեւ թե հարմարութիւնների տեսակետից կարգին հիմքերի վրա դրվեն, վոչ մի կարմիր բանակային զորանոցում չի մնա, վոչ մի բանվոր իր սենյակում չի փակվի, բոլորը կը ձգտեն դեպի ակումբը:

Ուրեմն ակումբի հետ կարելի յեւ կապել աշխատավոր մասսան ակումբները ամեն կողմից դնելով իրենց կոչման բարձրութեան վրա:

ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՇԽԱ- ՑԱՆՔՆԵՐԸ

Ակումբի վերաբերյալ առանց փոփոխութիւնների կարելի յեւ գործադրել այն ձեւերը, վոր մենք առաջարկեցինք խրեթիթ-թեթերցարանների հետ կապելու համար:

Յեթե մենք արդեն քաղմագան միջոցներով աշխատավոր մասսան բերել ենք ակումբ, մեզ մնում է այդ մասսան զբաղեցնել մի վորեւի բանով, վորպեսզի նրանց կապը միանգամայն դարձնենք վոչ անջատելի: Դրա համար մենք ունենք կատարելու յեւ իրականացնելու այն պահանջը վոր առաջադրում է մեզ Խորհրդային իշխանութիւնը:

Վորքան վոր քաղմագան են պահանջները նույն չափի ել քաղմագան պետք է լինի ակումբային ներքին աշխատանքները, յեւ նույն բանակութեամբ ել խմբակ պետք է ստեղծվի յեւ հենց այդ խմբակներում պետք է տարվեն այն խորացված աշխատանքները, վորոնց գումարը պետք է տա մեզ այն արդյունքը, վորին մի բառով «ակումբ» անուններ տալիս:

Խ Մ Բ Ա Կ Ն Ե Ր

Վորպեսզի ակումբներում տարվեն խորացված աշխատանք, պետք է բնդունել վորպես սկզբունք կամավոր յեւ վոչ հարկադրական մեթոդը. անհրաժեշտ է, վոր իրենց կամքով ընտրեն ակումբի անդամները պետք է զբաղվեն այն խմբակներում, վորը նրանց հետաքրքրում է. Խմբակներում աշխատանքները վոչ մի դեպքում չպետք է կրեն դպրոցական կամ դասախոսութեան բնույթ, այլ պետք է տարվեն դրույցի, հարց ու պատասխանների ձեւով: Ղեկավարը ներկայանում է պարապմունքներին պատրաստված ծրագրով, դրույցը սկսում է կյանքի առորյա խնդիրներից յեւ աննկատելի կերպով շաղկապում է իր ծրագրի մեջ նշանակված հարցերի հետ: Յերը ղեկավարը նկատում է վոր խմբակի անդամները ծանծրացել են իսկույն փոխում է խոսակցութեան նյութը կամ թե բոլորովին դադարեցնում է: Ղեկավարը միշտ աչքի առաջ պետք է ունենա այն հանգամանքը, վոր գործ ունի հաւակավորների հետ:

Բոլոր ակումբներում անխափ կերպով առաջին տեղը պետք է տալ Բաղարական գիտելիքների խմբակին:

Ի՞նչն քաղաքական խմբակի նպատակը:

Քաղաքական խմբակը պատրաստում է նախ յեւ առաջ գիտակից քաղաքացիներ, վորովհետեւ սալ խմբակում անցնելու յեն ներկա տիրող իրավակարգի որենքները. նա լիարժեք հիշվել գիտակից քաղաքացի, ով ծանոթ չի ներկա պետութեան որենքների հետ: Յերկրորդ՝ քաղաքական խմբակում ուսումնասիրվում են բոլոր քաղաքական փոխանարարութեանները հարեւան յերկրների հետ: Հարկավոր է խմբակների աշխատանքները ամսի վերջը կամ շաբաթական մի անգամ բերել ընդհանուր հայտարարի յեւլ ըննադատորեն վերաբերվել: Քաղաքական խմբակը գործունեութեան լայն ասպարեզ ունենալով մեծ հաջողութեամբ հրատապ հարցերի շուրջը կարող է կազմակերպել մի շարք քաղաքական դատեր. որինակ գերմանական հեղափոխութեան, դաշնակցութեան քայքայման յեւլ այլն: Այստեղ հարկավոր է նկատել վոր առհասարակ նման դատերին վերաբերվել են վորպէս մի կոմեդիայի բեմադրութեան. դա թուլատրելի չէ: Յեղել են դեպքեր յերբ առդիտորիան դատը ընդունել է իսկականի տեղ, վորովհետեւ բոլոր մասնակցողները լրջորեն ելին վերաբերվել գործին, թե դատախազը յեւլ թե պաշտպանը գիտնականորեն պաշտպանում յեւլ դատապարտում ելին: Յեղել են նայելով դեպքեր, յերբ գրիմ արած մեղադրյալը դատից հետո անմիջապէս առդիտորիայի ներկայութեամբ հանում է գրիմը միւրուքերիսերը, վորից հետո դահլիճում լավում է ըացականութեաններ՝ «յեւլ սուտ է յեղել, չե վոր դա մեր գյուղի կոմսոմոլն է»:

Նման քաղաքական դատերը չեն կարող լինել կեղծ, վորովհետեւ այն դատավիճիւր վոր տալիս են դատավորները միանգամայն հիմնված են լինում մեր հեղափոխական դատավարութեան կողերքների վրա յեւլ վերջապէս չե՞ վոր նման դատերին պատահական անհատներ չեն դատվում այլ դատակարգեր յեւլ կուսակցութեաններ:

Յերկրորդ տեղը տալիս ենք գյուղատնտեսական խմբակին, յեւթե գործ ունենք գյուղական տան կամ գյուղական ակումբի հետ: Պարապմունքի մեթոդը ընդհանուր է բոլոր խմբակների համար՝ գրույց, հարց ու պատասխանի ձեւով: Նախքան զուտ գյուղատնտեսական հարցերին անցնելու ղեկավարը պարտավոր է անդամներին տալ այն քաղաքական տեսութեանը, վորի հիման վրա հողն անցավ գյուղացիների ձեռքը. ո՞վ կարող է ոգտվել հողով. ինչո՞ւ հողը տրվեց գյուղացիներին. ինչ ե՞ գյուղական կոմսոմոնան, յեւլ այլն ապա հետո կարելի յի անցնել զուտ մասնագիտական հարցերին:

Յերկրորդ տեղը տալիս պիտի դրվում է գիւղական գիտութեան խմբակին, յեւթե այդ խմբակը կազմվում է կարմիր բանակայինների աւոււրքին կից: Պետք է նկատել վոր կարմիր բանակայինը շարքային պարապմունքների ժամանակ ձեռք է բերում մեծ մասամբ կարմիր բանակայինի արտաքին տեսքը, զանազան գեների գործածութեանը զվարթութեան իրեն հատուկ գործադրի. իսկ գիւղական գիտութեանների խմբա-

կը տալիս է նրան գաղափար իրնական տեխնիքական առաջադիմութեաններին. այստեղ նա հնարավորութեան ունի ծանոթանալու թե ի՞նչ բանի է ծառայում յեւլ յերբ են գործածում թնդանութիւն, գնդացիքը, ողապարիկը, իւրամատները, ինչ նոր գյուտ կա գիւղական աշխարհում, ինչ բանի համար է կարմիր նաւատորմիւրը, նրա նշանակութեանը, ինչո՞ւ յի մեր բանակը կարմիր կոչվում, ո՞վ է կարմիր բանակի ղեկավարը, ի՞նչ տարբերութեան կա կարմիր բանակի յեւլ կապիտալիստական յերկրների բանակի միջեւ, ի՞նչպիսի դիպցիւլիւնա յի տիրում կարմիր բանակում, ի՞նչ է գիտակից դիպցիւլիւնան յեւլ այլն:

Գրական-գիտական խմբակը այն խմբակներիցն է, վորը իր աշխատանքով պետք է զարգացնի յեւլ արթնացնի անդամների մեջ քննադատական վորքին, վորը դարեր յի վեր յեղել է մեռցված հին բեժիմի որով:

Փորձը մեզ ցույց է տվել, վոր գրական-գիտական խմբակներում աշխատանքները սկսում են շատ յեւլ շատ հեռվից. այս խմբակի նպատակը պետք է լինի վորքան կարելի է անդամներին առաջին հերթին ծանոթացնել պրոլետարական գրականութեան հետ: Ո՞ր է նա ծնունդ առել, ի՞նչ սրայմաններում է զարգացել, ո՞վքեր են պրոլետարական գրող հաշվվում, պրոլետարական պոեզիան ի՞նչ է մեզ տալիս, ի՞նչ տարբերութեան կա բուրժուական յեւլ պրոլետարական գրականութեան մեջ յեւլ յերբ ղեկավարը կսկսի բացատրել տարբերութեանը անա այստեղ է, վոր պետք է հանդես գա քննադատական այն գիծը, վորը ղեկավարը չպետք է բաց թողնի ձեռքից յեւլ լայն կերպով զարգացնի համեմատութեանների շնորհիւ: Ղեկավարը պետք է խմբակի անդամներից առպարեզ հանի ընդունակներին. շատ անգամ մեր անխոյսթ վերաբերմունքի շնորհիւ շատ շատերը ունենալով վորոշ տվյալներ առաջ չեն գնացել. պետք է նկատել, վոր ընդհանրապէս նման ընկերները մեծ մասամբ քաշվում են, ուստի ակումբի վարիչը պետք է զրադարանում կամ ընթերցարանում ունենա մի ալքոմ ուր անդամները կարող լինեն գետեղել իրենց բանաստեղծութեանները կամ գրվածքները: Այնուհետեւ խմբակի ղեկավարը շաշաթը մի անգամ կամ յերկու անգամ այդ ալքոմը աչքի անցկացնելով խմբակի պարապմունքներին կարող է նկատել այս կամ այն գրվածքի թերի կողմերը յեւլ ընդհանրապէս ցանկալի ցուցմունքներ անել: Բայց վոր մի դեպքում խորհուրդ չենք տալիս ղեկավարին արտահայտել բաց ի բաց բացատրական կարծիք, վորովհետեւ այդպիսով միանգամայն կարելի յի մեռցնել գրելու կամ ստեղծելու տենչը:

Յերաժշտական խմբակը կարելի է խմբակներից մեկն է: Յերաժշտութեանը վորքեւորութեան է առաջ բերում: Գերմանական գիւղորները գրութեանը կորցրած վերջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ յերաժշտութեան ազդեցութեան տակ կոխվել են գնում: Բուրժուական կուսակարութեանները այդ լավ բմրոնելով միշտ փրփոտ ելին ուղարկում ամենալավ յերաժշտախմբերը: Այդ գեղեցիկ հնչյունները շատ ավելի կազեն կարմիր բանակին վորովհետեւ կարմիր բանակի վրա դրված պարտական-

նությունները նույնչափ վոզեվորիչ են վորքան յերաժշտության ամենազեղեցիկ յեղեվները:

Ինչ վերաբերում է դրամատիքական խմբակներին մենք պետք է կանգ առնենք մի քիչ յերկար վորովհետև զրամատիքական խմբակը մի-աժամանակ ազիտացիայի յեվ պրոպագանդայի ուժեղ միջոցներն են, նայել միակ աշխատանքն է ուր ամենապարզ կերպով ասպարեզ և զալիս կոլլեկտիվ աշխատանքի գույնը: Այս խմբակին անպայման ոժանդակելու զալիս են քաղաքական խմբակը, յերաժշտականը, զրական գիտականը, նկարչական յեվ բոլոր այդ խմբակները ցույց տալով ոժանդակութուն կարծես միաժամանակ իրենց աշխատանքների արդյունքը դուրս են բերում մասսայի առաջ դրամատիքական խմբակը կարծես այն մեծ ողակն է վորը կապում է բոլոր խմբակների արդյունքը: Վորքան վոր ծանր է դրամատիքական խմբակի վրա դրած պարտականութունը, դժբախտաբար նույն չափով մինչեվ այժմ գոնե անսխալ է յեղել մեր վերաբերմունքը դեպի այդ գործը: «Ի՞նչ կա, մեկ յերկու փորձով կարելի յի խաղալ», այդպես ել արվել է փոխանակ ունկնդիրներին տալու ազիտացիոն գեղարվեստական աշխատանք մենք նրանց մեջ առաջ ենք բերել տիպո-թյուն: Ավելի լավ է ամիսը մի պիեսա բեմադրել յեվ լավ բեմադրել՝ պահպանելով ազիտացիայի յեվ պրոպագանդայի գեղարվեստական մասը, քան թե ամիսը չորս պիեսա բեմադրել յեվ վոչ մեկից վոչ մի քաղաքա-նություն չտանալ, վոչ ել տալ:

Նկարչական խմբակ:

Հետեվելով քաղաքական խմբակի ղեկավարության, պարզ բանն վոր նկարչական խմբակը պետք է տա համապատասխան պլակատներ, նկար-ներ յեվ այլն՝ պահպանելով գեղարվեստական մասը: Բայց ի՞նչ ձևով է հարկավոր տանել աշխատանքները խմբակի պարագմունքների ժամերին: Հարկավոր է միանգամայն մոռալ լինել մատենել այս դեպքում յեվս դպրոցական սխտեմը: Վոչ մի դեպքում հարկավոր չի աշխատանքները սկսել ուղիղ զծերից, այնուհետեվ անցնել քարզ կոմբինացիաների յեվ այլն: Մենք շարունակ պետք է հիշենք, վոր գործ ենք ունենալու հասակա-վորների հետ, ուստի թե ժամանակը յեվ թե հասակավորների հոգեբա-նությունը մեզ չեն թույլ տալիս տանելու այդ սխտեմատիկ աշխատանքը ուստի ավելի նպատակահարմար և բնորոշել այստեղ ամերիկյան սխտեմը: Այսպիսով թե բանվորությունը յեվ թե գյուղացիությունը կարող են առա-ջինները իրենց մեքենաների մասերը նկարել հետո ամբողջ մեքենան, իսկ գյուղացիք զանազան քաղաքորությունների ժամանակ կյանքում կկարողա-նան իրենց հողամասերի, շենքերի, այգիների դասավորումը տալ թղթի վրա: Կարմիր բանակայիններին անհրաժեշտ է իմանալ նկարչությունը վո-րովհետև ռազմական գործողությունների ժամանակ տանն մի կարմիր բանակայինը կարող է բնկնել այնպիսի անսպասելի պայմանների մեջ, վոր անհրաժեշտ է լինում թղթի առնել տեղիս լեռների, գետի, շինություն-ների, անտառի, լճակի, գյուղերի յեվ վոր գլխավորն է նանապարհների ու

կամորջների դասավորությունները: Մի խոսքով կարմիր բանակայինները նկարչական խմբակում պետք է ուսումնասիրեն տոպոգրաֆիան:

Այսպիսով մենք տվինք հիմնական խմբակների ցուցակը նրանց պա-րագմունքների ձևերը յեվ նպատակը: Գործի հաջողության աեսակետից հարկավոր է վորպեսզի ամեն մի խմբակ իր անդամների միջից ընտրի խմբակի բյուրո, վորը պետք է տանի խմբակի տնտեսական յեվ տեխնի-քական աշխատանքները: Ամեն մի խմբակի բյուրո բաղկացած պետք է լի-նի յերեք հոգուց՝ նախագահ, քարտուղար յեվ գանձապահ:

Բյուրոն հետևում է վորպեսզի պարագմունքները սկսվեն ճիշտ նը-շանակված ժամին, վորպեսզի անդամները պարտաճանաչ գտնվեն յեվ յենթաբեկվեն բնդհանուր ակումբային դիսցիպլինային համաձայն ակումբի կանոնադրության, կազմում է անդամների ցուցակը, բոլոր խմբակների ավարտած աշխատանքները հանձնում է ակումբի թանգարանի վարիչին: Բյուրոն ամիսը յերկու անգամ խմբակի աշխատանքների մասին ակումբի վարիչին տալիս է տեղեկություններ՝ թե քանի ժամեն պարագել շաբաթ-վա մեջ, ի՞նչ արդյունք է ստացվել յեվ ինչ է ծրագրվում ապագա աշխա-տանքների համար:

Ցիքը արդեն ակումբում յեղած խմբակները աշխատում են, մենք կա-րողենք ստել վոր ակումբը կյանք է առել:

Թանգարան:

Ակումբի բոլոր խմբակների աշխատանքների արդյունքները ինչպես մենք արդեն ստել ենք պետք է հանվեն յեվ առատորեն լայն բանվորա-գյուղացիական մասսայի գիրկը: Արդյունքների ցուցադրումը ունի մի քա-նի ձև: Նախ արդյունքների այն տեսակը վորը ժամանակավոր յեվ ան-ցողական է ինչպես ներկայացումներ, համերգներ, յերեկոյթներ յեվ այլն, յեվ արդյունքների այն տեսակը վորը մնայուն է, ինչպիսին՝ նկարչական, քանդակագործության, պատի լրագիր, յեվ այլն, մի մի որինակ պահվում են ակումբի թանգարանում ինչպես արդյունքների նմուշներ, թանգարա-նում նայել պահվում են բոլոր ներկայացումների ամփոփանքը, ծրագիր-ները, միախնդների վորոշումների պատճենները, համերգների ամփոփանքը յեվ այլն:

Ակումբի թանգարանը ամեն որ վորոշ ժամերին պետք է բաց մնա յեվ վարիչը պետք է լինի ակումբի կյանքին մոտ յեվ տեղյակ վորպեսզի հաճախորդներին կարողանա տալ բոլոր քաղաքորությունները: Թանգարա-նը պետք է լինի ակումբի ամենուրեք ցուցահանդեսը, իսկ ցուցահանդեսը այն մեծ նշանակութուն ունի, վոր հաճախորդների մեջ արթնեցնում է բարի նախանձ յեվ ստեղծագործման ցանկություն: Ցուցահանդեսը այս-պես թե այնպես պրոպագանդայի ձևերից մեկն է: Թանգարանը ակումբի մի խմբակն է, վորը պետք է պաշտպանի յեվ պահպանի պրոպագանդայի նպատակների համար բոլոր խմբակների աշխատանքների արդյունքները:

ԱՄԱՌԱՑԻՆ ԱՋԻԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Մինչեվ այժմ մենք զբաղվեցինք այն աշխատանքներով, վոր տար-վում են ակումբի չորս պատի սահմաններում: Այժմ մեզ հարկավոր է

նայելով մեր ուշադրութիւնը դարձնել այն հանգամանքի վրա, վոր նման խորացված աշխատանք հարկավոր է տանել նայելով ակումբի պատերից դուրս: Նման աշխատանք մեզ ստիպում են կատարել ամառային ամիսները, յերբ գյուղացին իր աշխատանքի թե ֆիզիքական յեւ թե մտավոր թափը դուրս է տանում բնութեան ծոցը: Ամառային ամիսների ընթացքում դուք վոչ մի կերպ չեք կարող գրավել գյուղացուն ակումբ, ուստի վորպեսզի պահպանել գյուղացու կապը ակումբի հետ հարկավոր է ակումբային աշխատանքները նույնպէս տեղափոխել բնութեան ծոցը: Այս դեպքում աշխատանքները ավելի քան ծանրանում են, վորովհետեւ բնութեան անսահման գեղեցկութիւնը, չնախատեսնված փոփոխութիւնները թույլ չեն տալիս մեզ կենտրոնացնել մեր տարվելիք աշխատանքների ձեւերը, ուստի մեզ մնում է այնուամենայնիւ մեր աշխատանքները կենտրոնացնել կիրակի որերին, թեյեւ միանգամայն նպատակին հասած չենք լինի, բայց չարիքներից, ներկա դեպքում պետք է ընտրենք փոքրագույնը:

Պարզ բան է վոր կիրակի որերը մենք չենք կարող կազմակերպել սիստեմատիկ խմբակային աշխատանքներ, ուրեմն մնում է մեզ կազմակերպել այնպիսի գլխաւորութիւններ վորպեսզի որվա ամառային աշխատանքի հոգնածութիւնից գյուղացին կարողանա միաժամանակ հանգստանալ յեւ մտավորապէս բավարարվել: Ամենա նպատակահարմարն է կազմակերպել բացողյա ներկայացումներ յեւ համերգներ: Այսպիսով ամբողջ ծանրութիւնը ընկնում է զբամառիքական յեւ յերաժշտական խմբակների վրա, վորոնք ձմեռվա ընթացքում պատրաստում են վորոշ բեմերաւարտար յեւ յեւ հանում իբրեւ նորութիւն ամառը կիրակի որերը: Համերգներին յեւ ներկայացումներին կարելի չէ ոգտվել հանգամանքից յեւ անցկացնել թեթեւ կերպով մի վորյեւմ գեկուցում այս կամ այն հարցի շուրջը՝ նայած թե այդ մոմենտին գյուղացիներին ինչ է ավելի հետաքրքրում: Այսբանը ամառային աշխատանքների մասին գյուղերում: Ինչ վերաբերվում է գործարաններին յեւ հիմնարկներին խնդիրը լուծվում է ավելի թեթեւ կերպով: Պետք է նկատել վոր ամառային շրջերը այսպէս թե այնպէս, թույլութիւն են առաջ բերում ֆիզիկապէս, ուստի յեւ աշխատանքներին ակումբում չի կարելի տալ ամառային սեզոնին նույն ընթացքը, ինչ վոր մենք ծրագրում ենք ձմեռվա համար, այլ նայած տեղական պայմաններին հարկավոր է ձեւերը փոփոխել: Առաջին հերթին յեւ յեւ գտնվում ենք քաղաքում, կազմակերպել երակուրսիա քաղաքում, հաճախել զբաղարաններ, թանգարաններ, արհեստանոցները յեւ այլն: Յերբ վերջացրիք հաշիվը քաղաքի հետ, ապա անցեք քաղաքի շրջակայքը:

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ԱՊՈԻՄԲԱՅԻՆ ՑԱՆՑ

Միասնական ակումբային ցանցի գլխավոր նպատակն է սերտ կապ պահպանել բոլոր գոյութիւն ունեցող ակումբների հետ Համահայաստանյան մասշտաբով: Այդ կապը վոչ թե լինելու չէ մի միայն տեխնիքական, այլ նայելով պետք է կրի ղեկավարութեան յեւ հրահանգչական բնույթ:

Վորովհետեւ ակումբային գործը Հայաստանում նոր է կանոնավորվում, մենք փաստորեն չունենք այն փորձառութիւնը, վորը անհրաժեշտ է ղեկավարութեան համար: Ուստի յերբ վոր մենք կապ պահպանելով, Հայաստանի գանազան ծայրերից կատանանք տեղերի փորձերի տվյալներ, հնարավորութիւն կունենանք մշակել յեւ բարեփոխել մեր իրականութեան համաձայն այն բոլոր ծրագիրները ու կանոնադրութիւնները, վորոնք մեծ մասամբ ընդորինակված են ուսական իրականութիւնից յեւ շատ քիչ են համապատասխանում մեր պահանջներին: Բացի պաշտոնական գեկուցումներից ու գրութիւններից կապը անհրաժեշտ է պահպանել նայելով մասնավոր նամակագրութեամբ, տալով տեղեկութիւններ անձնական փորձառութիւնից: Պաշտոնական գրութիւնները մեծ մասամբ շարունակ ընույթ են կրում յեւ չոր ու ցամաք, իսկ մասնավոր ընկերական նամակագրութիւնը տալիս է հնարավորութիւն ավելի պարզ յեւ համարձակ արտահայտվել: Հարկավոր չէ մոռանալ, վոր ակումբային գործը կենդանի գործ պետք է լինի յեւ կյանքին մոտ, ուստի նրա բոլոր աշխատանքները պետք է բղինեն կյանքի բոլոր անկյուններից իրենց հարազատ բուրմունքով ու գունկերով: Ահա այսպիսի գիտակից կապով կարելի չէ միասնական ակումբային ցանցի շնորհիւ ստեղծել այն հզոր կոլլեկտիվ աշխատանքը, վորը հարազատ է մեր սկզբունքներին յեւ վորի ակտիվ գործունեութեան շնորհիւ կկարողանան հասնել նպատակին:

Տեխնիկապէս իրականացնելու համար այդ գաղափարը հարկավոր է բոլոր գաղափարական կենտրոններում ստեղծել կենտրոնական ակումբային վարչութիւն:

Գալատիս քաղաքավարը պետք է լինի վարչութեան նախագահ, բանի վոր շտապներով չի նախատեսնված ակումբային բաժնի վարիչը, անդամ լինելու յեն բոլոր ակումբների յեւ խրհիթ-րնթերցարանների վարիչները յեւ գրադարանավետները: Վարչութեան ժողովները գումարվում են ամիսը յերկու անգամ յեւ վոչ պակաս մի անգամից: Վարչութեան նիստերի արձանագրութիւնների պատճենները պարբերաբար ուղարկվում են Գլխաւորութեան ակումբային յենթաբաժնի վարիչին, ուստի առանձին տեղեկութիւն տալու կարիք չի զգացվի, յեւ յեւ արձանագրութիւնները ուղարկվեն կանոնավոր յեւ ժամանակին:

Գլխաւորութեան կից ակումբային կենտրոնական վարչութիւնը համաձայն տեղերից ստացված արձանագրութիւնների կազմում է ընդհանուր հաշիւութիւն ի նկատի առնելով տեղերից ստացված ցուցմունքները, մշակում է համապատասխան հրահանգ բացատրութիւններով յեւ ուղարկում է տեղերին գալատիս քաղաքավարի միջոցով: Այսպիսով մենք մեր աշխատանքները սկսած կլինենք ներքեւից յեւ բնականաբար բոլոր հրահանգները համաձայն տեղերի փորձառութեան բղիւղելու յեն ներքեւից:

Բարձրագույն ընթերցանություն

Բարձրագույն ընթերցանութիւնը չի կարող առանձին ժամանակ խրլել, դա կարելի չէ կազմակերպել ոգտվելով ամեն մի առիթից յեւ հան-

գամանքից, լինի զա վիճարանության ժամանակ, լինի զա աշխատանքնե-
րից առաջ կամ հետո:

Բարձրաձայն ընթերցանությունը ունի այն լավ կողմը, վոր ընթեր-
ցումի ժամանակ ընթերցողը հնարավորություն ունի խոսակցության նյու-
թը, նայած տրամադրության զարգացնել զանազան հարցերի շուրջը:
Բարձրաձայն ընթերցանության գլխավոր նպատակը այն է, վոր շատ ան-
գամ խողները չեն ըմբռնում արծարծված հարցի միտքը, ուստի ղեկավա-
րը հանդես գալով տալիս է մանրամասն բացատրություն՝ առաջ բերելով
նպատակահարմար յեւ համապատասխան որինականեր: Այնուհետեւ հարցեր
է տալիս կարգացածի մասին, յեւ այդպիսով մտքերի փոխանակություն
ստաջ բաշխելով, վիճարանություններն առիթ և տալիս, այս ղեկարգում ղե-
կավարը պետք է զգույշ լինի վորպեսզի վիճարանությունը կրի կանոնա-
վոր ընթացք:

Բարձրաձայն ընթերցումը անհրաժեշտ մի աշխատանք է մեր իրա-
կանության մեջ, վորովհետեւ անգրագետների խոշոր տոկոսից զոնն մի
վորոշ տոկոսը հնարավորություն կունենա լսելու թե ինչ է կատարվում
յերկրի ներսում յեւ դրսում—նման ընթերցումը միաժամանակ ազիտա-
ցիա յն անգրագիտության վերացման հարցի համար:

Այսպիսով ակումբային միասնական ցանց ստեղծելով յեւ յուրաքան-
չյուր ակումբ յուր բարձրության վրա դնելով, մենք կը կարողանանք վ իւ-
ջիններին միջոցով կոմունիզմի պետական պրոպագանդայի գործին բան-
վորա-գյուղացիական մասսաների մեջ խոշոր զարկ տալ յեւ կուսակցու-
թյանը անհրաժեշտ ոժանդակություն ցույց տալ այդ ասպարիզում:

ՅՆՐՈ ՆՍԱՐԱԶՅԱՆ

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԱՊՈՒՄԲ

Աշխատանքի սկզբունքները յեւ մեթոդը

Մեր իրականության սակավաթիվ ակումբային աշխատակիցները կա-
րծում են, վոր իրենց ընտրած աշխատանքի ասպարեզը հիմնովին բմբռնել
են յեւ մնում է նրանց միայն ուսումնասիրել այն ուղին, վորի հիման վրա
պետք է զրվի կամ թե ընթանա ընդհանուր ակումբային գործը:

Բայց մենք յենթադրում ենք, վոր ակումբային աշխատակիցների
մեծ մասը մինչեւ որս պարզ կերպով չն պատկերացնում թե ինչ անե-
լիքներ ունի ակումբը յեւ թե ինչպես պետք է տարվեն ակումբային բուն
աշխատանքները:

Նախքան բուն խնդիրների լուծման անցնելը, մենք պարտավոր ենք
մեծ ուշադրություն դարձնելու մեր մեծ պահասությունների վրա հարց
տալով՝ ինչն է մեզ այսօր ամենից ծառ հետաքրքում:

Ընդհանուր յեւ ցավալի յերեւելով, այդ այն է վոր աշխատավոր
լայն մասսան չն հաճախում յեւ խորշում է մեր ակումբներին, վորովհետեւ
մեր ակումբներում չն զգացվում ադմինիստրատորների անտեսական հո-
գատարությունը, մեր ակումբների տեխնիկական, սանիտարական յեւ տն-
տեսական նիստ ու կացը չեն բռնում իրենց անվան համաձայն արժանա-
վոր տեղը:

Ընդգծելով նայել Ռուսաստանի Կոմունիստական Կուսակցության
XI-րդ Համագումարի վորոշումները, վորոնք հաստատում են բուրժուազ-
իայի ձգտումները—զրականությամբ յեւ կուլտուրական աշխատանքներով
իրենց ազդեցությունը տարածեն լայն աշխատավոր մասսայի վրա, պարզ
բան է, վոր նման հանգամանքները պարտավորացնում են մեզ հատուկ
ուշադրություն դարձնել ակումբային աշխատանքների վրա յեւ վորոշել
բանվորական ակումբի աշխատանքների ընդհանուր սկզբունքները յեւ
գործնական մեթոդները կոնկրետիզացիայի յենթարկելով:

Ակումբային խնդիրներից բխած փորձնական յեւ վիճելի նյութերի
պաշարը այն չափ բաղմազան են, վոր անհրաժեշտորեն հարկավոր է այդ
պաշարի շուրջը ծագած բոլոր հարցերը ընդհանրացնել յեւ տալ աշխատ-
անքի մի պարզ յեւ վորոշ ամբողջություն, վորը, սպազայում հիմք է
լինելու մեր աշխատանքների կանոնավոր դարգացման:

Ինչ է բանվորական ակումբը յեւ ինչ խնդիրներով պետք է զբաղվի
ակումբը:

Ակումբը—հիմնական ձեւ է կուլտուրական յեւ ստեղծագործական
մասսայական աշխատանքների: Կուլտուրական աշխատանքների համար մի
այլ ձեւ մենք չենք կարող ընտրել, վորովհետեւ ակումբը այն ձեւերից

մեկն է, վորը ամենահաջող կերպով շաղկապում է իրար կուլտուրական բոլոր աշխատանքները:

Ակումբային աշխատանքները լայնատարած չեմք ընդարձակ են, ընդգրկում են աշխատավոր մասսայի կյանքը իր ամբողջությամբ, թե՛ բաղադրական, թե՛ տնտեսական, թե՛ դադարախախտական չեմք թե՛ առողջապահքի բովանդակությամբ:

Ամեն մի ընկեր զարմացնում է իր հետ, իր փորձառությունն արտադրական աշխատանքների, իր կուսակցական չեմք պրոֆեսիոնալ շահերի սկզբունքը չեմք վերջապես իր անհատական չեմք հասարակական փորձառության հմտությունը: Ակումբի անդամների մտքերի ու պահանջների գումարը վրէժ աչ ինչ է չեմք վրէժ լայն մասսաների մտքերի չեմք պահանջների ամբողջացած չեմք անմիջական արտահայտություն: Ուստի ակումբը, վորպես մտքերի արտահայտիչ մի մարմին, ապահովում է իր անդամների մտքերի անսահման տարբեր կարծիքները, ցանկությունները չեմք շահերի հաստատականությունը:

Այսպիսով մենք ունենք մտքերի, ցանկությունների չեմք ձգտումների այն սկզբնական բառը, վորից ակումբը պետք է ստեղծի այն կուլեկտիվը, վորը կապված կ'լինի միահամուռ դասակարգային կամքով, դասակարգային գիտակցությամբ, միահամուռ չեմք համերաշխ ձգտումներով դեպի զործնական աշխատանք՝ հենվելով միասնական դասակարգային հիմունքի վրա: Այդ պատճառով բանվորական ակումբում աշխատանքները չեն կարող ընթանալ առանց ընդունելու վորոշ սկզբունքային գիծ չեմք առանց ծրագրի, ուստի ամեն մի ակումբային աշխատակից անսահման վստահ ուղեցույց պետք է ունենա ձևով տակ, վորպիցի աշխատանքների իսկական ուղիքը չճշդվի:

Իսկ ինչ է պահանջում լայն աշխատավոր մասսան ակումբից—գիտություն, հանգիստ, զվարճություն, վորոշ կապ այդ ամենի մեջ չեմք առողջա կյանքի բոլոր բարդ խնդիրների ու հարցերի լուսարանում:

Ինչ գիտություն կարող է տալ ակումբը մասսային:

Պարզ բան է վոր ակումբի անդամները տարբերվում են՝ տարիքով, գիտակցությամբ, մտավորապես, կուլտուրապես, ինքնագիտակցությամբ, մասամբ ել կենցաղով, ուստի նման պայմաններում ակումբից դպրոց ստեղծել անկարելի է չեմք այս դեպքում պետք է ընդունել արտադպրոցական մեթոդը:

Ակումբում աշխատել ամեն ինչ անհնարին է: Մյուս կողմից ել բանվորական ակումբը չի կարող չեմք չ'պետք ընդունի բացառապես կուսակցական, պրոֆեսիոնալ կամ թե՛ կոոպերացիայի առաջադրած խնդիրները, վորովհետև նման նպատակների համար գոյություն ունեն չեմք պետք է ունենան համապատասխան չեմք հատուկ ակումբներ, ինչպես կուսակցական, կոոպերատիվ չեմք այն:

Ահա թե խնդրի բարդությունը ինչու՞մ է կայանում:

Այսպիսով ակումբային աշխատանքների տեղեկացիան վորոշվում է հետևյալ ձևով:

Ակումբը ուսումնարան չէ, այլ մասսայի դաստիարակիչն է:

Հիմնական խնդիրներ:

Մասսայի կոմունիստական, հեղափոխական, դասակարգային դաստիարակությունը ընդգրկում է իր մեջ հետևյալ աշխատանքները:

1) Քաղցուսավորչական չեմք արհեստակցական պրոպագանդա:

2) Նոր կյանքը իր ստեղծագործող նոր տարրով:

3) Մասսայի տնտեսական չեմք արտադրական գիտակցության զարգացումը:

4) Զարգացնել մասսայի ստեղծողական ինքնագործունեությունը բաղադրական, տնտեսական չեմք կուլտուրական տեսակետների հիման վրա:

Այս կետերը ունենալով աչքի առաջ հարկավոր է ընդունել վորպես հիմք ակումբային աշխատանքների հետևյալը:

1) Տվյալ ակումբի ամբողջ աշխատանքը ինչ ձևով ել վոր արտահայտվի նպատակ պետք է ունենա տալ իր անդամներին հեղափոխական մարքսիստական դասակարգային դաստիարակություն:

2) Տվյալ ակումբի աշխատանքներից չեմք վրէժ մի ձևով չի կարող ունենալ չեմք չ'պետք է ունենա վրէժ մի դեպքում ապովիտիկ բնույթ՝ այսինքն հակադրենադրական բաղադրական տեսակետ:

3) Տվյալ ակումբի գործնական աշխատանքները պետք է իրագործվեն բոլոր անդամների ինքնաշխատությունով:

Ակումբը վրէժ մի կերպ չի կարող ունենալ պատիվ անդամներ:

Այն չափով, ինչ չափով ել վոր մենք կամենում ենք դաստիարակել մասսան, այն չափով ինչ չափով վոր մենք դաստիարակություն մեջ գտնում ենք՝ հեղափոխական մարքսիստական ներշնչում դասակարգային ռազմա-նախնակ գիտակցություն չեմք մի շարք ընդունակություններ պայքարի գործում ակտիվ մասնակցություն նույն, չափով մեզ առաջադրվում է թե՛ ինչպես է հարկավոր հիմնավորել ակումբի գործնական աշխատանքը, վորպեսզի նրա բոլոր բաժինները ու նյութավորումները իրենց աշխատանքի արդյունքով հասնեն միջնափուլին կամ թե՛ մի նպատակին: Այս բարդ խնդրին հարկավոր է մի պարզ չեմք կոնկրետ պատասխան. այսպես մենք մեր կամեցած ակումբը չենք կարողանա կառուցել:

Միքիչ առաջ մենք ընթերցողի ուշադրությունը զբաղեցրինք այն հանգամանքով, վոր ակումբը չի կարող իր աշխատանքները կապել զուտ կուսակցական, արհեստակցական կամ կոոպերատիվ խնդիրների հետ—այսինքն չի կարող զբաղվել միմիայն այդ խնդիրներով, բայց դա դեռ չէ նշանակում, վոր այդ բոլոր խնդիրներին տեղ չ'պետք է տրվի ակումբային աշխատանքների ընթացքում, ուստի ակումբային աշխատանքների ծրագրի մեջ մտնելու չեն նայել ըստաբական, արհեստակցական, տնտեսական, արտադրական, կուլտուրական չեմք կենցաղին վերաբերվող հարցեր, հեռու

մնալով սպեցիալիզացիայից: Ակուսքը այն կայուն կամուրջն է, վորի միջոցով անդամները հաստատ քայլերով պետք է անցնեն դեպի կուսակցական յեւ պրոֆմիթյան խիտ շարքերը: Ակուսքը այն անաճնակարգ յեւ առաջին աստիճանն է, վորի միջոցով ցանկալի ուշժերը անցնելու յեն դեպի բանֆակը, տեխնիքական, քաղաքատնտեսական յեւ այլ դպրոցները:

Գործի հաջողութեան տեսակետից մեզ մնում է հաստատել այն վորոշումը պարզ հարաբերութեանը արծարծված խնդիրների վերաբերյալ, վորը հնարավորութեան կտա մեզ հասնել խնդիրների ընդհանրացման ձևերի զարգացման յեւ այդ խնդիրների գործնական իրականացմանը: Ահա թե ինչ խնդիր ունենք մենք լուծելու:

Ի՞նչ կարող է յեւ ի՞նչ պե՞տք է անի ահումքը:

I. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒՐՁԸ:

1) Անդամներին քաղաքական ընթացիկ կարեւոր հարցերին պետք է տեղյակ պահել: Տալ հնարավորութեան հասկանալու յեւ ուսումնասիրելու խորհրդային իշխանութեան յեւ (Հայաստանի) կոմունիստական կուսակցութեան ներքին յեւ արտաքին տարվող քաղաքականութեանը:

2) Ընթացիկ քաղաքական հարցերը ընդունելով վորպէս հիմք, նկարագրել պարզ կերպով կուսակցութեան կատարած դերը ֆինդերացիայի շուրջը միջազգային մասշտաբը ի նկատի ունենալով:

Պատկերացնել պարզ կերպով կոմունիստական կուսակցութեան վերաբերմունքը դեպի մեր կյանքի ընթացիկ յեւ զանազան յերեւոյթները, նրա քաղաքականութեանը տնտեսական, կուլտուրական յեւ այլ հարցերի վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է այստեղ նկատել, վոր այս ամենը ահումքի անդամներին կարելի յէ տալ միայն ընդհանուր գծերով այդ չափ եւ բաժանան պետք է համարել:

Վերադառնալ անդամների մեջ ալելի յեւս զարգացնել ու բարձրացնել հետաքրքրութեանը դեպի կուսակցութեանը յեւ նրա բռնած քաղաքականութեանը, հարկավոր է նրանց ծանոթացնել վորոշ չափով նայել կուսակցութեան կողմից տարած աշխատանքների հետ յեւ այդպիսով մենք հնարավորութեան կունենանք պատրաստելու հում նյութից նրանց ուրեր կկամենան յեւ կկարողանան անցնել բանֆակը յեւ այլն:

Ճիշտ է ահումքը չի կարող տալ աստիճանաբար զարգացած գիտութեան պաշար կուսակցութեան յեւ նրա պատմութեան մասին, վորը ամեն մեկը ժամանակին արդեն կարող է ձեռք բերել: Գիտենալ կուսակցութեան պատմութեանը, զանազան դեպքերը, թվական տվյալներ յեւ այլն դա դեռ չի նշանակում հասկանալ կուսակցութեանը յեւ նրա քաղաքականութեանը: Կուսակցութեանը յեւ նրա պատմութեանը, վորը վոչ մի րոպե անգամ չի ընդհատում իր անմահ ու զարգացման թափը, ամենահաջող կերպով կարելի յէ ուսումնասիրել նրա կյանքի կոնկրետ յերեւոյթների ընթացքի ժամանակ: Կյանքը ինքը ամենալավ զրգացնող մեկն է:

Ահումքը փորձնական պաշարով տալիս է հարցերին ընդհանուր բացատրութեաններ յեւ հասկացողութեան, կրթում է իր անդամներին այնպէս վոր նրանց մեջ արթնանա քաղաքական կյանքից վերցրած փաստերի կանոնավոր գնահատութեան ընդունակութեանները: Որինակ—մեր ահումներում հաճախ տեսնում ենք Կարլ Մարքսի նկարը գեղեցիկ շրջանակով, բայց վոչ մի գեղեցիկ բառ յեւ վոչ մի գրավոր բացատրութեան կենսագրական նշանավոր մոմենտներից՝ սա արտաքինը, իսկ ինչ վերաբերվում է մատերիալիստական հասկացողութեան, ահումքիս անդամները շատ հաճախ վոչ մի զաղափար չունեն, այս դեպքում կուսակցական ահումքային աշխատակից ընկերները կարող են շատ բանով ոգնած լինել: Եթե վոր զգացվի նրանց ինիցիատիվայի նույնիսկ միջնորդութեամբ թափել: Բայց ի՞նչ կերպ այդ ամենը հարկավոր է առաջ բերել յեւ ինչ է հարկավոր անել—

Այս հարցին չի կարելի մի խոսքով կամ նախադասութեանով պատասխանել, վորովհետեւ նման հարցեր ունեն իրենց յուրահատուկ պայմաններ, ձեւեր, տվյալներ, վորոնց մասին հոգատարութեան պետք է տանեն կուսակցական ընկերները յեւ պետք է առաջ բերեն աշխույժ մտքերի փոխանակութեան յեւ այս միջոցով միայն հնարավորութեան կունենան բոլոր հարցերի պատասխանները գտնելու յեւ ամեն ինչ պարզաբանելու:

Տնտեսական հարցի շուրջը

1) Ամեն մի գործ անպայման պահանջում է ենթադրալի վատնումն յեւ անդուլ աշխատանք՝ նպատակին հասնելու համար: Մեր ընկերներից շատ շատերը բուռն ցանկցութեամբ կամենում են ուսումնասիրել զանազան տնտեսական հարցեր այդ նպատակով բոլոր սովորութեան կամ այլ պատճառներից դրդված աշխատանքները սկսում են Կարլ Մարքսի «Կապիտալից»—նախքան Կապիտալը, ալելի նպատակահարմար է սկսել աշխատանքները նախապատրաստական գիտութեաններից—Տնտեսութեանը ընդհանրապես ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է տվյալ յերկր տնտեսական աշխարհագրութեանը ուսումնասիրել յեւ ապա հետո այլ յերկրների, կանգ առնելով այն կոնկրետ քաղաքատնտեսական փոխհարաբերութեանների վրա, վորոնց հիման վրա առաջ են գալիս զանազան յերկրների շահերի բաղիման պատճառները, մեծ կապիտալիստական յերկրների ուժեղ մրցումը յեւ հավելյալ գնահատման թևորիայի (прибавочная стоимость) ասպարեզ գալը:

2) Վիճակագրական նյութերը, քաղաքատնտեսական քարտեզները—ամենահաջող միջոցներ են մասսայական աշխատանքների համար:

3) Տնտեսական կյանքից զանազան պլակատները, կարտոգրամները, դիագրամները, թվական տվյալները զանազան յերկրների, վոչ այլ ինչ են յեթե վոչ կենդանի, հետաքրքիր, պարզաբանող յեւ շարունակ թարմութեան մտցնող նյութեր մասսայական աշխատանքներ տանելու համար: Այն դեպքում, յերբ աշխատանքը յեւ դեկավարութեանը դրված են լինում

հաջող հիմքերի վրա մասսայի հետաքրքրությունը սահմաններ չի կարող ունենալ:

Բավական չե վերոհիշյալ նյութերի զեղեցիկ չե վանդալոր դասավորումը, այլ անհրաժեշտ և սովորեցնել ընկերներին թե ի՞նչ կերպ հնարավոր և չե վ հարկավոր և ոգտվել այդ նյութերից, վորպեսզի ամեն մեկը մեզանից այդ չոր ու ցամաք թվերի մեջ կարգա չե վ զգա կյանքի զարկերակի թափը ու պայքարը:

Արտադրողական խնդիրների շարքը

1) Ակումբը իր աշխատանքներով պետք և պարզաբանի արտադրությունը վորպես արտադրություն չե վ աշխատանքի դերը արտադրություն մեջ:

2) Ակումբի ամեն մի անդամ պետք և ունենա պարզ հասկացողություն այն արտադրական մասնագյուղի մասին, վորին ակտիվ մասնակից և. պետք և գիտենա նրա նշանակությունը ավյալ յերկրի վերաբերյալ, նրա կախումը այլ արտադրական հիմնարկներից չե վ հակառակը:

3) Պարզել բանվոր ընկերներին զանազան գիտական կազմակերպությունների չե վ հիմնարկների անհրաժեշտությունը արտադրության համար, բարձրագույն տեխնիկայի առավելությունները, ներշնչելով նրանց հետազոտություն չե վ կատարելագործության տենչը:

4) Բնորոշել գիտական կազմակերպությունների չե վ հիմնարկների կողմից արժարժված հարցերը ու խնդիրները աշխատանքի վերաբերյալ, վորովհետև ամեն մի բանվոր ընկեր պարտավոր և իմանալ թե ի՞նչ կերպ և ոգտագործվում արտադրություն մեջ թե նրա անհատական թափած աշխատանքը չե վ իր ընկերների:

5. Ի նկատի ունենալով գործարանի առօրյա կյանքը նրա արտադրական, տեխնիկական, ագմինիստրատիվ կազմակերպական դասավորումները ու կարգավորումները, անհրաժեշտ և բանվոր ընկերների հասկացողության չե վ ըմբռնողության ընդունակությունները հասցնել այն ծայր աստիճանին, վորպեսզի նրանց մեջ պարզ չե վ ամբողջությամբ բացվի ու պատկերանա ինդուստրիայի արտադրական պրոցեսի (ընթացքի) ըմբռնողությունը:

Այսպիսով տնտեսական չե վ արտադրական խնդիրները տալիս են մեզ փորձնական հետեվյալ ուղին:

1) Մի վորյե վ և յերկրի տնտեսությունը մի մարմին և, վորի ամբողջությունը պահպանվում և աշխատանքի բնական դասավորումով չե վ ապրանքների փոխանակությունը միջազգային սկզբունքների հիման վրա: Ամբողջ յերկրագնդի տնտեսությունը կարելի չե ներկայացնել վորպես տնտեսությունների մի ընդհանուր ցանց, վորտեք լինելով կապված իրար հետ միաժամանակ մրցում են իրար դեմ:

2. Թե համաշխարհային չե վ թե առանցնապես ամեն մի յերկրի տնտեսությունը ունենալով իր արտադրություն տակ հուճ նյութերի չե վ

կներգիայի վորոշ պաշար, ոգտագործվում են համապատասխան կերպով չե վ այնուամենայնիվ մնում են իրենց ույժի մեջ:

3) Ամեն մի յերկիր, լինի նա առաջադեմ կամ հետամնաց, այսպես թե այնպես մասնակից և ընդհանրապես թե համաշխարհային տնտեսության գործում չե վ թե մասնավորապես արտադրության:

Սույն թեզիսները հարկավոր և բնորոշել չե վ դասավորել կարճ ու պարզ վիճակագրական բացատրություններով հետեվյալ ձևով:

1) Եներգիայի պաշար:

ա. Ածուխ, նոթ, փայտ, սպիտակ ածուխ....

բ. Բանվորական ուժ (կվալիֆիկացիայի չե վ վոչ կվալիֆիկացիայի յենթարկված):

2) Հում նյութի պաշար:

ա. Հանքեր.

բ. Բամբակ, բուրդ, կտավ....

գ. Կաշի.

դ. Անտառ.

3) Տեխնիկա:

ա. Հանքեր (ածուխ մետաղ).

բ. Նոթ—(շատրվաններ).

գ. Հնոցներ չե վ այլն...

4) Կապ:

ա. Յերկաթուղու գիծը (յերկարությունը, ապրանքի շրջանառությունը).

բ. Զրային կամ ծովային փոստ, հեռագիր, հեռախոս, ռադիո չե վ ողանալ:

Այս բոլոր նյութերը պետք և տարվեն դասախոսությունների չե վ զրույցների միջոցով պարզաբանելով զանազան յերկրների թե փոխհարաբերությունները չե վ թե նրանց կախումը իրարից: Այս բոլոր աշխատանքները պահանջում են մեծ թվական տվյալներ չե վ պարզաբանություններ դիագրամների շնորհիվ: Բնականաբար ակումբային աշխատակիցները հարց են տալու—

Ո՞վ և լինելու ղեկավարը, վճարողից վերցնենք թվական տվյալներ, ո՞վ և պատրաստելու դիագրամներ չե վ այլն... միջոցներ չունենք, մենք չենք կարող պատրաստել չե վ պատվիրել: Նպատակահարմար կ'լինեն չե վ մեծ կենտրոնները այդ ուղղությամբ ոգնություն հասցնելին. մեր նպատակը հենց այդ պետք և լինի, բայց մինչև վ այդ ամեն մի ակումբ իր միջոցներով կարող և վորոշ չափով տանել այդ աշխատանքները: Ժիշտ և, բնադատներ շատ կ'լինեն, ինչպես ընդունված և, բայց չե վ այնպես այդ մեզ չե խանգարում կատարել մի վորոշ աշխատանք, վորը այսպես թե այնպես, թե չե վ մեծ պակասություններով, բայց նույնպես կտա գոնե ընդհանուր պատկեր աշխատանքների չե վ գործի կյանքի մասին: Այս բոլորի համար մեծ հաջողությամբ կարելի չե ոգտագործել «сборник экономических данных», կարելի չե տալ այն դիագրամների տեսակը, վորը

բնորոշում և արտադրութեան առաջադիմութիւնը կամ հետազոտութիւնը: Ահա հենց այս ձեւով արդեն ակումբի տնտեսական խմբակը կունենա բազմազանի հետաքրքիր աշխատանք յեւ խմբակի անդամներին կհաջողվի ակումբի անդամների հետաքրքրութիւնը առաջ բերել, տալով նրան առ-
որջա կյանքի պայմաններում ծագած հարցերի ու նյութերի բացատրու-
թիւնները: Պարզաբանելով բազարական յեւ տնտեսական զանազան հար-
ցերը, բնականաբար հիմք ենք դնում ապագայում բնավելիք այդ ուղղու-
թեամբ զանազան վիճակի խնդիրների ու հարցերի:

Արտադրութեան զանազան խնդիրները պետք է բնորոշվեն ամեն կող-
մանի, պետք է պարզաբանվեն ինչպես նրա ներքին սիստեմի կառուց-
վածքը նույնպես յեւ նրա կապը այլ արտադրական կազմակերպութիւն-
ների հետ:

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արտադրութեան հիմնական նյութերը

- 1) Հում նյութը
- 2) Տեխնիկա
- 3) Բանվորական ուժ
- 4) Եներգիա (շոգի, մեքենաներ)
- 5) Համաձայն սույն բաժանումների հարկավոր և նկարագրել՝
 - 1) Թե ի՞նչ բարձրութեան վրա և կանգնած տվյալ յերկրի արտա-
դրութիւնը յեւ նրա տեղը տնտեսական աշխարհում:
 - Թե ինչ տեղ է բռնում յեւ ինչ դեր է կատարում տվյալ յերկրի ար-
տադրութիւնը համաշխարհային տնտեսութեան շրջանակներում, ինչով է
կապված նրա հետ յեւ ինչ կախում ունի նրանցից:
 - 2) Արտադրութեան տեխնիկական զարգացման գնահատութիւնը:
 - 4) Տվյալ յերկրի արտադրութեան կազմակերպչական մասի բնորո-
շումը, ղեկավարութիւնը, նրա կապը արտադրութեան այլ կազմակեր-
պութիւնների հետ յեւ գլխավորապես նրա կախումը շուկայից: Այս դեպ-
քում պետք է գործածել այն պարզ մեթոդը, վորը մոտենում է զանազան
խնդիրներին համեմատական սիստեմի չափով, այսինքն ցույց է տալիս
թե Ռուսաստանում, Անգլիայում կամ Հայաստանում վորքան տարբեր
մեքենաներ են գործում յեւ ամեն մի մեքենան վոր յերկրում վորքան
բանվոր և պահանջում: Երեքարականութիւնը վոր յերկրում ինչ չափով
է զարգանում յեւ ինչ դեր է խաղում արտադրութեան մեջ: Այս ամենը
կարելի է տալ բանվոր բնկերներին կինո-ժապավենների, գեկույցների
թանգարանների յեւ եկակուրսիաների շնորհիվ:

Տվյալ արտադրութեան գործնական յեւ ընթացիկ նյութերը կարելի
է ստանալ պրոֆմիտիւններից, ֆարգավիսներից, վորոնք ակումբա-
յին կանրում մտցնելու յեն նորութիւն յեւ թարմութիւն:

Այսպիսով միայն կարելի է բանվորների ուղադրութիւնը յեւ հետա-
քրքրութիւնը զբաղել:

Գ ռ Ժ ա ր ա ն

Մի վորջեմէ տվյալ ձեռնարկութիւնը համեմատել այն ձեռնարկու-
թիւնների հետ, վորոնք տանում են արտադրութեան այլ յեւ այլ աշխա-
տանքներ:

1. Հում նյութ.
 2. Բանվորական ուժ.
 3. Եներգետիկա.
 4. Մեքենաների հիմնադրելը.
 5. Ձեռնարկութեան կազմակերպչական տեխնիկական զարգացման
աստիճանը:
 6. Ազմինիստրացիա.
 7. Տեխնիկա.
 8. Կապ արտաքին հիմնարկների հետ:
- Արտադրութեան աստիճանարար զարգացման ներքին կապը յեւ այդ
կապի ձեւերը:
- Ձեռնարկութեան դերը տնտեսութեան սահմաններում:

Ա ռ Ժ ա ր ա ն

- Ձեռնարկութեան աշխատանքի բնորոշումը:
1. Կվալիֆիկացիայի յեւ վոչ կվալիֆիկացիայի յենթարկված աշխա-
տանքները:
 2. Աշխատանքի շահագործման ձեւերը յեւ մեթոդները:
 3. Աշխատանքի բաժանումը յեւ նրա բնութիւնը:
 4. Աշխատանքի տեխնիկական պայմանները:
 5. Աշխատանքի բժշկա-սանիտարական դրութիւնը.
 6. Աշխատանքի շահագործման նպատակահարմար աստիճանը.
 7. Աշխատանքի զարգացումը տվյալ տեխնիկական յեւ կազմակերպ-
չական պայմաններում.
 8. Աշխատանքի կազմակերպչական մասը (պրոֆմիտիւն, բջիջ)
 9. Աշխատանքի ժամերը.
 10. Աշխատավարձ.
- Այս վերջին կետը ստանում է կարեւոր նշանակութիւն, յերբ մի
վորջեմէ պետութեան սահմաններում նկատվում է նյութերի յաւելլալ խո-
շոր տոկոսը, վորովհետեւ այս վերջինը միակ միջոցն է, վորի շնորհիվ
կարելի է վորքի կանգնեցնել ինչպես մեր արդյունաբերութիւնը նույն-
պես յեւ տնտեսութիւնը ամբողջապես: Այս ուղղութեամբ ազիտացիան
յեւ պրոպագանդան պետք է մղվի ամենապարզ կերպով, մեծ ուղադրու-
թեամբ յեւ յերկար ժամանակով:

Աշխատանքի շուրջը արծարծված խնդիրներից բնականաբար բոլորում
է գլուղացիութեան հետ սերտ կապակցութիւն ունենալու անհրաժեշտու-
թեան հարցը, վորը կարելի է արտահայտել պարզ յեւ կոնկրետ լոզուն-

գով: Գյուղացիութեան հետ սերտ կապ կարող են հաստատել միմիայն այն ժամանակ, յերբ մեր արդյունաբերութիւնը կլինի կանգնած նորմալ հիմունքների վրա, իսկ այդ աստիճանի հասնելու համար պահանջվում է անդուլ յեւ յերկար աշխատանք: Մեր բոլոր ուժերը պետք է լինեն լարված դեպի այն ինչ վոր մենք աշխատանքի ասպարեզում անվանում ենք արտադրութեան ճակատ, կամ փրոնտ: Ահա այս ճակատն է մեր պայքարի, վորը յերկարատեւ աշխատանքից հետո պետք է հաղթանակով դուրս գա կապիտալիզմի դեմ մղվող կռիւից: Պետական տնտեսութեան հաղթանակը, պրոլետարիատի նվաճումները արդյունաբերութեան ասպարեզում — հիմնական պայմաններ են, վորոնք ապահովում են պրոլետարիատի հաղթանակը:

Աւխաւանքի գործնական ձեւերը վերոհիշյալ բաժանումների հիման վրա

Ընդհանրապես տնտեսութիւնը կարելի չէ հասկանալ յեւ ուսումնասիրել, յերբ մենք այդ հարցին կմոտենանք հետեւյալ դասավորումով:

1. Զուտ տնտեսական.
2. Տեխնիկական
3. Աշխատանք.
4. Աղմինիստրատիւ-կազմակերպական:

Զուտ տնտեսական

Վորպես բացահայտ նյութ կարող են ծառայել: Պլակատներ, կարտոգրամներ, բարեօգնել յեւ հաշվետւութիւններ:

Անհրաժեշտորեն հարկավոր է ուղարկութիւն դարձնել այս բոլոր նյութերի թվական տվյալների վրա, վորոնք տվյալ արտադրութեան աշխատանքների մեջ մտցնում են թարմութիւն: Այս դեպքում գրականութիւնը յեւ գիրքը ոժանդակիչ դեր պետք է խաղան, զուգընթացաբար պարզաբանելով յեւ հաստատելով տվյալները:

Վորպեսզի տրվի արտադրութեան յեղանակի յեւ գործարանների պարզ բնորոշումը հարկավոր է նախ յեւ առաջ տվյալ արտադրութեան պրոցեսը հետեւել ամբողջապես, ապա այնուհետեւ արտադրութեան ձեռնարկութիւններ, վորոնք արտադրութեան մեջ առհասարակ տեխնիկական տեսակետից շատ թեւ թիչ տարրեր տեղ են գրավում: Բոլոր դասախոսութիւնները յեւ գրույցները արտադրութեան ու տնտեսութեան վերաբերյալ պետք է հիմնեն լայն կերպով գործնական նյութերի պարզաբանման վրա, ուստի շատ կարեւոր է ընկնող ցուցակ այն բոլոր հարցերի, վորոնք տրվում են ընկերների կողմից, իսկ այդ բոլոր հարցերի ժողովածուն վաճ այն ինչ է յեւ յեւ վաճ բոլոր զեկուցումների, դասախոսութիւնների, գրույցների յեւ եկեղեցիների հիմնական յեւակետը կամ թեւ բազան:

Տեխնիկական մաս

Գործնական աշխատանքների ձեւերի այս բաժինը կառուցվում է այն նյութերի հիման վրա, վորոնք մենք հնարավորութիւն ունենք ստանալու ցուցահանդեսներից յեւ երկուրսիաներից: Թերեւորիկ կողմը այս դեպքում տեղ է բռնում այն չափով, ինչ չափով վոր ոգեագործված կլինեն ցուցահանդեսները յեւ երկուրսիաները կենտրոնանալով աշխատանքների կոնկրետ նյութերի յեւ մեթոդների վրա: Ինչ վերաբերվում է տեխնիկական նվաճումների ասպարեզին, վորը այսպես թեւ այնպես փոխարինում է մարդու կենդանի ուժը իր եւթյամբ պետք է տա բոլոր տեսակի մեքենաների ծագման յեւ զարգացման աստիճանաբար պատմութիւնը: Անհրաժեշտ է տալ հասկացողութիւն այն բոլոր հում նյութերի ծագման մասին, վորոնք անցնելով վորոշ եւթյուցիայի շրջան տալիս են մեզ սպասվելիք արդյունք: Ընդգծել այս փաստերը, յերբ արտադրութեան հում նյութերի մի տեսակը կարելի չէ յեւ հնարավոր է փոխարինել արտադրութեան այլ նյութերով: Յույց տալ թեւ ինչ հարաբերութեան մեջ են հում նյութը յեւ մեքենան, կամ թեւ հակառակը, այսինքն՝ ի՞նչ կախում ունի հում նյութից: Կարեւոր տալ տվյալ արտադրութեան տեխնիկական բաժնի զարգացման պատմութիւնը, իսկ յերբ հնաբանը է նայել տվյալ արտադրութեան ձեռնարկութիւնների:

Որինակներ կարելի չէ բերել Անգլիայի, Գերմանիայի գործարաններից նայել մասնավոր Հայաստանի պղինձի հանքերից համեմատական չափով, վորը կտա տեխնիկայի աստիճանաբար զարգացման պատկերը աչքի առաջ ունենալով արդյունքների տոկոսները:

Աւխաւանքի ուղին

Արտադրութեան ամեն մի տեսակ ձեռնարկութիւնը պետք է հաշվի առնի աշխատանքի թեւ քանակը յեւ թեւ վորակը դիագրամների կամ թեւ այլ հարմարութիւնների միջոցով: Միաժամանակ ցանկալի չէ հաշվի առնել աշխատանքի քանակը յեւ արտադրութեան թափի տոկոսը շրջանառութեան կամ թեւ գործութեան ընթացքում:

Հիմնել վիճակագրութիւն 3-6 ամիս ժամանակով, վորը կտա անցյալի յեւ ներկայի համեմատութեան հնարավորութիւն յեւ կպարզի այսպիսով այն պայմանները, վորոնք տալիս են արդյունաբերութեան միմիայն կամ թեւ մարսիմում:

1. Աշխատանքի բարգաւաճման կամ անկման:
2. Տեխնիկայի բարձրման կամ հակառակը:
3. Հում նյութերի վորակը:
4. Արտադրութեան կազմակերպութիւնը նրա աստիճանաբար զարգացման պրոցեսների կամ այդ պրոցեսների անկապութեան:
5. Մոդելների ընտելը, ապրանքների տեսակը, (վորքան հաճախ են

յննթարկվում այդ բոլորը փոփոխութիւնների կամ թե փոքրագույն կայուն են)։

6. Բանվորական ուժի անհաջող ընտրութիւն չեւ այդ ուժի կվալիքիկացիայի։

7. Արտաքին պայմանների (ապրանքի բեալիկացիա, հում նյութի հայթաթումը չեւ այլ)։

Աղսիինսրաւիվ կազմակերպչական

Ընդգծել կազմակերպիչ աղմինիստրատորի չեւ կազմակերպիչ տեխնիկի դերը, նրանց գործունեութիւն ուղին սկսած կառավարչից մինչեւ ցրիչը, ինժեներից մինչեւ բանվորը։ Ընդգծել տվյալ ձեռնարկութիւն պակասութիւնները պարզել պատճառները չեւ այն միջոցները փորոնց շնորհիվ կարելի չե պակասութիւնների առաջն առնել, փորոշելով տվյալ ձեռնարկութիւն արտադրական մակսիմում ընդունակութիւնները նրա տեխնիկական չեւ աղմինիստրատիվ կազմակերպչական, այն հնարավոր տոկոսը, փորով կարելի չե բարձրացնել արտադրական թափը չեւ բոտ այն պայմանները։

Ամբողջ աշխատանքը տնտեսութիւն ասպարեզում կարելի չե տանել յերկու ուղիով։ Կապ պետք է աշխատանքները սկսել մասսայում չեւ ապա անցնել խմբակները, կամ թե հարկավոր է սկսել խմբակներում չեւ անցնել մասսան, խմբակի ակտիվ անդամների շնորհիվ, կազմակերպելով դասախոսութիւններ, զրույցներ, եկակուրսիաներ, բացատրութիւն զրույցներ չեւ այլն։ Աշխատանքի հաջողութիւնը այսպես թե այնպես կախում ունի ակումբի անդամների կազմից, նրանց ընդհանուր կուլտուրական զարգացման աստիճանից չեւ հմուտ դեկավարներից։

Պրոֆեսիոնալ բաժին

Պարզ չեւ փորոշ պետք է լինի բոլորի համար միջազգային պրոֆի-միութիւն անհրաժեշտութիւն համոզմունքը։

Ակումբի անդամներին հարկավոր է դաստիարակել այնպես փոր նըբանք խորը զգան պրոֆիմիութիւն կազմակերպչական չեւ ռազմական նըշանակութիւնը չեւ թե նրա կատարելու դերը։ Նվիրված աշխատանքով հարկավոր է հասնել այն աստիճանին, փորպիտգի պրոֆիմիութիւն ամեն մի անդամ ընկերը զգա փոջ թե այդ միութիւն յոր անհրաժեշտութիւնը այլ չեւ այն հարազատութիւնը, փորը տալիս է ամեն մի ընկերին փստան հենարան տնտեսական շանքի տեսակետով, աշխատանքի կազմակերպչական գործում չեւ աշխատանքի պաշտպանութիւն ասպարեզում։

Պրոֆիմիութիւնը հանդիսանալով պետութիւն համար հենարան տնտեսական կյանքում, փորպես անմիջական մասնակից նրա արդշունաբերութիւն չեւ ուժեղ կազմակերպիչ մարմին աշխատանքի գործում, պարզ

բան է փոր նման կազմակերպութիւն դերը խոշոր է չեւ այդ ամենի մասին մեր ընկերները պետք է ունենան պարզ հասկացողութիւն։

Ակումբի առաջին պատմերը իր անդամներին պետք է լինի։

Պրոֆիմիութիւն կյանքի յերեւութիւնից չեւ փոջ մեկը մեր ակումբներում աննշան կերպով չեն կարող անցնել չեւ չպետք է անցնեն— Անհրաժեշտ է ընդգծել պրոֆիմիութիւն խաղացած դերը հեղափոխութիւն ժամանակ բոլոր յերկրներում, հարկավոր է տալ հնդհանուր պարզ պատկեր պրոֆիմիութիւն զարգացման զաղափարի մասին թե մեզ մոտ չեւ թե այլ յերկրների։ Այո բոլորը անկասկած կարելի է տալ մասսային ընդհանուր գծերով, բայց աչքի առաջ պետք է ունենաք այն հանգամանքը, փոր այդ ընդհանուր շարիխները հիմք են զցում հետաքրքրութիւն չեւ ապագայում այդ ուղղութիւնը խորացած աշխատանքների։

Հարկավոր է այստեղ նկատել, բոլոր հարցերը հարկավոր է ուժեղ կերպով կապել բաղարական, տնտեսական չեւ շինարարական հարցերի հետ, նման ուժեղ կապը միմիայն խորացնելու է պրոպագանդայի աշխատանքները փորին ձգտում է ինքը միութիւնը։

Ընդունելով աշխատանքի այս տեսակետը ակումբը իր աշխատանքները պետք է դասավորի այնպես փոր, անդամներից ամեն մեկը ամեն ժամանակ կարողանա հագեցնել իր հետաքրքրութիւն չեւ զիտութիւն ծարավը. ուստի անհրաժեշտ է ունենալ ակումբում։

1) Տեղեկատու բյուրո— հերթապահութիւն միութիւն ներկայացուցիչների կողմից, փորոնք կարող կլինեն ընկերներին տալ բոլոր տեղեկութիւնները չեւ հարցերին պատասխաններ։

2) Անհրաժեշտ է ակումբում պրոֆիմիութիւն շարժման անկյուն, փորը պետք է լինի կահավորված պատշաճ կերպով չեւ պետք է ունենա համապատասխան պալկատներ չեւ զիազրամներ չեւ այլն։

3) Դրադարան-ընթերցարան, փորը հարուստ պետք է լինի պրոֆի-շարժման չեւ աշխատանքի գրքերով։

1. Պրոֆիշարժման լոգունգներով։

2. Լոգունգներ ընթացիկ հարցերի շուրջը։

3. Դիագրամա, փորը պետք է ցույց տա պրոֆիմիութիւն չեւ պրոֆիմիութիւն անդամների բարգաւաճման ցանցը։

4. Պրոֆիշարժման դեկավարների նկարները։

5. Հավարածու այլ դեպքերի, փորոնք կապ ունին պրոֆի-շարժման հետ (Ռուրի չեւ այլն)։

6. Աշխատանքի կողերսի հիմնական հոգվածները։

7. Այն նյութերը, փորոնք բացատրում են սոցիալական սոպահովութիւն չեւ նրա զարգացման սիստեմը։

8. Նյութեր աշխատանքի պաշտպանութիւն սիստեմը։

9. Կարնատու հատվածներ պրոֆիշարժման պատմութիւնից։

10. Բանփակ ընդունելութիւն կանոններ։

11. Նյութեր այն աշխատավոր աշակերտների մասին,

12. Նյութեր բարձրագույն դպրոցների պրոֆեսորիզացիայի մասին:

Այս բոլոր նյութերը կարելի չէ աստիճանաբար ընդարձակել առանց մանրամասնությունների մեջ մտնելով, բայց թարմություն չեմ հետաքրքրություն պահպանելով: Պարզ բան է վոր նյութերը փոփոխվելու չեն համաձայն պրոֆեսորիզացիայի աշխատանքների: Ակումբի պրոֆեսորիզացիայի խնդիրը տանում է խորացած աշխատանք, ուսումնասիրելով պրոֆեսորիզացիայի մեր որերից անցնելով պատմության հին հին եզերին չեմ վոր մի դեպքում ուսումնասիրությունը սկսել անցյալից:

Պրոֆեսորիզացիայի պատմությունը հարկավոր է ուսումնասիրել վոր թե թվականների խրոնոլոգիկ դասավորությամբ այլ աշխատանքի կոնկրետ ուղի-յով, կապելով իրար հետ դեպքերի զանազան կապերը, փոխադարձությունները, մեկի կամ մյուսի ազդեցությունը չեմ այլն...քնական կերպով:

Գաղափարախոսական կուլտուրայի շուրջը:

Այս բաժնին մենք կցում ենք գիտության գեղարվեստին կրոնին վերաբերվող բոլոր հարցերը (ալլամանական է):

Աշխատանքը այս ասպարեզում պետք է լինի դասավորված այնպես պարզ վոր ընկերները դաստիարակվելով, ընթերցեն մարքսիստական ընդհա-նրացած մտածողության մտածելակերպը:

Դասակարգային բուրժուական իդեոլոգիայի պարզ լակարգությունը կտա դասակարգային պրոֆեսորական կուլտուրայի շինարարության, անհրաժեշտ հասկացողության չեմ բմբռնողության ուղին ու նյութը:

Ակումբը ինչպես այդպիսին բոլոր իր անդամների համար դարձնոց է ուր մշակվում է դասակարգային պրոֆեսորական կուլտուրան: Անհրաժեշտ է այստեղ ընդգծել, վոր ակումբային աշխատանքների բոլոր հնչողություն-մներում դասակարգային պրոֆեսորական կուլտուրայի կոռուցման գա-ղափարը պետք է բռնի առաջնակարգ տեղը չեմ վոր այդ կուլտուրան վոր այն ինչ է չեթե վոր դասակարգային պրոգրեսի պայքար, պրոֆեսորիստի հերթական այն պայքարն է վոր պետք է մղվի բուրժուական տիրապետ-ության դեմ:

Կրոնը, ֆեոդալիզմը, սոցիալիզմի ժամանակ մեջ ինդիվիդուալիզմը, դի-ստություն չեմ գեղարվեստի անջատումը իրական կյանքից — այս են բու-րժուական գաղափարախոսության հիմնական կետերը, վորոնց դեմ մենք մղում ենք ուժեղ պայքար չեմ պետք է այդ կոնկրետ տաններ մինչև վեր-ջնական հախճանակը: Մեր աշխատանքը այս ուղղության պետք է փայլի հաստատուն մեր կամքով, փաստելով չեմ մեր փորձառությունը: Այսինքն մեր խոստումները ու խոսքերը պետք է դարձնենք իրականություն, ուստի անհրաժեշտ է ոգտագործել մեր ձեռքի տակ չեղած բոլոր միջոցները վո-րպիսին են որինակ՝ գիտություն, գեղարվեստ, գրականություն չեմ այլն հմուտ գեղարվեստի առաջնորդությունը:

Այս բոլոր աշխատանքը պետք է տարվի այնպիսի մի որինակելի

ձեվով վոր լայն մասան զգա չեմ գիտակցի գիտության անհրաժեշտ-ությունը չեմ քննադատորեն վերաբերվի դեպի բուրժուական գիտությունը ու գեղարվեստը:

Տալ դասակարգային հասկացողության իմաստը կոնկրետ որինակնե-րով քաղաքատնտեսական գիտությունից ու պատմությունից: ոգտագոր-ծել գիտական արժողություն ունեցող բոլոր տվյալները հոգում դաս-կարգի շահերի: Հակադրել մատերիալիստական, մարքսիստական եկանոմի-կան չեմ պատմությունը բուրժուական նույն տիպի ու սխառմի գիտու-թյուններին: Ակումբային աշխատակիցների ուղղությունը առանձնապես պետք է լինի ուղղված դեպի գեղարվեստը, վորովհետև այդ վերջինը լինելով ամենագրավիչ միջոցներից մեկը հեշտությամբ կարող է վարակել չեմ պատվաստել բուրժուական իդեոլոգիան-գաղափարախոսությանը, ուստի մեր ակումբների աշխատակիցները գեղարվեստական խմբակների ու ստուդիաների աշխատանքների մեջ ամենաուժեղ ու լիտանդուն կերպով պետք է ներշնչեն մատերիալիստական գաղափարակույթյան վորին: Անհրա-ժեշտ է տալ կուլտուրայի բմբռնողության ու հասկացողության այն ուղին վորը կտա մատերիալիստական չեմ գաղափարախոսության արժեքավոր տվյալների գումարը, վորը առաջ է գալիս միմիայն արտադրական ու տնտեսական հիմունքներից: Իդեոլոգիական կուլտուրայի բոլոր խնդիրների վորոշումը ու զարգացումը պետք է տանել մեթոդական ձեվերով ընդու-նելով հիմքում կուլտուրայի յերեր բաժանումը:

- 1) Նահապետական — Ֆեոդոլական.
- 2) Բուրժուա-կապիտալիստական.
- 3) Պրոֆեսորական.

Կուլտուրայի հիմնական սվյալներ

- 2) Ինդիվիդուալիզմ կոլեկտիվիզմ.

Կուլտուրայի ոգտագործողներ

- 3) Ֆերկրագործներ. բուրժուական. պրոֆեսորիստ.

Նման կուլտուրայի բաժանումը բացի նրանցից վոր տալիս է ընդհա-նուր գաղափար կուլտուրայի մասին այլ չեմ հնարավորություն ապագա-յում ուսումնասիրելու կուլտուրայի զանազան խնդիրները ու հարցերը: Անա այս նեղ շրջանակներում պարզ կերպով արտահայտվում է կուլտու-րայի բնորոշումը:

Կրոնի շուրջը

Հարկավոր է զարգացնել մատերիալիստական, հեղափոխա-մարքսի-ստական հասկացողություն մարդու չեմ յերերի ծագման մասին հակառակ այն իդեալիստական հասկացողությունների վորոնք վորոշակի կրում են

կից՝ զիտական հասկացողութիւն մարդու յեւ աշխարհի ծագման մասին:

Այս ասպարիգում երեւութիւնները, գեղարվեստական յեւ յերգիծաբանական աշխատանքները կտան հսկայական նշույթ խնդրի հիմնական ուսումնասիրութեան համար, յեւ հենց այդպիսով կլինի ջաղջախմած կրօնական փետիշիզմը յեւ պարզ կլինի կրօնի դատակարգային, բնակցիոն բնույթը. բացի այս ամենից հարկավոր է կազմակերպել հատուկ դասախոսութիւններ կրօնական կոնկրետ խնդիրների շուրջը, վորոնք պետք է մտնեն աշխատանքի բնդհանուր ցանցի կամ ծրագրի մեջ:

Այս բոլոր հարցերը պետք է ավանդեն արտադարոցական լիակատար մեթոդի ծրագրով, բնդհանուր խոշոր գծերով, վորոնք տալիս են փաստերի բնդհանրացման բնդունակութեան զարգացումը յեւ նրանց կապի ու փոխհարաբերութիւնների հասկացողութիւնը: Պատմութիւնը յեւ պատմական փաստերի բնորոշումը հարկավոր է ավանդել ներկա մամենտից յեւ ապա անցնել հետավոր անցյալը պատմութեան յեւ վոչ թէ հակառակ ձեւով, ավանդութեան նման ձեւը ամենա նպատակահարմարն է յեւ բնդունի:

Գեղարվեստ:

Այս ասպարիգում խնդիրը բաժանվում է յերեք մասի:

- 1) Գեղարվեստի հասկացողութեան խնդիրները (պատմութեան, թեորիան)
- 2) Գեղարվեստի ցուցադրումը (մասսայական աշխատանք)
- 3) Գեղարվեստագետների դաստիարակումը (խմբական յեւ ստուդիական աշխատանքներ):

Այսի առաջ ունենալով այն հանգամանքը վոր գեղարվեստական մասը ակումբային աշխատանքների միջոցին ավելի շուտ է յուրացվում քան մյուս մասերը, ուստի հարկավոր է այս դեպքում դարձնել աշխատանքի այս հյուղի վրա ամենալուրջ ուշադրութիւն: Այս մասին վերաբերվում են թատերական, զրական, յերաժշտական, նկարչական խմբակների աշխատանքները, վորոնք պետք է տարվեն այսպես վոր չհեղվեն ակումբային բնդունված բնդհանուր սկզբունքներից:

Վոչ մի խմբակ յեւ վոչ մի ստուդիա չպետք է գոյութիւն ունենա միմիայն իրեն համար, նրանք պետք է գոյութիւն ունենան վորպիս ակումբային աշխատանքների բնդհանուր շղթայի ողակ:

Ֆիզիքական կուլտուրան ամառային ամիսների բնթացքում պետք է առաջնակարգ տեղ բոնի յեւ պետք է կրի մասսայական բնույթ—(մասսայական բնույթ կրող խաղեր)

Գրադարանը պետք է անպայման ունենա այն բոլոր գրքերը վորոնք կր պահանջվին ակումբային աշխատանքների բնթացքում, զրադարանապետը պետք է ծանոթ լինի ակումբային բոլոր աշխատանքների հետ յեւ

ետք է հետաքրքրվի թէ վոր խմբակում ինչ են ավանդում վորպեսզի ամեն մի գրադարան յեւ ոյրնկերի կարիքներին լիովին բավարարութիւն կարողանա տալ. զրադարանը ամենա ուժեղ յեւ կարեւոր ոժանդակիչ մարմինն է:

Ընդհանրապես ակումբային բոլոր աշխատակիցները անխտիր կերպով պետք է ուսումնասիրեն ակումբային աշխատանքների նպատակը յեւ աշխատանքները վորպես այդպիսին—Ակումբային գործը դեռ յեւս նոր գործ է յեւ շատ բարդ գործ է, առաջին բայլից չպետք է հետ քաշվել այդ բարդութիւնից:

Ինչ է հարկավոր ուսումնասիրել նախնական-մասսան, թէ հանձինս ակումբի անդամների յեւ յեւ թէ տվյալ շրջանի բանւորութեան:

Յեկրորդ—տվյալ ակումբի աշխատանքները յեւ այդ աշխատանքների ազդեցութիւնը մասսայի վրա—հնա այս յերկուեւեթի վրա պետք է ծանրանան բոլոր աշխատանքները ակումբային գործը ուսումնասիրելու ժամանակ:

Թարգմ. ՅԵՐՈ ՔԱՐԱՉՅԱՆ.

ԿԵՆՂԱՆԻ ԼՐԱԳԻՐ

I.

Ի՞նչ է կենդանի լրագիրը:

Նախ յեւ պ առաջ սովորական լրագիր:

Ինչո՞ւ և տարբերվում կենդանի լրագիրը սովորական լրագիրներից:

Կենդանի լրագրի հազան յեւակեան և՛ արժարժեւած մտքերի ու հարցերի կոնկրետագիտան. հիմնվում և անպայմանորեն փաստերի վրա. խուսափում և հարցերի ու խնդիրների ընդհանրացման ձեւերից. Հողվածները, վորոնք զետեղվում են կենդանի լրագրում պետք է կրեն ոժանդակիչ բնույթ յեւ մի միայն պետք է պարզաբանեն լրագրում բերված փաստերը:

Կենդանի լրագրի յերկրորդ հազան յեւակեան և՛ շոշափել անխուսափելիորեն առորջա կյանքի հրատապ հարցերը. հարկավոր և լրագրի պաշարը թարմացնել առորջա կյանքի բազարա-անտեսական հարցերով:

Կենդանի լրագիրը վոչ թե սպագրված թերթեւ բաւ սովորության, ալ մի կենդանի խոսքեւ, վորը հասկանալի յեւ բոլորի համար: Կենդանի լրագիրը ոգտագործում է յեւ նյութ և հալարում սպագրված թերթերից յեւ հարմարեցնում տվյալ նյութերը կենդանի լրագրին:

Լեզվի տեսակետից կենդանի լրագիրը պետք է հարմարվի տեղական վոճին վորպեզի նալեւ մտավորապեւ հետամնաց յեւ կիսագրագետ ընկերների համար լինի հասկանալի, ալյապեւ կենդանի լրագիրը չի ծառայի իր նպատակներին:

Կազմակերպչական բաժին:

Նախ յեւ պ առաջ հարկավոր է կազմել խմբագրական կոլեգիա, վորը կարող է լինել յերեք հոգուց կամ ավելի:

Կոլեգիայի անդամները պետք է ուշադրությամբ հետեւին թե ինչ հողվածներ են յույս տեսնում լրագրներում յեւ միշտ տեղյակ պետք է լինեն անց ու դարձին:

Մեծ ուշադրությամբ ոգտվում են լրագիրներից, գասավորում են հողվածները բաւ ըմբանդակության, ալեպեւ վոր կապ սրանպանվի նախորդ հողվածների հետ: Գործի հաջողության համար կոտպացիայի յեն յենթարկում տեղական ուժերը, վորոնք մեծ դեր են կատարում լրագրի տեղական բաժնում:

Ընդհանրապեւ կոլեգիայի անդամները բաժանում են աշխատանքները բաւ պարտականության ալաներն՝ մեկը գրադում և լրագիրներից նյութեր հալարելով, յերկրորդը վերցնում և իր վրա տեղական բաժնի նյութերի գասավորումը, փոստ արկըր, յերրորդը խմբագրական մասն և վերցնում յեւ խմբագրում լրագիրը: Լրագրի ընթերցումը կատարվում է բո-

լորի մասնակցությամբ յեւ կարդում են լրագիրը հերթով, խուսափելով դերասանական ձեւերից յեւ դեկլամացիայի միապաղաղ տոնից: Նախ քան ընթերցումը հարկավոր է կատարել փորձնական ընթերցում:

Կազմակերպիչները վոչ թե միայն աչքի առաջ պետք է ունենան կենդանի լրագրի նպատակը ալ յեւ մասսայի պահանջները, կարիքները զարգացման յեւ զիտության մակարդակի աստիճանին ու շանրը: Կազմակերպիչները բազմակողմանի զարգացած պետք է լինեն, վորպեզի կարողանան գրալիլ աուդիտորիան: Պետք է բնութեն յեւ մշակեն փաստեր, վորոնք ներկա մոմենտի ցավոտ կողմն են պարզաբանում: Փաստերը կարող են լինել վոչ նշանակալից յեւ աչքի ընկնող, բայց ընթերցողի սրտին մոտ: Ահա ալստեղ և վոր կազմակերպիչները հարցին պետք է մոտենան հմտությամբ յեւ ալ մանր հարցերը կարողանան կապել ավելի բարդ յեւ յուրջ հարցերի ու խնդիրների յոժման ու պարզաբանության հետ: Հարկավոր է պարզել կյանքի վաւ կողմերը յեւ ցույց տալ վաւ կողմերի վերացման միջոցները ընդգծելով աշխատանքի ալն կարեւոր կետը, վորով ընթերցողները կարող կլինեն գործին ոգտակար լինել յեւ իրենց մասնակցությամբ ոգնած:

Կենդանի լրագիրը մեծ տեղ և բոնում տեղական կարիքների շուրջը: Ալիլորդ չի լինի մտցնել նալեւ յերգիծաբանական բաժին, վորի շնորհիվ մեծ հաջողությամբ կարելի յեւ կովել ամեն տեսակ անկարգությունների դեմ, (գասակարգային համերաշխության թշնամիների յեւ հականդափոխական ելեմենտների դեմ):

Կենդանի լրագրի ընթերցումը չի կարող տեւել մի ժամից ավել, վորովհետեւ վորձը ցույց է տվել, վոր մտավոր աշխատանքին անսովոր ժարդիկ շատ շուտ են ձանձրանում: Լրագրի ընթերցումը սկսվում է խրմբագրի հառաջաբանով, վորը պետք է տեւի վոչ ավել 5 բուլիցից Հառաջաբանը պետք է լինի նվիրված որվա յոգունգներին, ալնուհետեւ ինփորմացիոն բաժինն և բոնում աուջնակարգ տեղը, վորովհետեւ ալ բաժինն և ամիտիում յուրերի ամենալալն ծալալը համերաշխալին մաշտաբով, յեւ ալ բաժինն և վոր ընթերցողների հետաքրքրությունը պետք է առաջ բերի, վորովհետեւ բոլոր փաստերը պետք է գուգրնթացաբար պարզաբանվեն վորի շնորհիվ ընթերցողները կազմում են ալս կամ ալն յեզրակացություն յեւ վորոշ տրամադրություն:

Լրագրի փոստ-արկըր նույնպեւ բոնում և ամենահետաքրքիր տեղը: Ներկա յեղողներին առաջարկվում է տալ հարցեր գրալոր կամ բերանացի: Հարցերին հարկավոր է պատասխանել կարճ յեւ պարզ կերպով, ընթերցումը կարելի յեւ ավարտած համարել, յերբ ունկնդիրները կլինեն բավարարված, միաժամանակ հալտարարվում է հետեւյալ համարի յույս տեսնելու ժամանակը:

Վերջացնելով մեր խոսքը ցանկություն ենք հալանում, վոր կենդանի լրագրի ընթերցումը կատարվի զանազան պլակատների յեւ դիագրամների միջոցով:

Ակումբային յեւր

Ք Ա Ղ Դ Ա Տ Ե Ր

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Պ

Ազիտ-դատեր կազմակերպելու Սերմանման կամպանիաներ
սանելու համար:

1. Վորպեսզի գյուղացիներն ավելի լավ բմբռնեն սերմանման կամպանիաների նպատակը, նրանց նշանակությունը Հայաստանի բանվորագյուղացիական հանրապետության համար յեւ աշխատանքի կոչմից սերմանման կամպանիաների դեմ անհրաժեշտ և կազմակերպել որինակելի յեւ գեղարվեստական ազիտացիա փորձելից մեկն և Ազիտ-դատը:

2. Ազիտ-դատերը կազմակերպում են զավկոմները, մեծ կոմբիները կամ հրահանգիչ-ազիտատորները փորձը կոմբիների կոմիտեի կողմից հետ միասին ազիտ-դատերին մասնակցելու համար հրապարակ են բաշում կոմբիների, յերիտմիտի յեւ լավ պատրաստված անդամներին ու թեկնածուներին:

Ճանաչ. Ազիտ-դատերին կարող ին մասնակցել յեւ անկուսակցականները, փորձը համակրում են վեր վարած քաղաքականության, գյուղատնտեսության յեւ տարած աշխատանքների առարկայով:

3. Ազիտ-դատը իր գործունեության ընթացքում շատ բիչ և տարբերվում որինական դատարաններից, տարբերությունը նրանումն և, փոր ազիտ դատարանը դատում և փոչ թե իսկական հանցավորին, աշխատանքին, փորը տանում և հանցավորի դերը: Վկաները նույնպես լինում են դերասանները:

4. Թե յեւ ազիտ դատը նման և պիեսայի, փորը բեմադրվում և բայց նրա դերերը յեւ սովորում աշխատանքները իրեն յեւ թաղերով աշխատանքի յեւ տիպը, խոսում և յեւ բեմի վրա իրեն պահում և համապատասխան տիպի ձևով:

5. Ազիտ-դատին պետք և պատրաստվել, ուստի պետք և ունենալ 3-4 փորձ. նախ բան փորձերը սկսելը պետք և բոլոր մասնակցողներին հավաքել յեւ նրանց բացատրել սերմանման կամպանիայի, ազիտ-դատի յեւ նրա գործունեության ընդհանուր ընթացքի մասին, փորից հետո պետք և դերերը բաժանել բացատրելով յուրաքանչյուրին վերցրած դերի նշանա-

կոթյունը յեւ նրան տանելու ձևը, դրանից հետո արդեն անցնել փորձին: Փորձից հետո կարելի յեւ ընկել ուղղիղ և տարել աշխատանքի յեւ ընկ, իրեն դերը:

6. Ինչպես յուրաքանչյուր դատի համար, նույնպես յեւ ազիտ-դատի համար կազմվում և մեղադրական արձանագրություն. նշանակվում են նրա համապատասխան մեղադրյալներ յեւ վկաներ պաշտպանողներ (փորձը պիտի խոսեն մեղադրյալների դեմ):

Նշանակվում և դատարանի նախագահ, փորը կարող և նախագահել յեւ իմանում և դատի գործունեության ամբողջ ընթացքը. նա տանում և դատավարությունը յեւ խոսք և տալիս բոլոր մասնակցողներին. կոմբիները նշանակում և յերկու քարտուղար. դատարանի քարտուղարությունը տանելու համար յեւ յերկու դատարանի անդամներ (ցանկալի յեւ փոր վերջինները լինեն խորհրդային իշխանության համակրող անկուսակցական գյուղացիներից): Ինչպես ամեն դատարանում, նույնպես յեւ ազիտ-դատարանում պետք և լինեն ժողովուրդական մեղադրող յեւ պաշտպան փորձը տալիս են հարցեր մեղադրյալին յեւ վկաներին: Վկաներին հարցնելուց հետո սկսվում և վիճարկություն մեղադրյալի առթիվ:

Վերջին խոսքը տրվում և մեղադրյալին, փորից հետո դատավորները դնում են խորհրդակցության յեւ հանում են վորոշում:

7. Ցանկալի յեւ, փոր մասնակցողները լինեն համապատասխան հաշուառով յեւ աշխատանքի:

8. Անհրաժեշտ և փոր մասնակցողները իրենց ճառերում մատնանշեն իրենց գյուղի տնտեսական դրությունը (սերմանման հողի չափը, ընդհանրապես հողի չափը, սերմի մասին յեւ աշխատավարույթյան ժամանակ փոչ մի գնալու չափի մասնակցողներին իսկական ազգանունը տալ, փորպեսզի գյուղացիները զգան, փոր դատավորությունը փոչ թե տարվում և անհատի, աշխատողը դատակարգի դեմ:

9. Դատի տեվողությունը պիտի լինի փոչ ավել քան յերկու ժամ ուստի ամեն մի մասնակցող պետք և խոսի պարզ յեւ կարճ: Լավ կլինի նախորդը փորձել քանի բույս յեւ տրվում խոսելու ամեն մի մասնակցողի Ամեն մի մասնակցող յեւ գլխավորապես նախագահությունը պիտի իմանա հիմնավոր միտքը յեւ նպատակը ազիտ-դատի, փորպեսզի խուսափեն մանրամասնություններից:

10. Մինչև ազիտ-դատի սկսելը անհրաժեշտ և դուրս գալ յեւ հասարակությանը բացատրել ներկա յեւ առհասարակ ազիտ-դատի նպատակը յեւ նշանակությունը ու կարճ պատմել մեղադրական արձանագրությունը:

11. Դատավարության ժամանակ հառ խոսողները սկզբում դառնում են դատավորին իսկ նրանից հետո հասարակությանը: Բեմի վրա կանգնել աշխատանքի փոր մեջքը դեպի հասարակությունը չլինի:

12. Մեղադրյալի անուն ազգանունը չափաքան և պարզել հասարակության սուտը, աշխատել և հրապարակ բերել փորպես տիպ. անուն յեւ ազգանունով ծանուցելը կարող և թուլացնել տալավորությունը:

Ն ա խ ա գ ա հ
2 ա ն դ ա մ
2 ր ա ր տ ու դ ա ր
Մ ե դ ա դ ր ո դ
Պ ա շ տ պ ա ն

Մ ե դ ա դ ր յ ա լ ն ե ր ք հարուստ գյուղացի
աղքատ յեվ անգիտակից գյուղացի

Պ ա շ տ պ ա ն վ կ ա ն ե ր ք սպեկուլյանտ-վաճառական
բահանա

Մ ե դ ա դ ր ո դ վ կ ա ն ե ր ք գյուղացի մշակ
աղքատ գյուղացի
գործարանի բանվոր

Ագիտ-դասի ընդհանուր կարգը

Դատավարությունը լավ կլինե՞ր տանել բեմի վրա, մեջտեղը դնել սե-
ղան դատավորների համար յերեսը դեպի ամբոխը: Չախ կողմում առան-
ծին սեղան պաշտպանի համար. նրա հետեվը մեղադրյալների նստարանը.
աջ կողմում մեղադրողի սեղանը յեվ վկաների տեղը:

ՆԱԽԱԳԱՀ. Բանվորա-գյուղացիական դատարանի նիստը հայտարարում եմ
բացված. ներս բերե՛ք մեղադրյալներին (մեղադրյալները մրտ-
նում են. ավելի լավ կլինե՞ր պահակներով):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Քարտուղար, վկաների ցուցակը կարդացե՛ր յեվ հայտարարե-
ցե՛ր մեղադրական արձանագրությունը: Լսել կանգնած:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ. (Կարդում է մեղադրական արձանագրությունը)
ՆԱԽԱԳԱՀ. Մեղադրյալ այս ինչ (մեղադրյալի ազգանունը) ճանաչում ե՞ր
դուք ձեզ մեղավոր:

ՄԵՂԱԴՐՅԱԼ. Վ, ո՛ր:

ՆԱԽԱԳԱՀ. Ինչ կարող ե՞ր դուք ասել ձեզ արդարացնելու համար:

ՄԵՂԱԴՐՅԱԼ. Տախն ե կարճ բացատրություն:

ՆԱԽԱԳԱՀ. Խոսքը հարց տալու համար պատկանում է հասարական մե-
ղադրողին:

ՄԵՂԱԴՐՅԱԼ. (Տախն ե հարցեր):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Խոսքը հարց տալու համար պատկանում է հասարակական
պաշտպանին:

ՊԱՇՏՊԱՆ. (Տախն ե հարցեր):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Հանձնի չե՞ դատարանի անդամներին տալ հարցեր մեղադրյալին
ԴԱՏ. ԱՆԴ. (տախն են հարցեր)

այս ձևով հարցաքննվում են յեվ մյուս մեղադրյալները:

ՆԱԽԱԳԱՀ. (Վերջացնելով մեղադրյալների հարցաքննությունը)
մեղադրյալների հարցաքննությունը համարում եմ վերջացած:

Սկսում եմ վկաների հարցաքննությունը. կ'ա այս ինչը (վկայի
ազգանունը) ինչ ե՞ր իմանում դուք այս գործի առթիվ:

ՎԿԱ. (Կարճ բացատրություն ե տալիս):

Նույն կարգով ինչպես մեղադրյալները հարցաքննվում են
յեվ վկաները: Առաջ հարցաքննվում են մեղադրող վկաները,
իսկ հետո պաշտպան:

ՆԱԽԱԳԱՀ. Վկաների հարցաքննությունը համարում եմ վերջացած դա-
տարանը անցնում է յսելու կողմերի վիճաբանությունները.
խոսքը տրվում է հասարակական պաշտպան ներկայացուցչին:

ՊԱՇՏՊԱՆ. (Արտահայտում է պաշտպանը ճառը):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Խոսքը տրվում է հասարակական մեղադրող ներկայացուցչին:

ՄԵՂԱԴՐՅԱԼ. (Արտահայտում է մեղադրական ճառը):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Կողմերի վիճաբանությունը համարում եմ վերջացած յեվ վեր-
ջին խոսքը տրվում է մեղադրյալներին:

ՄԵՂԱԴՐՅԱԼՆԵՐ. (Մեկը մյուսի հետեվից կարճ ճառ են խոսում):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Դատավորները զնում են խորհրդակցելու (դատավորները
կարճ ժամանակով հեռանում են հետո վերադառնում են):

ՆԱԽԱԳԱՀ. Մեղադրական արձանագրությունը յսելու համար խնդրում եմ
վոտքի կանգնել (բոլոր ակնավորները կանգնում են վոտքի
յեվ կարդացվում է մեղադրական արձանագրությունը):

Ագիտ դատ սկսելուց առաջ, հավաքված հասարակության բացատրել
ներկա դատի նշանակությունը:

Արտադպ. Ագիտ.-պրոպ Բաժին

Ք Ա Ղ Դ Ա Տ

Անգրագետից դասելու (ծրագիր)

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

- 1) Դատարանի նախագահ
- 2) Քարտուղար
- 3) Պարեա
- 4) Հասարակական մեղադրող
- 5) Պաշտպան
- 6) Դատապարտյալ — Հովհաննես Նազիկյան. տխուր ե յեվ լուռ
- 7) Կուլտ-կրթական հանձնաժողովի նախագահ
- 8) Բանվոր
- 9) Փողրաջի-կապալառու
- 10) Մի վոմն տիկին
- 11) Հարեվանուհի.

I.

Մեղադրական ահս

Հովաննես Նազիկյան գյուղացի այս ինչ գյուղի, այս ինչ գործարանի «20» տարեկան, մեղադրվում է անգրագիտության մեջ, վորովհետեւ չնայած վոր տրվել են մեղադրյալին բոլոր հարմարությունները հաճախելու դպրոց, բայց նա չի ոգտվել դրանցից:

II.

Վկաների հարցաքննություն

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԿՈՒԼՏ-ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ նկարագրում է լայն կերպով տարված անգրագիտություն վերացման կամ պանիայի մասին, վորը տեղի չի ունեցել գործարանում—բայց ավաղ դատապարտյալը մնացել է անտարբեր, չնայած վոր գործի հաջողության համար նվիրված էլին բոլոր ձևերի տակ գրունդով միջոցները չեւ ոգտագործված են չեղել բոլոր բարենպաստ պայմանները:

ԿԱՊԱԼԱՌՈՒՆ. Հեզնանքով հրավիրում է ներկա յեղողների ուշադրությունը այն հանգամանքի վրա, վոր աշխատասեր բանվոր Հովհաննեսը լինելով ծանրաբեռնված արտաժամյա աշխատանքով նարավորություն չի ունեցել հաճախելու դպրոց, վորը ընդհանրապես աշխատասեր բանվորներին մի առանձին բան չի տալիս չեւ խրում է նրանցից հանգստի ժամերը:

ԲԱՆՎՈՐ. Մեծ հրեմանքով հաստատում է այն փաստը, վոր ինքը մի ժամանակ լինելով անգրագետ տեղյակ չի չեղել շատ չեւ շատ հետաքրքիր հարցերից, չնայած վոր նրան բերանացի կերպով բացատրություններ են տվել այս կամ այն հարցի շուրջը—«կարծես մի նոր աշխարհ բացվեց իմ առաջ այն որից չեք յի գրել կարդալ սովորեցի», ասում է բանվորը, իսկ ինչ վերաբերվում է անգրագետ Հովհաննես բանվորին, նա միշտ խուսափում էր հաճախել ինձ հետ անգրագիտություն վերացնող կայանը, վորը գտնվում է մեր գյուղի կենտրոն տեղը իրեն բոլոր հարմարություններով:

ՄԻ ՎՈՄՆ ՏԻԿԻՆ. Հաստատում է, վոր Հովհաննես բանվորը ազնիվ մարդ է չեւ վերին աստիճանի աշխատասեր, ազատ ժամանակ նա չի զրանում չեւ վորը ինչ ծառայություն է մատուցում նրան ջուր բերելով կամ թե փայտ կտրելով «Տարորինակ է, այս բոլոր չարչարանից հետո ծանրաբեռնել ուսումով հոգնած բանվորին» սա չե վերջին խոսքը տիկնոջ:

ԿՈՒԼՏ-ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ. Զայրույթով ընդգծում է այն, վոր շարունակ ասելիս է չեղել չեւ հաստատելիս անգրագետ Հովհաննես բանվորին, վոր մի միայն գրագիտությամբ կարող է բանվոր դասակարգը բարելավել իր կացությամբ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ—Ներկա յեղողների ուշադրությունը հրավիրում է այն հանգամանքի վրա, վոր նյութապես թե տնտեսապես Հովհաննես բանվորը գտնվում է սուղ պայմաններում:

ՄԵՂԱԴՐՈՂ. Պարզում է թե ինչ է տվել կրթությունը բանվորին հին ընթիմի որով չեւ ինչ պետք է տա այժմ բանվորին: Պատասխանում է, կապալառվի ու հարեւանի առաձևերին չեւ շեշտում է վոր նրանք բանվորի վատն են ուզում չեւ վորպես շահագործողներ չեն ուզում վոր բանվորը կրթվի: Հաստատում է, վոր անգրագետ բանվոր Հովհաննեսը անպայմանորեն հանցավոր է չեւ վոր նման հանցավորը պետք է պատժվի:

ՊԱՇՏՊԱՆ. Առաջարկում է մեղմացնել բանվոր Հովհաննեսի վրա բարդված մեղադրանքը չեւ մի ավելորդ անգամ չեւի դիմել բանվոր Հովհաննեսին չեւ առաջարկել նրան դարձի գալու:

Դ ա ս ա վ ն ի ն

Ուղարկել դատապարտյալին ուսումնարան. հրաժարվելու դեպքում ղրկել պաշտոնից չեւ կրճատել:

Մանքություն. —1) Նխտը պետք է լինի հանդիսավոր. Դատարանի կահավորումը պետք է համապատասխանի ժողովրդական դատարանի ստիլին:

2) Բոլոր հատերը պետք է կրեն այն համոզեցուցիչ վոզին, վորի շնորհիվ անգրագետը զգա զրագիտության անխուսափելի կարիքը:

3) Նախագահի չեւ բարտուղարի դերերը պետք է տանեն բաղլուաշխատակիցները, իսկ դատապարտյալի չեւ վկաների կարող են տանել դրամատիկական խմբակի անդամները:

4) Նախ բան ասպարեզ դուրս գալը կազմված դատը պետք է փորձել չեւ փորձել ամենայն աշխատասիրությամբ, դատավարությանը պետք է ներշնչել կենդանություն, բեպլիկաներով, բացականչություններով, կողմերի հակահռուսով չեւ այլն: Այս դեպքում մեծ դեր է կատարում դատարանի նախագահը, վորը պետք է իմանա դատավարություն տանելու ձեվերը չեւ պետք է անպայմանորեն լինի սրամիտ չեւ տեղին պատասխանող չեւ հարց տվող:

5) Վկաների հատերը ընդհանրապես պետք է լինեն համապատասխան կերպով ձեւակերպված չեւ շողկապված:

6) Դատավարությունը պետք է տեղի վոչ ավելի բան 2 ժամ, չեւրկու ընդմիջումով կողմերի հատերից առաջ չեւ դատավրճոյց հետո:

7) Դատավճիւր առաջարկել ընդհանուր ժողովին ի հաստատություն:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Միասնական ակումբային ցանցի գաղափարն իրականացնելու, աշխատանքներն ավելի ինտենսիվ ու արդյունավետ դարձնելու յեվ ակումբն ու առհասարակ քաղաքացիներին կրթա-լուսավորչական աշխատանքի ու նոր կենցաղի կերտման ֆոկուս բջիջը դարձնելու նպատակով քաղաքացիներին կից հիմնված ե Ակումբային կենտրոնական վարչութիւն:

Դավադրադատարներին ու շրջանային ակումբներին կից յեվս պետք ե կազմվեն նման գավառային ու շրջանային վարչութիւններ:

Սակայն դրանք մեռած տարր չեն լինելու յեվ ցույց են տալու արդյունավետ գործունեութիւն: Եականն ու կարեւորն այն ե, վոր կապը, լինի չափազանց ուժեղ ու անքակտելի:

Հակառակ պարագային աննպատակ կըմնա վերոհիշյալ մարմինների կազմակերպումը յեվ ակումբներն իրենց ֆունկցիաները կատարելու հնարավորութիւն չեն ունենա:

ԱՐՏ. ԱԳԻՏ-ՊՐՈՊ ԲԱԺԻՆ

ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամեն տիպի ակումբների աշխատանքների ընդհանուր մեթոդական յեվ իդեական ղեկավարութիւնը կենտրոնացվում ե Գլխադրուստարին կից հիմնված Ակումբային Կենտրոնական Վարչութիւն ձեռքը:

I.

Ն Պ Ա Տ Ա Կ Ը

1. Խորհրդային Հայաստանի լայն աշխատավորական մասսաների մեջ ակումբների յեվ նման հիմնարկների միջոցով տանել կուլտ-կրթական յեվ բարբաքական սիստեմատիկ աշխատանքներ:

2. Ունենալ ընդհանուր գաղափարական ղեկավարութիւն, վորի շնորհիվ միայն կարելի յե կիրառել կյանքում միասնական ակումբային ցանցի գաղափարը:

II.

ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԸ

1. Ա. Կ. վարչութիւնը բաղկացած ե հետևյալ մարմինների մեկական ներկայացուցիչից, վորոնք ոգտվում են վորոշիչ ձայնով նախագահի հանդիսանում ե Գաղաքացիական ներկայացուցիչը. 1) Գաղաքացիական, 2) Հ. Կ. Կ. Կ. Ագիտ-Բաժին, 3) Բանակից, 4) Յերիտկումիութիւն, 5) Կին-Բաժին, 6) Հ. Կ. Կ. Կ. Ագիտ-Բաժնի թյուրք սեկցիա, 7) Արմիութիւն Կուլտ Բաժին:

III.

ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՆԿՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Աշխատանքներին նպատակահարմար ընթացք տալու համար Կենտր. վարչութիւնը միջոցներ պետք ե ձեռք առնի ուսումնասիրելու ընդհանրապես լայն աշխատավորական մասսաների յեվ մասնավորապես տեղերի միջավայրի սպեցիֆիկ պահանջները յեվ պայմանները:

2. Վորպեսզի կումունիստական փոզով դրված պրոպագանդան, յեվ կուլտ-կրթական հերթական խնդիրները ակումբներում տարվեն հաջողութիւնը կենտր. վարչութիւնը պետք ե ներշնչի ակումբային աշխատանքներին արագութիւն, հշտապահութիւն յեվ աջակցի աշխատակիցների ինիցիատիվայի զարգացմանը, մշակելով պարբերաբար սիստեմատիկ աշխատանքների ծրագիրների իրագործման մեթոդներ ու զանազան ցուցմունքներ:

Ծանոթաբյուճ.— Կենտրոնական վարչութիւնը տալիս ե տեղերին:

1) Մշակված կանոնադրութիւններ, 2) տեղիներ, 3) լուզունգներ, 4) զանազան խմբակների փորձական պարապմունքների ծրագիրներ, 5) հրահանգներ հարվածային խնդիրների շուրջը որինականելով, 6) գործնական ու մշակված որինականել յեվ մեթոդներ, 7) պրակատներ... յեվ այլն:

3. Կենտ. վարչութիւնը կապ պահպանելով տեղերի հետ, հավաքում ե յեվ ըննութիւն ե յենթարկում այն բոլոր նյութերը, գեկուցումները ու զանազան տվյալները, վորոնք արդյունք են հանդիսանում տեղերում տարված աշխատանքների յեվ ցույց ե տալիս համապատասխան ղեկավարութիւն:

4. Կենտ. վարչութիւնը հաշվետւութիւն ե կազմում բոլոր ակումբների, խրճիթ-ընթերցարանների գրադարանների յեվ ակումբային աշխատակիցների ընդհանրապես:

5. Կ. Ա. Վարչութիւնը մանրամասն հաշվետւ ե կատարում բոլոր քաղաքացիականների (ակումբային տիպի) ու բաժանում ե գավառային ու տեղական հիմնարկների համաձայն հաշվետւման:

ՓՈՒՇԱՐԱՅԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Բոլոր ակումբների յեւ խրճիթ-ընթերցարանների համար կենտր. վարչության վորոշումները պարտադիր են:

Ծանոթութեւն.— Կուսակցական յեւ յերիտկոմիտեային ակումբները մտնելով ակումբային ցանցի մեջ, տալիս են համապատասխան կենտրոնական մարմինների կողմից մեկական ներկայացուցիչ կենտր. վարչությանը:

2. Արհմիութեան, կարմիր բանակի, կուլտուրական յեւ զանազան արտադրական հիմնարկների ակումբները մտնում են ակումբային միասնական ցանցի մեջ: Արհմիութեանն ու կարմիր բանակը տալիս են կենտր. վարչության մեջ մեկական ներկայացուցիչ:

3. Բոլոր հիմնարկների կուլտ-բաժինները կամ քաղ-բաժիններն իրենց ակումբների համար մշակած ծրագիրների ու մեթոդների պրոնկտները իրենց ներկայացուցիչ միջոցով ուղարկում են կուլտկոմին ակումբային կենտ. վարչության ի հաստատութիւն, իսկ համապատասխան բարձր մարմիններից ստացված ծրագիրներն ու հրահանգներն յեւ այն ներկայացվում են դարձյալ ներկայացուցիչ միջոցով ի գործադրութիւն:

4. Բոլոր ակումբների վարիչները նախել համապատասխան մարմինները պարտավոր են իրենց ակումբային գործնեութեան զեկուցումներն ամիսը մի անգամ ուղարկելու ակումբային կենտր. վարչության ի զիտութիւն յեւ ի ղեկավարութիւն:

Ծանոթութեւն.— 1) Միասնական ակումբային ցանցի մեջ մտնելու յեն բոլոր ակումբները յեւ այն քաղյութահիմնարկները, վորոնք տանում են ակումբային բնույթ կրող աշխատանքներ (խրճիթ-ընթերցարան, ընթերցարան, ժողովրդական տուն, գյուղական տուն յեւ այլն):

Ծանոթութեւն.— 2) Յուրաքանչյուր հիմնարկ ինքնե հոգում իր ակումբների նյութական կողմը յեւ մատակարարում է զրականութիւն, անհրաժեշտ պետքեր ու պիտույքներ, ինչպէս նախել վճարում է անձնական կազմին, իսկ Ա. Կ. վարչութիւնը տալիս է միայն բնդհանուր մեթոդական յեւ գործնական ղեկավարութիւն ու ցուցմունքներ:

Ա. Կ. ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՐԱՀԱՆԳ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ

1. Վարչութիւնը ակումբի աշխատանքների ղեկավար մարմին է յեւ պաշտօնողվում է այն սկզբունքներով յեւ մեթոդական ձեւերով, վորոնք ընդունված են կենտրոնական կուլտ հիմնարկների կողմից:

2. Ղեկավարութիւնը իրականացնելու համար, վարչութիւնը ինքը պետք է մտից ծանոթանա կուլտուրական աշխատանքների ղլխավոր խնդիրների ու հարցերի հետ:

3. Այդ նպատակով վարչութիւնը նիստերի ժամանակ յտում է ղեկուցում ակումբային աշխատանքների բնդհանուր հարցերի յեւ ղեկարվեստի ու ղիտութեան առանձին խնդիրների մասին, վորոնք կապ ունեն ակումբում տարվելիք այս կամ այն աշխատանքների հետ: Բաշխում է վարչութեան անդամներին սեկցիաների, միջեւ ուր տարվում է վերլուծական յուրջ աշխատանք:

4. Վարչութիւնը վորոշում է աշխատանքների ծրագիրը յեւ համաձայն այդ ծրագրի ակումբի նախահաշիվը, հաստատում է գործնական աշխատանքների ծրագիրը:

5. Վարչութիւնը պարբերաբար յտում է նիստերին ակումբային հիմնարկների հաշվետւութիւններ ղեկավարների միջոցով:

6. Վարչութիւնը վնիւ է կայացնում այն բոլոր հարցերի շուրջը, վորոնք աղմինիստրատիվ-տնտեսական բնույթ են կրում:

7. Վորպեսզի աշխատանքներին յեւ կազմակերպութեան գործին տրվի նպատակահարմար ընթացք վարչութիւնը ընտրում է իր միջից 3 կամ 5 հոգուց քաղկացած նախագահութիւն, վորը ի նկատի յն առնում նախ յեւ պաշ այն բոլոր հարցերը, վորոնք պետք է բննվեն վարչութեան կողմից:

8. Վարչութիւնը կազմակերպում է յերկու սեկցիա՝ կուլտուր-տեղծագործական յեւ կազմաղմինիստրատիվ-տնտեսական:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Ամեն մի սեկցիան կարող է կազմակերպել մշտնջենափոր յեւ ժամանակավոր բնույթ կրող կոմիտիաներ:

8. Վարչութեան նիստերը կայանում են շաբաթը փոշ պակաս մի անգամից:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Նիստերին կարող են մասնակցել բոլոր կուլտ աշխատակիցները խորհրդակցական ձայնով:

10. Վարչութեան անդամները հերթով ակումբում տանում են հերթապահութիւն:

11. Հերթապահ վարչութեան անդամը տանում է ստուգիչ-կազմակերպչական փունկցիաներ յեւ վոշ աղմինիստրատիվ:

12. Հերթապահ վարչութեան անդամը պարտականութիւնն է տանել անդամագրութիւն, հակել ակումբի կարգ ու կանոնի վրա ղլխավորապէս այն ժամանակ յերբ մասնաշական ժողովներ են լինում, տանել քաղաքայութալորչական աշխատանք անդամների մեջ:

ՀՐԱՀԱՆԳ ԱԿՈՒՄԲԻ ՍԵՆՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ՀԱՆՉՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻՆ

1. Կուլտ տեղծագործական սեկցիայի կազմի մեջ մտնում են՝ ա) վարչութեան անդամների մի մասը բ) ակումբի վարիչը, գ) զրադարանապետը յեւ ընթերցարանի վարիչը, դ) խմբակների միացյալ բյուրոյի նախագահութիւնը, ե) կուսակցական կուլեկտիվների ներկայացուցիչները:

յերիստատարութեան յեւ կինսեկցիայի, յեւ զ) ակումբի բոլոր ցանկացող անդամները:

2. Կազմ-ադմինիստրատիվ-տնտեսական սեկցիայի կազմի մեջ մտնում են՝ ա) վարչութեան անդամների մի մասը բ) ակումբի վարիչը յեւ նրա ոգնականը, գ) Սեկցիաների յենթաբաժինների ներկայացուցիչները, դ) ակումբի բոլոր ցանկացող անդամները:

3. Սեկցիայի ընդհանուր խնդիրը՝ լուրջ վերլուծում բոլոր այն հարցերի վորոնք վերաբերում են ակումբային կյանքին:

Կայն մասսան կապել ակումբային շինարարութեան հետ յեւ ակտիվ մասնակցութեան կոչել նրան:

4. Կուլտուրական-տնտեսական սեկցիայի խնդիրը՝ կուլտ-տնտեսական գործական աշխատանքների ընդհանուր հատակագծի մշակումը ամսվա գործնական աշխատանքների իրագործման:

5. Բոլոր խնդիրները լիակատարութեան հասցնելու համար կուլտուր-տնտեսական սեկցիան պետք է՝

ա) Հաշվի առնի բոլոր տարված աշխատանքների արդյունքները, թե մասնաշաղկան յեւ թե խմբակային, կազմելով արձանագրութիւններ. բ) տեղյակ լինի վարիչի կամ հրահանգչի միջով այն բոլոր նվաճումներին վորոնց հասել է ակումբային ընդհանուր գործը:

6. Այն չափ, վոր չափ եւ վոր ակումբային աշխատանքը պետք է հիմնվի մասնաշաղկան յեւ խորացված աշխատանքի փոխ ազդեցութեան վրա, (взаимодѣйстви) կարիք չկա այդ յերկու ձևերի միջեւ ունենալ կազմակերպված տանձնագիծ, բայց յերբ մենք կունենանք մեծ քանակութեամբ խմբակներ յեւ զարգացած մասնաշաղկան աշխատանք, կուլտուր-տնտեսական սեկցիան պետք է կազմակերպի այն հանձնաժողովները, վորոնք մշտական պետք է տանեն խորացված յեւ մասնաշաղկան աշխատանքները իրար հետ կապված:

7. Բացի մշտական հանձնաժողովներից, սեկցիան կազմակերպում է հանձնաժողովներ եպիզոդիկ ղեկավարի համար, ցուցահանդեսների, տոնակատարութիւնների յեւ այլն...

8. Կազմադմինիստրատիվ-տնտեսական սեկցիայի խնդիրները հետևյալն են՝

ա) Հասարակական-քաղաքական կոյրեկտիվների կազմակերպումը.

բ) Ակումբի ներքին կանոնադրութեան մշակումը.

գ) Ակումբի տնտեսական կյանքի կազմակերպումը:

9. Բացի այդ կազմ-ադմինիստրատիվ տնտեսական սեկցիան կազմակերպում է մեկ կամ յերկու հանձնաժողով տնտեսական հարցերի համար:

10. Ամեն մի սեկցիան ընտրում է նախագահութիւն, վորի կազմի մեջ մտնում են՝ ակումբի վարիչը, վարչութեան անդամներից մեկը, յեւ սեկցիայի ընտրութեամբ անդամներից մեկը:

11. Նախագահութիւնը պատրաստում է սեկցիայի աշխատանքների ծրագիրը յեւ աշխատանքների մասին զեկուցում է վարչութեանը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Ամեն մի սեկցիայի նախագահութիւնը՝ նր անպայման ներկա պետք է լինի վարչութեան նիստերին (խորհրդակցական ձայնով):

Ամեն մի հանձնաժողով զեկուցում է իր աշխատանքների մասին յեւ սեկցիային ներկայացնում է հաշվետւութիւն, յեւ միայն ծայրահեղ դեպքում յերբ սեկցիայի նիստը չի գումարվում զեկուցում է անմիջապես վարչութեան:

13. Սեկցիայի նիստերը գումարվում են ամիսը վոչ պակաս քան յերկու անգամ:

14. Այլի առաջ ունենալով այն յերկու սեկցիաների մեջ ընկնող հարցերը չափից դուրս իրար հետ կապված են լինում, ուստի սեկցիաների աշխատանքները սերտ կապ պետք է ունենան իրար հետ ակումբի վարիչի յեւ մի շարք անդամների միջոցով վորոնք այս կամ այն սեկցիայի կազմի մեջ են:

ՀՐԱՀԱՆԳ ԱՆՈՒՄՔԻ ՎԱՐԻՉԻՆ

Ընդհանուր մաս

1. Ակումբի վարիչը ակումբի կուլտուրական աշխատանքի կազմակերպիչն է յեւ ակումբային աուդիտորիայի համար քաղաքատնտեսական աշխատանքի աուջնորդ:

2. Ակումբի վարիչը ակումբային կյանքի կազմակերպչական գործում պետք է ցույց տա ինիցիատիվայի բազմաչափ թափը, այն սկզբունքների յեւ մեթոդների համաձայն, վորոնք ընդունված են ղեկավար կուլտուր-տնտեսական սեկցիաների կողմից յեւ կիրառում է ակումբային աշխատանքների մեջ այն ծրագրի համաձայն, վորը հաստատված է լինում վարչութեան կողմից:

3. Ակումբի վարիչը միշտ գործի տեղյակ պետք է լինի, այն չափով, ինչ չափով բոլոր հրահանգները վերաբերվում են ակումբային աշխատանքին, նմանապես տեղեկութիւն պետք է ունենա աշխատանքների աչրի ընկնող նվաճումների մասին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Վարչակազմի ինքը վարիչը հետամնացութեան չմատնվի յեւ մասնագիտական տեսակետից կանգնած լինի իր կոչման բարձրութեան վրա, պետք է վոր հաճախ ակումբային բոլոր կոնֆերանսները յեւ զաստիքութիւնները:

4. Վարչութեան յեւ սեկցիաների բոլոր վորոշումների կիրառման հարցում ակումբի վարիչը պատասխանատու յէ:

5. Ակումբի վարիչը չպետք է բավարարվի աշխատանքի բանակով, այլ պետք է խիստ հաշվի առնի արդյունքները ընդունելով այդ ուղղութեամբ յերկու տեսակետ:

ա) Ակումբի աշխատանքից բոլոր անդամներն են բավարարվում թե վոչ:

բ) Բանվորական բոլոր շերտավորումները յեւ ամբողջ մասսան քա-

տանում և արդեօր ակումբային աշխատանքներից զործնական փորձվե-
րան, փորը կարողանա արդարացնել նրանց կոմունիստական դաստիարա-
կության պահանջները:

6. Ակումբի վարիչը դեպի անդամները պետք է ցույց տա ընկերա-
կան վերաբերմունք:

7. Ակումբի վարիչը այնպես պետք է կազմակերպի՝ ակումբի պաշտո-
նավարության ապագա արար, փորձերը ակումբը բաց է լինում համախորդ-
ների համար, ազատ կարողանա տանել կուլտկազմակերպչական աշխա-
տանքները յեվ զբաղվի մանր ադմինիստրատիվ բնույթ կրող հարցերով:

8. Յերբ ակումբը բաց է լինում անդամների համար վարիչը պարտա-
վոր է ներկա գտնվել ակումբում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — 1) Վարիչը բացի կուսակցական որից
պետք է ունենա նաև յեվ մի ազատ որ, կարող է բացակայել ա-
կումբից այն դեպքում, յեթև այդ պահանջում են հատարակական
կարիքները:

2) Այն դեպքում յերբ բացակայում է վարիչը, նրան փո-
խարինում է ակումբի կուլտաշխատակիցներից մեկը կամ հեր-
թապահ վարչության անդամը ըստ համաձայնության:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԱԿՈՄԲՈՒՄ

1. Ակումբի վարիչը կազմակերպում է յեվ մասնակցում է վճռողա-
կան ձայնով սեկցիայի աշխատանքներին յեվ ակումբի գլխավոր հանձնա-
ժողովներին:

2. Ակումբի վարիչը կազմակերպում է անդամագրութուն, անդամա-
գրության ժամանակ վարիչը պարտավոր է անպայման բացատրել ակում-
բի նպատակը, բնույթը յեվ աշխատանքի ձևերը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Անդամագրութունը կատարվում է
համաձայն տեղական պայմանների կամ վարիչի, կամ հերթա-
պահ վարչության անդամի, կամ քարտուղարի կողմից, միայն
թե այդ զործով պետք է զբաղվի այնպիսի մի անհատ, փորը
կարողանա տալ անդամագրվողին բոլոր բացատրությունները
ակումբային աշխատանքի մասին:

3. Վարիչը ընդունում է անդամներից բոլոր հայտարարությունները
յեվ զանգատները, փորնոր մատնանշում են ակումբում աիրող անկանո-
նություն, պարզում են թյուրիմացություններ յեվ զանգատի մատչանի մի-
ջոցով զբաղոր պատասխանում է բոլոր նկատողություններին ամեն որ:

4. Վարիչը կազմակերպում է զույցներ յեվ հնարավորության չափ
մասնակցում է զբույցներին: Դասախոսություններից ու ներկայացումնե-
րից հետո — կազմակերպում է թուղիկ զբույցներ առանձին խմբակների
կամ անհատների հետ, փորնոր գտնվում են հանգստի օնեյակներում:

5. Թուղիկ զբույցների միջոցով վարիչը պարզում է աուդիտորիայի
տպավորությունները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Այս դեպքում ցանկանալի յե թույլ
ընկերների տպավորությունները:

6. Վարիչը պետք է պարբերաբար հաճախի խմբակային յեվ ստու-
դիաների աշխատանքները, պետք է հետևի ստուդիայի աշխատակիցների
ժողաբական զարգացման յեվ ժամանակին միջոցներ պետք է ձևաբ առ-
նի այդ ուժեղացնելու:

ՆԱԽԱԳԱՏՐԱՍՏԱՆԸ ԱԿՈՄԲՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

1. Ակումբի վարիչը կազմում է ամեն ամսվա աշխատանքի ծրագի-
րը, զեկուցում է սեկցիայի նիստին յեվ ներկայացնում է վարչության ի
հաստատություն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Կարիք յեղած դեպքում ծրագիրը յեն-
թարկում է փոփոխության իր պատասխանատվությամբ յեվ զե-
կուցում է հերթական վարչական նիստին:

2. Վարիչը հարաբերության մեջ է մտնում այն հիմնարկների ու ան-
հատների հետ փորնոր կապ ունեն կուլտուրական աշխատանքների հետ
(հրավիրում է ուսուցիչներին, դասախոսներին, զեղարվեստական կոլլեկ-
տիվներին յեվ այլն):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — 1) Առաջին հերթին վարիչը զիմում է
հիմնարկություններին ապա ծայրանց դեպքում անհատներին
կամ կոլլեկտիվներին:

2) Այն դեպքում յերբ վարիչը հրավիրում է անմիջապես
անհատներին յեվ կոլլեկտիվներին պարտավոր է նրանց մասին
ունենալ տեղեկություն համապատասխան կազմակերպություն-
ներից, իսկ յեթև վերաբերվում վարձադրության կատարում է մի-
այն յերբ վարչությունը հաստատում է:

3. Վարիչը զիմում է այն միջոցներին փորնոր շնորհիվ կարող է ըս-
տանալ դասախոսություններին, պարապմունքների յեվ յերեկույթների հա-
մար անհրաժեշտ նյութեր յժանդակություն:

4. Վարիչը կազմակերպում է ակումբային աշխատանքի ընկամային
մասը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Ընկամի բովանդակության վրա վա-
րիչը պետք է դարձնի առանձին ուշադրություն, փորովհետև
զա այն միջոցներից մեկն է փորով կարելի յե բանփորներին
զբավել դեպի ակումբ, ուստի յերբ վարիչը պետք է կազմի յեվ
ստուգի ամիջների, կոչերի իսկական բնագրերը:

5. Վորպեսզի բանվորներին գրավել կամ ավելի շուտ կապել ակումբի հետ, վարիչը դիմում է կուլտուրիստային, կոմունիստական կուսակցության բջիջին յեւ յերիտիմիութեան յեւ այլ կազմակերպութեաններին զեկուցում տալով բնդհանուր ժողովներին:

ՎԱՐԻՉԻ ԱԴԱՄԻՆԻՍՏՐԱՏԻՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԵՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Վարիչը հետեւում է վորպեսզի բոլոր աշխատակիցները կատարեն իրենց վրա դրված պարտականութեանները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — 1. Վարիչը պարբերաբար գումարում է խորհրդակցութեանը բոլոր աշխատակիցների ավելի նպատակահարմար կազմակերպելու աշխատանքները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — 2. Վարիչը պահանջում է աշխատակիցներին վորպեսզի իրենց պատասխանատւութեամբ կատարեն իրենց հանձնած գործը, իսկ ժամանակին, իսկութեամբ ցույց տալով ինիցիատիւայի առողջ թափը:

2. Վարիչը հետեւում է վորպեսզի գատախտանները, ուսուցիչները յեւ այլն իսկութեամբ կատարեն իրենց վրա դրված պարտականութեանները:

3. Ակումբի ֆինանսական բաժինը կազմակերպում է յեւ զեկավարում վարիչը, կազմում է նախահաշիւ յեւ դիմում է այն միջոցներին վորոնցով կարելի յէ ուժեղացնել ակումբի միջոցները:

4. Վարիչը անտեսական բաժնի վարիչի հետ միասին մշակում են բնդհանուր ծրագիր ակումբի բոլոր անտեսական կարիքները մատակարարման համար:

5. Վարիչը անհատականապէս պատասխանատու յէ ակումբի գույքի յեւ հաշիւաւթեան համար ամբողջապէս:

ՎԱՐԻՉԻ ՅԵՎ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՏԱՐԱՅՆՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ակումբի վարիչը մտնում է վարչութեան կազմի մեջ վճռողական ծայնի իրաւունքով:

2. Վարիչը աշխատում է վորպեսզի վարչութեան աշխատանքը լինի արդյունաւետ, պատրաստում է ամեն մի նիստին հարկաւոր նյութեր, կարիք յեղած դեպքում նիստերին զեկուցման համար հրաւիրում է մասնագետներին, նմանապէս հետեւում է վորպեսզի նիստերը գումարով են ճիշտ նշանակված ժամերին:

3. Վարիչը ամեն ամիս զեկուցում է վարչութեան ակումբում տարված աշխատանքների մասին:

4. Այն դեպքում յերբ լինում են սկզբունքային տարածայնութեաններ վարիչի յեւ վարչութեան միջեւ, խնդիրը արվում է կուլտուրիստային յերբ

այնտեղ եւ խնդիրը չի լուծվում արվում է ակումբային կենտւարչութեան:

5. Այն դեպքում, յերբ վարչութեան վարիչի գործունեութեանը կրհամարի վոչ բավարար, իրաւունք ունի պահանջել հանձնաժողով, վորը մանրամասնորեն կրննի վարիչի գործունեութեանը:

6. Այն դեպքում, յերբ վարչութեանը կլինի մատնված անգործունեութեան, վարիչը պարտաւոր է այդ հայտնելու կուլտուրիստային յեւ ակումբային կենտրոնական վարչութեան:

ՀԱՇՎԵՑՎՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՎ ԴՈՒՃԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Կուլտուրական աշխատանքների հաշիւաւթութեանը կազմում է յերբ ակումբի վարիչը:

2. Ընդունված հաշիւաւթեան բոլոր թերթիկների մեջ զեանդված տեղեկութեանները ու տվյալները ուշադրութեամբ պետք է լինին ստուգված վարիչի կողմից: Վարիչը դիմում է այն միջոցներին, վորոնք համապատասխանում են տեղական պայմաններին յեւ հնարաւորութեան՝ են տալիս ավելի ճշգրիտ կերպով զրի առնել կուլտուրական աշխատանքների արդյունքները:

3. Ակումբի վարիչը հետեւում է ակումբի ամբողջ գործաւարտութեան:

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԳՅՈՒՂ ԱԿՈՒՄ- ԲՆԵՐԻ ԿԱՄ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՑԱՆ ՀԵՎ ԽՐ- ՃԻԹ-ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐԻՆ

1. Ակումբի վարիչները կիրառում են կշանքում թե քաղցուտազլավարից յեւ թե ղեկավար մարմիններից ստացված բոլոր հրահանգները յեւ ղեկավար են հանդիսանում բոլոր քաղցուտազլավարական խնդիրների իրազորման մեջ:

2. Վորպես կոմունիստական զաղապարի տարածող ակումբի վարիչը պետք է փոր լինի կոմունիստական կուսակցութեան անդամ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Վարիչը կարող է լինել անկուսակցական այն դեպքում միայն, յեթե փոր նրա թեկնածութեանը առաջարկվում է զյուզի, հիմնարկութեան, գործարանի յեւ կամ կոմբիցի կողմից:

3. Ակումբի վարիչը հաստատվում է իր պաշտոնում նախգլխադրուսվարի կողմից:

I. ՎԱՐԻՉԻ ԻՐԱՎՈՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՓՈՍՏԱՐԱՐՆԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐԻՉՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ:

4. Ակումբի վարիչը ամսաշմանորին մանում է վարչութեան պրեզիդիումի կազմի մեջ:

5. Վարիչները նույնպէս յեւ վարչութեան անդամները ակտիւ մասնակցութեան յեն ցույց տալիս ակումբային բոլորաշխատանքներին յեւ սերտ կապ յեն պահպանում տեղի կոմբիցի հետ:

6. Վարիչը իր աշխատանքները պետք է դասավորի թե վարչութեան թե քաղցուտազլավարից կամ ղեկավար մարմիններից ստացված հրահանգների համաձայն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Քաղցուտազլավարից յեւ թե ղեկավար մարմիններից ստացված բոլոր հրահանգները դրվում են վարչութեան մոտակա նիստին, փորպեսզի ստացված հրահանգները հարմարեցնել տեղական պայմաններին: Անհրաժեշտ դեպքում նախագահը հրավիրում է արտակարգ նիստ:

7. Ակումբի վարիչը պետք է հետեւի, փորպեսզի վարչութեան նիստերը կայանան հիշտ նշանակված օրերին ու ժամերին:

8. Ակումբի վարիչը պետք է խստիւ հետեւի փորպեսզի ակումբային բոլոր աշխատանքները կրեն կոմունիստ. հեղափոխական փողի յեւ փոչ մի

ղեպրում չպետք է տարվի միանգամայն նոր տնտեսական քաղաքականութեամբ շեղվելով ակումբային իսկական աշխատանքներից:

9. Վարիչը ամեն կերպ աշխատում է վարչութեան անդամների մեջ արթուն պահել նախաձեռնութեան յեւ ակտիւ մասնակցութեան թափը:

10. Յեթե աշխատանքների միջոցին ծագում են լուրջ տարաձայնութեաններ վարիչը պարտավոր է անմիջապէս հայտնել տեղիս քաղցուտազլավարի յեւ կոմբիցիին:

II. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԵՎ ԱԳՄԻՆԻՍՏՐԱՏԻՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

11. Վարչութեան փորձման համաձայն վարիչը կազմում է բոլոր աշխատանքների աղյուսակը. հետեւում է կարգ ու կանոնին յեւ ակումբի բժշկատնիստարական գրութեանը:

12. Վարիչը փորպէս աղմինիստարատոր հետեւում է փորպեսզի ակումբի անդամները ճշտութեամբ կատարեն իրենց փրա դրված պարտականութեանները:

13. Վարիչը ստանձնում է իր պաշտոնը հատուկ հանձնաժողովի միջոցով, ընդունում է ակումբի շարժական յեւ թե անշարժ գույքը ճշգրիտ ցուցակագրութեամբ: Գույքը ընդունելիս կազմում է արձանագրութեան հանձնաժողովի անդամների ստորագրութեամբ վավերացված: Արձանանգրութեան մի պատճենը թողնվում է վարիչի մոտ, յերկրորդ ուղարկվում է տեղիս քաղցուտազլավարին, իսկ իսկականը քաղցուտազլավարին:

14. Վարիչը համաձայն գույքի ցուցակի զբաղարանային գույքը պատշաճ ստորագրութեամբ հանձնում է զբաղարանապետին, թատրոնականը թատրոնի վարիչին, կինոյին՝ կինովարիչին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Յեթե հիշված վարիչները չը կան, գույքը հանձնվում է տնտեսական բաժնի վարիչին:

15. Վարիչը հետեւում է հաշվետւութեան յեւ ստուգում է հաշիւների ճշտութեանը:

16. Վարիչը ամեն ամիս ծախսում է այն գումարը, փոր փորձված է լինում վարչութեան կողմից համաձայն նախանշվի:

17. Ակումբի բոլոր գումարները պետք է գտնվեն զանապաճի մոտ, առանձին դրամարկում:

18. Վարիչը ամեն ամիս պարտական է վարչութեան ներկայացնել դրամական ծախսերի հաշվետւութեանը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Բոլոր ծախսերի օրդերները ստորագրում են վարչութեան անդամներից մեկը յեւ վարիչը, ցանկալի է նախագահի յեւ վարիչի ստորագրութեանները:

19. Ակումբի բոլոր աշխատակիցները պարտավոր են կատարելու միայն վարիչի կարգադրութեանները. բոլոր կարգադրութեանների պատա-

սխանատուութիւնը ուստի յեզ ընկում և վարիչի վրա:

20. Վարիչը տալիս և ամսե ամիս բոլոր անհրաժեշտ տեղեկութիւնները կենտրոնական վարչութեան:

III. ԶԱՂԼՈՒՍԱՎՈՐԶԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՎԱՐԻՉԻ ԴԵՐԸ

21. Վարիչը նախելառաջ քաղուսավորչական աշխատանքների ղեկավարն և յեզ բոլոր խմբակներին մատնանշում և համապատասխան աշխատանքների ուղի:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Ամիսը մի անգամ, վոչ պակաս, գումարում և խմբակների ղեկավարներին խորհրդակցութեան (ծրագիրների բարեփոխման, ուսումնասիրելու յեզ այլն):

22. Վարիչը բոլոր ակումբային աշխատանքներին տալիս և քաղաքական տոն:

23. Գեղարվեստական աշխատանքները ակումբներում վոչ մի դեպքում չպետք լինեն ճնշված, վորը նկատվում և այն դեպքում, յերը ակումբ մուտք են ունենում մեծ քանակութեամբ մասնագետներ(ինտիլիգենա)իրենց անհատական շահերը ունենալով աչքի առաջ:

24. Ակումբի բոլոր անդամները անխտիր պետք մասնակցեն ընդհանուր քաղուսավորչական աշխատանքներին:

25. Վարիչը չպետք տարվի մի միայն ադմինիստրատիվ աշխատանքներով (վորը շատ հաճախ նկատվում և) յեզ չպետք կորվի ընդհանուր առմամբ մասնալից այլ շարունակ պետք դիտի կարիքները, ուսումնասիրի պահանջները հաշվի առնելով նայել տրամադրութեան:

24. Ակումբի բազմազան աշխատանքների միջոցով վարիչը շարունակ կապ պետք պահպանի մասնալից հետ (պրակտաներ, հայտարարութեաններ, բեմագրութեաններ, լուբոկ, համերգներ, ներկայացումներ, խմբովի զացիա, գրույցներ, բարձրածայն ընթերցանութեան, շարատա, քաղաքական անեկդոտներ, կենդանի լրագիր, պատի լրագիր, շարժական պրակտաներ, դասախոսութեաններ յեզ այլն):

27. Վարիչը անպայմանորեն պետք աշխատի, վորպեսզի ակումբը մատչելի լինի լայն մասնալից յեզ վոչ մի դեպքում ինտելիգենցիան չպետք և գերիշխի:

IV. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՍՈՆԵՄԱ:

27. Ամեն մի դրամական, մթերային կամ գույքի շրջանառութեանը պետք լինի մտքոված համապատասխան մատչանի մեջ, Ամեն ամիս դուրս և բերվում բոլոր հաշիվների յերի ու մուտքի ընդհանուր գումարները:

29. Նոր ստացված գույքը մտքվում և համապատասխան մուտքի ինվենտարի մատչանը:

30. Դրադարանը, ուսումնարանը, ընթերցարանը, խրճիթ-ընթերցա-

րանները, թատրոնները, կինո-թատրոնը ակումբին կից պետք վոր ունենան նշգրիտ ինվենտարի ցուցակ: Ցուցակները նայել պետք և լինեն կախված պատից համապատասխան լաճիների սենյակներում:

31. Յերկ ամիսը մի անգամ կամ ամենապակաս տարին յերկու անգամ հարկավոր և հատուկ հանձնաժողովի միջոցով ստուգել ամբողջ գույքը՝ կազմելով արձանագրութեան, վորի մեջ նշգրիտ կերպով նշանակել կորած, փչացած, մաշված յեզ այլն ստարկաները:

V. ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

32. Դրամական հաշիվադրութեան գլխավոր նպատակն այն և, վոր ամեն րոպե հնարավոր լինի պարզելու թե ինչքան յեզ ինչ կարիքների համար են ծախված հատկացրված գումարները յեզ վորքան կա գանձապահի մուտ, գանձապահի մատչանը պետք և տարվի ընդունված ընդհանուր հաշվապահական որևէների հիման վրա:

33. Բոլոր դրամական յերի ու մուտքը պետք և ունենան համապատասխան արդարացուցիչ փաստաթղթեր վախրացված համաձայն ընդունված ընդհանուր որևէների:

VI. ՄԹԵՐԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

24. Այն դեպքում յերը րոճիտը կապարով և տրված, առանձին հաշվադրութեան յի տարվում: Հակառակ դեպքում անհրաժեշտ և ունենա մթերային կանոնավոր հաշիվադրութեան:

VII. ԱՆՈՒՍԻԻ ԿԱՀԱՎՈՐՈՒՄԸ

35. Ակումբը պետք և լինի կահավորված, վորքան կարելի յե գեղարվեստական յեզ ճոխ: Դյուղերում ակումբները յեզ խրճիթ-ընթերցարանները պետք և կահավորվին համաձայն տեղական պայմանների սովորութեանների ու կենցաղի, վորպեսզի գյուղացիութեանն զգա հարազատութեան յեզ իրեն սրաին վորքան կարելի յե մուտ, հակառակ դեպքում սկզբնական շրջաններում նա խորշում և անսովոր իրեն կահավորումից:

36. Ակումբի նշանավոր տեղում պետք և լինի կախված մի փոքրիկ արկղ հետեվյալ մակագրութեամբ «Ով ինչ գանդառ ունի կամ ով ինչ պակասութեան և հկատում ակումբի ներսի կյանքում պարտավոր և զրի առնել և համակի ձևով այս արկղից ձգել»:

37. Արկղից նամակները հանում և ամեն որ հերթապատմութեանը ստանձնելով վարչութեան հերթապահ անդամը, կարդում և յեզ, յեթե նամակում շոշափած հարցը իր պատասխանութեանից վեր յե, անմիջապես արկղին կից գրատախտակի վրա գրավոր պատասխանում և կամ թե պա-

տի լրագրի միջոցով հակառակ դեպքում նամակները ներկայացնում ե հերթական վարչության նիստին ի բնութիւնը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ: Բոլորնամակները պահւում են գրասենյակի ընդհանուր զօրծերի մեջ մակագրված պատասխանով յեվ վավերացված կամ վարչության անդամի կամ նախագահի ստորագրութիւնը:

Վարչության հերթապահ անդամը պարտավոր ե բավարարել այս կամ այն հարցով հետաքրքրվող բոլոր անդամներին հակառակ դեպքում ցույց ե տալիս միջոցները, վորոնց ղիմելով անդամը կարող ե բավարարվել:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ: Առաջարկում ե ղիմել գրադարան կարդալ այս կամ այն հոդվածը, կամ թե մի վորչեվ ե գիրք, բրոշյուր յեվ այլն, ղիմել խմբակների ղեկավարներին, ակումբի վարիչին յեվ այլն:

Վարչության հերթապահ անդամը որվա լրագիրներից, հետաքրքիր հեռագիրներից կազմում ե բյուլլետեն յեվ կախում ե ակումբի աչքի ընկնող տեղը:

ՔԱՂԱՌՈՒՄԳԼԽՎԱՐԻ ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ՅԵ/ԲԱԺԻՆ

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՆ ԿԱՄ ԴՅՈՒՂԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ

ԱԿՈՒՄԲԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ՅԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ:

Գյուղական ակումբը իր մեջ պարունակելով յեվ զարգացնելով անկուսակցական լայն մասսաների քաղյուսավորչական աշխատանքը ղնում ե իր առաջ հետեվյալ նպատակները.

1. Զուլել աշխատավոր գյուղացիութիւնը իր մեջ կազմելով մի ընկերական ընտանիք ուժեղ դասակարգային գիտակցութիւն յեվ կուլտուրական ստեղծագործութիւն ինքնաշխատանքով:

2. Պատրաստել գյուղացիական մասսաներից ժողովրդական տնտեսութիւն յեվ մասնավորապես գյուղատնտեսութիւն մեջ հմուտ մարտիկներ, գրավելով նրանց դեպի ընդհանուր քաղաքական յեվ տեղական տնտեսական շինարարութիւն:

3. Ակումբը հանդիսանում ե այն դպրոցը վորը բարձրացնում ե գյուղատնտեսական հասարակական կուլտուրական մակարդակը, խորացնելու համար գիտութիւն յեվ կուլտուրայի աշխարհում յեղած գրավումները, կենդանի որինակներով ձգտում ե վերացնել մասսաներին մթացնող նախապաշարմունքները, հին փթած տրադիցիաները յեվ հասկացողութիւնները քաղաքական տնտեսական գեղարվեստական ասպարեզներում:

4. Ակումբը պետք ե ձգտի միշտ կենտրոն լինել աշխատավոր գյուղացիութիւն գեղարվեստական քաղաքական յեվ ամենորյա իրական կյանքի ու աշխատանքների սերտ կապելով իր հետ մասսաներին յեվ ուղղելով դեպի խորհրդային շինարարութիւն:

ԱԿՈՒՄԲԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԶԵՎԵՐԸ:

5. Այս բարձր նպատակները իրագործելու համար ակումբները տանում յեն յերկու տեսակ աշխատանքներ.

ա. Մասնայական.

բ. Ամբի խորացնող—խմբական մասնայական աշխատանքների համար ակումբը ղիմում ե հետեվյալ միջոցներին.

ա. Կազմակերպում ե ընթերցանութիւններ, գրույցներ զանազան հարցերի վերաբերյալ. որինակ, քաղաքական, տնտեսական, գրական արդյունաբերական յեվ այլն:

բ. Կազմակերպում ե ներկայացում, համերգներ, գրական յերեկույթներ, Կինո—սիանսներ, մեզական յապտեր յեւ ալլն.

ՄԱՆՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Այդ բոլորը ցանկալի ե սկսել առաջնորդող մի բանի բացադրողական խոսքերով:

գ. Կազմակերպելով դասախոսութիւններ հասարակական—տնտեսական շինարարութեան, իրենց սեփական արտադրութեան, բնական գիտութիւնների, գրական գեղարվեստական յեւ կրօնական նյութերի շուրջը:

դ. Կազմակերպել միտինգներ բաղարական, տնտեսական գյուղատնտեսական յեւ արդյունաբերական նյութերի շուրջը:

ե. Կազմակերպել կենդանի լրագրներ, ցուցահանդեսներ առողջապահական նյութերի յեւ ալլն աշխատանքների, վոր արտադրել յեն ակումբի անդամները:

6. Վերաբերել այդ աշխատանքները ամէլի խորանան յեւ կանոնավոր րնթացք տնենան, ակումբը կազմակերպում ե խմբակներ.

ա. Արտադրողական պրոպագանդայի յեւ տեղեւագործութեան.

բ. Հասարակական բաղարական գիտութիւնների, (բաղարական, տնտեսական, պատմական, կրօնական, բնագիտական նյութերի).

7. Ակումբի անդամների բնդհանուր հերթական ժողովները կայանում յեն ամիսը մի անգամ, իսկ արտակարգ ժողովները.

ա. Ակումբի վարչութեան վորոշմամբ.

բ. Անդամների գրավոր պահանջմամբ (վոչ պակաս, րան անդամների թվի $\frac{1}{3}$ -ը):

գ. Քաղլուսվարի վորոշմամբ.

8. Ընդհանուր ժողովի հկայացած դեպում հրավիրվում ե յերկրորդը, ուր մնում ե հկայացած ժողովի որակարգը.

9. Ակումբի գործադիր մարմինը նրա վարչութիւնն ե. վարչութիւնն ակումբի կոլլեկտիվի ղեկավար մարմինն ե, նրա յեւ քաղլուսվարի իղծերի ու վորոշումների իրագործողը:

Վարչութիւնը կազմվում ե յերեք անդամներից, վորոնք րնարվում յեն ընդհանուր ժողովում: Վարչութեան մեջ մտնում յեն նալեւ րջիջի, յերիտմիութեան, արհմիութեան, կազմբաժնի յեւ կին-բաժնի ներկայացուցիչները վնոողական ծալնով, նալեւ ակումբի վարիչը. գյուղում գյուղխորհրդինախագահը:

10. Մյուս բոլոր քաղլուսաշխատակիցները ինչպես որինակ՝ գրադարանի վարիչը, խմբակների յեւ րնթերցարանների ղեկավարները մտնում յեն վարչութեան մեջ խորհրդակցական ծալնով:

11. Ակումբի վարչութեան նիտտերը կայանում են, վոչ պակաս րան յերկու շարաթը մեկ անգամ:

12. Ակումբի աշխատանքները ամէլի կանոնավոր տանելու համար կարեւոր ե կազմակերպել յերեք հիմնական հանձնաժողովներ:

ա. Բաղարական կրթութեան.

բ. Գյուղատնտեսական.

գ. Ագիտացիոն-գեղարվեստական.

13. Ակումբի կազմակերպչական. ադմինիստրատիվ աշխատանքների յեւ ընթացիք տնտեսական բաժնի ղեկավարութիւնը պատկանում ե վարչութեան նախագահութեան, վորի մեջ մտնում ե նալեւ ակումբի վարիչը:

14. Տեղական ակումբի վարչութիւնը քաղլուսվարի հրահանգների յեւ գաղափարական ղեկավարութեամբ կազմում ե իր յերեք ամսվա ծրագիրը, ներկայացնում ե ընդհանուր ժողովի հաստատման. յեւ ապա ուղարկում ե քաղլուսվարին վերջնական վավերացման:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՎ ԿՈՆՏՐՈՒ.

15. Տեղական ակումբների վարչութիւնը ամիսը մի անգամ ներկայացնում ե քաղլուսվարին գրավոր ղեկուցում յեւ հաշվետվութիւն.

16. Գործի կանոնավոր ընթացքի համար վարչութիւնը կազմում ե ամենորյա քաղլուսվարական հաշվետուներ նյութական յեւ փողային վորոշ ընդունված ձեւով:

17. Նյութական յեւ փողային գործնետիւնի վերաբնետիւնի համար ընդհանուր ժողովը ընտրում ե վերաբնետող հանձնաժողով յերեք անդամից բաղկացած, յեւ վեց ամիս ժամանակամիջոցով:

ԼԻԿՎԻԴԱՑԻԱ.

18. Ակումբի լիկվիդացիան կատարվում ե.

ա. Ընդհանուր ժողովի անդամների $\frac{2}{3}$ ծալնի վորոշմամբ յեւ

բ. Քաղլուսվարի վորոշմամբ:

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՐԻՈՒԹՅԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

I. ՆՊԱՏԱՆԻՐ

Շրջանային յեվ տեղական յերիտարմ միութեան ակումբը տանում է միութեան քաղաքական և աշխատանքները՝ հիմնվելով ինքնագործնական սկզբունքի վրա յեվ դիմելով հետևյալ նպատակը.

1. Համախմբել յեվ դաստիարակել կոմունիստական փողով միութեան անդամներին յեվ յերիտասարդ բանվորներին՝ զարգացնելով նրանց մեջ անհաշտ պայքար մանր բուրժուական իդեոլոգիայի դեմ:

2. Ակումբի անդամների ակտիվությունը ի հայտ բերել թե քաղաքական-տնտեսական յեվ թե տեղի շրջանի կյանքում:

3. Բարձրացնել միութեան անդամների քաղաքական յեվ կուլտուրական մակարդակը, տալ հասարակական քաղաքական կրթություն, բնդհանուր յեվ եստեղիկ դաստիարակություն յեվ սթանդարկել ինքնակրթության գործին:

4. Տալ ֆիզիքական դաստիարակություն:

5. Հանգստի ժամերին զվարճություն աշխատանքի, տեսակը, փոքր չկրի միակողմանի ձևով յեվ տալ միութեան անդամներին թե ֆիզիքական յեվ թե մտավոր խելացի հանույր:

II. ԱԿՈՒՄԲԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ԿԱԶՄԸ

1. Շրջանային յեվ տեղական ակումբը կազմակերպում է կոմյերիտ-միությունը քաղաքական և աշխատանքային, փոքր յեվ մտնում է ակումբային միասնական ցանցի մեջ:

2. Շրջանային ակումբները կազմակերպվում են զաւառային կենտրոններում:

3. Տեղական ակումբները կազմակերպվում են խոշոր արդյունաբերող հիմնարկներում յեվ խոշոր գյուղերում:

4. Բոլոր տեղական ակումբները իրենց գործնականության ուղեցույց գիծը:

5. Շրջանային ակումբի անդամ անալայմանորեն պետք է լինեն կոմյերիտմիութ. բոլոր անդամները, անդամագրվել կարող են նախկին յերիտասարդ բանվորները, փորձը Կ. Յև. Մ. անդամ չեն, անդամագրվում են հիմնարկների կամ գյուղական կոմբիլի միջոցով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Վոյ միութեան անդամ յերիտասարդությունը ակումբի անդամ է ընդունվում հիմնարկության կոմյերիտմիութեան կոմբիլի յերաշխապնությունը:

2. Շրջանային ակումբի անդամներն ընդունվում են վարչության կողմից յեվ հաստատվում են ակումբի անդամների բնդհանուր ժողովում:

6. Ակումբի բոլոր անդամները պարտավոր են մասնակցել ակումբային բոլոր աշխատանքներին (խմբակներում յեվ այլն):

7. Անդամությունից զրկում են ակումբի բնդհանուր ժողովի յեվ Կ. Յև. Մ. կոմիտեի վերջմամբ:

III. ԱԿՈՒՄԲԻ ԱՇԽԱՏԱՆԵՐԻ ԶԵՎԵՐԸ

1. Վերոհիշյալ նպատակներին հասնելու համար ակումբում տարվում են հետևյալ աշխատանքները:

ա) Մասնաշաղկան.

բ) Ավելի խորացնող խմբակներ.

Մասնաշաղկան աշխատանքները տանելու համար կազմակերպվում են բնթերացանություններ, գրույցներ, դասախոսություններ զանազան հարցերի շուրջը, թատրոններ, կոնցերտներ, յերեկույթներ, կենդանի լրագրողներ, քաղաքական յեվ գրական դասեր, երեկուրսիաներ յեվ ցուցահանդեսներ:

Խմբակային աշխատանքները պետք է արտահատվեն խմբակի անդամների ինքնագործնականության միջոցով:

Քաղաքական խմբակը ուսումնասիրում է մարքսիզմը, յերիտասարդական շարժման պատմությունը յեվ այլն: Բացի այդ կազմվում են խմբակներ, գրականություն, բնազիտություն, տնտեսություն, դրամատիկական, յերաժշտական յեվ այլն...

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. 1) Վարակագի խմբակային աշխատանքները հարմարված լինեն իրար հետ ու անջատ գործնականություն չլինի, պետք է կազմակերպել դեկլարանների խորհրդակցություն յեվ խմբակի անդամների բնդհանուր ժողովներ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. 2) Մասնաշաղկան յեվ խմբակային աշխատանքները պետք է ունենան իրար հետ աշխատանքի սերտ կապ:

IV. ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Ակումբի բնդհանուր զաւառայինական յեվ տեղաշարժական դեկլարությունը իրականացնում է Գլխաղյուսակի Կենտրոնական Ա. կոմբային վարչությունը յեվ նրա տեղական մարմինները:

2. Ակումբի ընթացիկ աշխատանքները ղեկավարում և ա) ակումբի անդամների ընդհանուր ժողովը: բ) ակումբի վարչությունը:

3. Ակումբի ընդհանուր ժողովը փորձում և ակումբի ընթացիկ գործնետված ընդհանուր հարցերը, բնութագրում և ակումբի վարչությունը, վերապատգիչ հանձնաժողով յերեք ամիս ժամանակով յեւ աշին, յենթարկում և ընտելւթյան ակումբի աշխատանքների ծրագրները ընդունում և յեւ գտում և անդամներին, հաստատում և ակումբի վարչության հաշվետւթյունը յեւ աշին:

4. Ընդհանուր ժողովները լինում են. հերթական յեւ արտակարգ:

5. Ընդհանուր հերթական ժողովները հրապիրում են փոչ պակաս քան յերեք շաբաթ մեկ անգամ, իսկ որակարգ՝ ա) համաձայն վարչության փորձման. բ) անդամների $\frac{1}{3}$ -ը գրաւոր պահանջի գ) Կ. Յե. Մ. կոմիտեի համապատասխան առաջարկությամբ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 1) Ժողովը համարվում և որինական, յերը ներկա յեն ակումբի անդամների փոչ պակաս քան $\frac{1}{3}$ -ը մասը:

2) Յերը առաջին ժողովը հետաձգվում կիրորումի պակասության պատճառով հրապիրվում և յերկրորդ ժողով, փորը կարող և կայանալ առանց անդամների կիրորումի:

6. Ակումբի վարչությունը հանդիսանալով ամենորյա ղեկավար կոլլեկտիվ մարմին անց և կացնում ակումբի կյանքում անդամների ընդհանուր ժողովներին նայել ակումբային կենտրոնական վարչության փորձումները:

7. Ակումբի վարչության կազմի մեջ մտնում են՝ ակումբի վարիչը Կոմյերիամիթ, քաղյութարի վարիչը, Լուսրաժնի քաղյութարի վարիչը յեւ չորս հոգի ընդհանուր ժողովից ընտրվածները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Բոլոր աշին անդամները փորներ անմիջական մասնակցություն են ցույց տալիս ակումբային աշխատանքներին մտնում են վարչության կազմի մեջ խորհրդակցական ձայնով (գրադարանապետը, ընթերցարանի վարիչը, խմբակների ղեկավարները յեւ տեղական ակումբների ներկայացուցիչները:

8. Վարչության նախագահը լինում և ակումբի վարիչ յեւ նշանակվում և Կ. Յե. միության կոմիտեի կողմից՝ Գալքաղյութարի զիտությամբ: Նախագահը անձամբ պատասխանատու և Կ. Յե. Մ. կոմիտեի յեւ ակումբային կենտրոնական վարչության առաջ:

9. Ակումբի բոլոր ընթացիկ աշխատանքները ղեկավարում և վարչության նախագահությունը, փորը բաղկացած և յերեք հոգուց. ակումբի վարիչ, քարտուղար յեւ մեկ անգամ զանձապալ:

10. Վարչության հերթական նիստերը կայանում են փոչ պակաս քան շաբաթ մեկ անգամ:

11. Ակումբային ներքին աշխատանքներն ալիի յով հիմքերի վրա ղեկու համար վարչությունը նշանակում և պատասխանատու ղեկավարներ, փորներ կազմակերպում են ակումբին կից խմբակ հանձնաժողովներ (ազիա գեղարվեստական, քաղարական, տնտեսական յեւ աշին) փորներ փորպես վարչության ոժանդակիչ հանձնաժողովներ, ոգտվում են մասնագետներ կոտպացիայի յենթարկելու իրավունքով:

12. Վորպես հիմք ընդունելով Գլխաղյութարի Ակումբային կենտրոնական վարչության աշխատանքների նախագիծը՝ ակումբի վարչությունը մշակում և ակումբային աշխատանքների յերեք ամսյա ծրագիրը:

13. Ակումբային աշխատանքների նախագիծը յեւ ծրագրները հաստատվում են Ակումբային կենտրոնական Վարչության կողմից:

V. ԱԿՈՒՄԲԻ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Ակումբի նյութական միջոցները հալթալվում են անդամաւմարներից, զանազան յերեկույթներից, համերգներից, ներկայացումներից յեւ աշին, նայել քաղյութարի նախահաշվից:

VI. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ակումբի վարչությունը իր գործնետված մասին ամեն ամիս ներկայացնում և գրաւոր հաշվետւթյուն Կ. Յե. Մ. կոմիտեին, իսկ զավքաղյութարի միջոցով՝ Ակումբային կենտրոնական վարչության:

2. Համաձայն ընդունված ձեւերի տարվում և ամենորյա ակումբի կազմակերպչական յեւ քաղյութարչական աշխատանքի հաշվետու:

3. Տարվում և ամեն ամսվա յեւ ամեն որիա մանրամասն նյութական հաշվետւթյունը:

4. Վերաատուգման իրավունքը վերապահվում և Կ. Յե. Մ. կոմիտեին Բ. Գ. տեսչության:

VII. ԼԻՎԻԴԱԳԻԱ

Ակումբի լիկվիդացիան կատարվում և՝

1. Ընդհանուր ժողովի անդամների $\frac{2}{3}$ -ը ձայների փորձմամբ:

2. Համապատասխան Կ. Յե. Մ. կոմիտեի յեւ Ակումբային կենտրոնական վարչության փորձմամբ:

3. Լիկվիդացիայի յենթարկված ակումբի իրերը տրվում և Կ. Յե. Մ. կոմիտեին կամ Ակումբային կենտրոնական Վարչության:

ՄԻԼԻՑԻԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

I. Ն Պ Ա Տ Ա Կ Ը

Միլիցիական ակումբը պարունակելով իր մեջ քաղաքական աշխատանքների քաղաքական տեսակները՝ նպատակ է դնում.

1. Ծանր աշխատանքից հետո միլիցիականներին տալ հանգստության այնպիսի մի ձևով, վոր դվարեություն տեսնալով՝ մտավորապես հետամնացութեան չմատնվեն:

2. Միլիցիականներից պատրաստել մարդիկ՝ դատտիարակված սցիալիստական հոգով յեւ դասակարգային պրոլետարական գիտակցութեամբ:

3. Միլիցիականներից պատրաստել գիտակից յեւ անստող քաղաքացի:

4. Պատրաստել միլիցիականներից գործունյա աշմինիստատոր, փորպեզսի նոր տնտեսական քաղաքականութեան ազդեցութեան առաքելութեամբ նա կարողանա լինել հսկիչ հեղափոխական կարգերի յեւ խորհրդային իշխանութեան դեկրետներն ու հրահանգները ճշտութեամբ ի կատար ածող:

5. Բարձրացնել միլիցիականների ընդհանուր կուլտուրական մակարդակը՝ ամրացնելով նրանց մեջ հետաքրքրութեան դեպի գիտութեանները:

6. Միլիցիականներին մասնակից դարձնել խորհրդային շինարարութեան գործին:

7. Զարգացնել նրանց մեջ համայնական աշխատանքի ծգառումը՝ ստեղծագործական յեւ քաղաքական աշխատանքի միջոցով:

8. Կովել կրոնական անտոխապաշտութեան դեմ, ազատել նրանց մեջշանական յեւ մանր-բուրժուական իդեոլոգիայի ազդեցութեանից, վորը կարող է միլիցիական աշխատավորներին կազմալուծել յեւ զարգացնել նրանց մեջ կաշառակերութեան:

II. ԱԿՈՒՄԲԻ ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ

9. Վերոհիշյալ նպատակները իրագործելու համար, անդամների ակտիվ մասնակցութեամբ տարվում են յերկու տեսակ աշխատանքներ ա) մասսայական յեւ բ) ավելի խորացնող խմբակներ:

10. Մասսայական աշխատանքներ տանելու համար կազմակերպվում են՝ ա) Դասախոսութեաններ, գրույցներ միլիցիական հարցերի յեւ գործերի վերաբերյալ, այն է՝ քաղաքա-տնտեսական, պատմական, գիտական, արդյունաբերական, գյուղատնտեսական, գեղարվեստական, հակակրոնական, կուլտ-կրթական յեւ այլ միլիցիական կյանքի հետ կապ ունեցող հարցեր:

բ) Դիակուսիաներ, բեմերատներ խորհրդային իշխանութեան ընթացիկ քաղաքական յեւ շինարարութեան հարցերի շուրջը:

գ) Կոնցերաներ, թատրոններ, որինակելի դատեր, քաղաքական գրականութեան յեւ այլն:

դ) Կենդանի լրագիր:

ե) Երակուրսիաներ:

զ) Յերգեցիկ խմբեր:

է) Զանազան տեսակի սպորտ:

թ) Նպատակահարմար դվարեութեաններ յեւ խաղեր:

11. Խորացրված աշխատանքները տարվում են խմբակներում, վորոնց միջոցով ուսումնասիրվում են քաղաքական, խորհրդային շինարարութեան, գրական, թատեր-յերաժշտական, գեղարվեստական, արտադրական, կուլտուրացիայի յեւ այլ հարցեր:

12. Ակումբը իր բոլոր անդամների ակտիվ մասնակցութեամբ տանում է բոլոր հրատապ քաղ-կամայանիաները, հեղափոխական տոները յեւ այլն քաղկոմների ղեկավարութեան ներքո:

13. Ակումբին կից կազմակերպվում են գրադարան-ընթերցարան յեւ, վորտեղ հնարալոր է տեղեկատու սեղան:

III. ԱԿՈՒՄԲԻ ԿԱԶՄԸ, ՆՐԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

14. Ակումբի անդամ պարտավոր են լինել՝

ա) Միլիցիական դպրոցի միլիցիաները:

բ) Միլիցիականները յեւ միլիցիական հիմնարկութեան բոլոր աշխատակիցները:

15. Բոլոր անդամները յենթարկվում են ակումբային բոլոր կանոններին, վորոնք հաստատված են Ժողովի կողմից:

16. Յուրաքանչյուր ակումբի անդամի պետք է տրվի անդամատու:

17. Ակումբային կանոնները խախտող անդամին վարչութեանը զրկվում է ակումբի անդամ լինելուց:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Վերջինս իրավունք ունի բողոքելու ընդհանուր Ժողովին՝ վերականգնելու իբն իրավունքները, յեթե այդպիսին խախտված է անարդար:

IV. ԱԿՈՒՄԲԻ ԴՈՐՃԱԴԻՐ ՄԱՐՄԴՆԸ

18. Ակումբի գործերի զլխավոր ղեկավարը անդամների ընդհանուր Ժողովն է:

19. Հերթական ընդհանուր Ժողովները գումարվում են ամիսը մի անգ ակումբի անդամից:

Արտակարգ ժողովները գումարվում են՝

ա) Համաձայն վարչության փորձման.

բ) Անդամներին Վարչի գրավոր պահանջի.

գ) Քաղցուսվարի պահանջով:

20. Ակումբի վարչության կազմի մեջ անալալմանորեն մտնում և ա-
կումբի վարիչը, բաղկումը, կոմբիզի 2 ներկայացուցիչները, բնդհանուր ժո-
ղովում ձայների մեծամասնությամբ ընտրված 3 հոգին, ընդամենը վար-
չության կազմը լինելու յն 7 հոգի:

21. Ակումբի վարչությունը հանդիսանում և ակումբի ղեկավար յնվ
գործադիր մարմինը:

22. Ակումբի խմբակների ղեկավարները մտնում են վարչության կազ-
մի մեջ խորհրդակցական ձայնով:

23. Վարչության հերթական նիստերը կայանում են վոչ պակաս բան
2 շաբաթը մի անգամ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Վարչության փորձման համաձայն
հերթական նիստերը կարող են լինել բաց՝ նախորդը նախա-
տեսված որակարգով:

24. Ակումբի կազմակերպական, ադմինիստրատիվ, տնտեսական յնվ
ընթացիկ գործերը ղեկավարում և վարչության նախագահությունը բաղ-
կացած յերեք հոգուց — ակումբի վարիչի նախագահությունը:

25. Ակումբի վարչությունը ընտրվում և վեց ամսով:

V. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՎ ՍՏՈՐԳՈՒՄ

26. Տեղական ակումբի վարչությունը ամիսը մի անգամ ներկայաց-
նում և համապատասխան քաղցուսվարին գրավոր զեկուցում յուր գործ-
նեկության մասին:

27. Գործերի կանոնավոր ընթացքի համար վարչությունը կազմում և
ամենորյա քաղցուսվարական աշխատանքի յնվ նյութական ու գրառական
հաշվետևար:

28. Նյութական յնվ գրառական գործենություն վերաբնություն
համար բնդհանուր ժողովը ընտրում և վերատուգիչ հանձնաժողով յերեք
անդամից յնվ վեց ամիս ժամանակամիջոցով:

VI. ԼԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

29. Ակումբի լիկվիդացիան կատարվում և՝

ա) Ընդհանուր ժողովի անդամների 2/3-ի ձայների փորձմամբ յնվ

բ) Համապատասխան քաղցուսվարի փորձմամբ:

ՀԻՍՀԱՆԳ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ ԶՈՒՑԱԳՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆԵՐ
ԿԱԶՄԱՆԵՐՊԵՂՈՒ ՄԱՍԻՆ

Սովորաբար կամպանիաների ժամանակ կազմակերպում ենք զանազան
զեկուցումներ, դասախոսություններ, բարձրաձայն ընթերցումներ յնվ այն-
Ընդհանուր կամպանիան անց ենք կացնում տեսականորեն՝ միանգամայն
աչքաթող անելով այն հանգամանքը, վոր տեսականի ըմբռնությունը
դժվար և գործնական ու տեսողական ախպ աշխատավոր գյուղացու հա-
մար: Ասվածի խոշոր մասը չի հասկացվում. գործնական կերպով չի ապա-
ցուցվում տեսականը յնվ հանախ թերահավատություն ու անտարբերու-
թյան տեղիք և տալիս:

Ի հարկ և բոլորից համար պարզ և գործնականի առաջնությունը
յնվ նույնիսկ ավելորդ և ճիշդները:

Սակայն այդ ամբողջն զգալով հանդերձ՝ գործնական բայեր յներ
անում այդ ուղղությունը յնվ ձգտում ենք դա արդարացի լինչ վոր որչեկ-
տիվ տեխնիքական ու նյութական պատմությունով յնվ պայմաններով:
Դրանք ի հարկե վորոշ դեր խաղում են բայց ժիտել ինիցիատիվայի դե-
նու նշանակությունը գործի հաջողություն յնվ ինտենսիվության մեջ, յներ
կարող:

Այդ տեսակետից անհրաժեշտ և լինել ակտիվ, ժրաջան յնվ աշխա-
տել կամպանիաների ու առհասարակ քաղցուսաշխատանքների ընթացքում
ոգտագործել բոլոր հնարավորությունները:

Դյուղի զպրոցի աշակերտությունն ու լիկվայանի ուսուցչությունը
կոմբիզի յնվ յերիտմիություն անդամները աշխատակիցների այն պահես-
տն են կազմում, վորը կարելի և շատ արդյունավետ ու նպատակահարմար
ծելով ոգտագործել:

Ուսուցչությունը թե լիկվայաններում յնվ թե զպրոցներում կամպանիայի
որերին իր դասավանդություն նյութը բաղելու և տվյալ կամպանիայից,
վորովհանով դա և գրավում ամենի աշաղորությունը: Դա և հետաքրքրում
տվյալ մամենտում բոլորին:

Այդ դասավանդությունը կոնկրետ ու ըմբռնելի դարձնելու համար
կարելի և ու պետք և աշակերտներին հրահանգել կազմել այն կամ այն
խնդրին ու հարցին վերաբերող, ինարկե կամպանիայի հետ կապված, նյու-
թերի ժողովածուներ:

Վերջիններս կարող են կրել կամ կոլեկցիաների յնվ կամ ցուցանան-
դեաային բնույթ:

Որինակ գլուղաանոտեական կամպանիան անցկացնելիս կարելի է կազմել ոչ միայն ընդհանրապես տվյալ շրջանի գավառի կամ գյուղի բույսերի, կենդանիների, մեղիների յեւ ալի իսկական կամ մողել հաւաքածուներ, ալ նաեւ կարելի է հաւաքել ամենալաւն ու ամենալատր յեւ իրար կորելի է հաւաքել ամենալաւն ու ամենալատր յեւ իրար կողքի դնելով հակադրել: Որինակ ռացիոնալ գիտական կերպով խնամված կենդանին յեւ նախաբնական սովորութիւններով պահած: Յեթն հաւաքովոր է իրական իրար հակադրել, յալ. յեթն վոչ՝ մողել կամ նկար: Կանի է պարարտացրած հողի կամ ջուկած սերմերի արդյունքը հակադրել իւր պարարտացրած հողի կամ անջուկ սերմի բերքին:

Կարելի է ալ նույն բանն անել գիագրամաների միջոցով, վոր կը կապվի անտեսական աշխարհագրութեան դասի հետ:

Դասականութեան կամ գրույցի ժամանակ հարուցված յուրաքանչյուր ինչի կարելի է հանձնարարել մեկ կամ մի բանի հոգու կրկնակրտացնելու: Դրա վերաբերյալ յեւ յալ ընդհանրապէս հարաւոր ցուցադրական մատերիալը հաւաքելու նկարելու կամ կազմելու:

Աշակերտներն ուրախութեամբ ալ կանն յեւ դա նրանց թէ համույր կը պատճառի յեւ թէ կը նպատակ նյութն բմբունելուն: Իսկ խրճիթ-ընթերցարանների կամ ակումբի համար դա կը ծառայի վորպէս ցուցադրական մատերիալ կամպանիայի անցկացնելու ժամանակ, իսկ նրանց հետ կը մնա վորպէս թանկարանի հարստութեան:

Ալ հաւաքածուները կարելի է պատրաստել կարտոնների կամ թղթ-թերթի վրա յեւ ալ պէս էլ պահել:

Դիագրամները կազմելիս պէտք է թեթեւ կերպով բացատրել գիագրաման կազմելու յեւ պահել:

Դա վորչիկն նյութական ծախսի հետ կապված չէ, ալ բոլորում է անհատական ինիցիատիւիւի:

Պետք է լարել ուժերը յեւ ոգտագործել ամեն մի հարմար առիթ ու միջոց լուսավորութեան գործը ցանկալի բարձրութեան վրա դնելու համար:

Նախըտալուտիւր Իւնունի

Արտ. Ագիտ-Պրոպ. Ըաժ. Վարիչ Բացաւդյան

ՀՐԱՀԱՆԳ № 3.

ԲՈՒՈՐ ԳԱՎԸԱՂՆՈՒՄ. ՊԱՏՃԵՆՆԵՐԸ ԿՈՄԿ. ՅԵՎ Կ. ՅԵ. Մ.

ԳԱՎԿՈՄՆԵՐԻՆ

Քաղլուսնիմարկներն ընդհանուր առմամբ յեւ հատկապէս խրճիթ-ընթերցարաններն հանդիսանում են միակ այն ողակները, վորոնց միջոցով քաղլուսաշխատանքն ու աշխատակիցները կապվում են աշխատավորական լայն մասսաների հետ յեւ նրանց մեջ տանում կուսակցական ու քաղաքական աշխատանք:

Դժբախտաբար մինչեւ հիմա հատկապէս խրճիթ-ընթերցարաններում քաղլուսաշխատանքը թույլ է տարվել յեւ հնարավոր չի յեւել մասսաներին սերտորեն կապելու ալ հիմնարկների հետ: Առաջիկայում վերացնելու համար վերոնիշյալ բացը՝ անհրաժեշտ է խրճիթ-ընթերցարաններում ժողովրդական տներում յեւ գրադարաններում կիրառել կազմակերպչական հետեւյալ ձևը:

Յուրաքանչյուր խրճիթ-ընթերցարանին, ժողովրդական տանը յեւ գրադարանին կից պէտք է գոյութիւն ունենա 5—7 հոգուց բաղկացած մի վարչութիւն, վորի պարտականութիւնն է վարել թէ կըթական յեւ թէ կազմակերպչական ու տեխնիքական բոլոր աշխատանքները: Ավելի մանրամասն կանոնադրութիւն ալ վարչութեան անդիմանի ու դերի մասին, ինչպէս նաեւ գիերկտիւներ հետազոտում կուղարկներ, միայն առաջամ անհրաժեշտ է իմանալ, վոր պէտք է աշխատանքը բաժանել ալ անդամների մեջ յեւ մեկին հանձնել ներկայացումները, յերկրորդին գրույցները, յերրորդին բարձրագոյն ընթերցումները յեւ ալ:

Վարչութիւնը կազմվում է հետեւյալ անձերից. — քաղլուսնիմարկի վարիչը, կոմբիչի, Կ. Յ. Մ. բիչի յեւ գլուղաորհրդի ներկայացուցիչները յեւ անկուսակցական աշխատավոր գլուղացիութեան մեկ կամ յերկու ներկայացուցիչը:

Սրանցից կազմված վարչութիւնը հնարավորութիւն կունենա հետեւելու անմիջականորեն աշխատանքին յեւ ինտենսիւ գործնելու ալ:

Անհրաժեշտ է անմիջապէս քաղլուսավարների ու գավկումների, հրահանգիչների միջոցով կանարում իրականացնել, վերոնիշյալն ու ամենուրեք շուտափութ կազմակերպել ալ վարչութիւնը:

Հ. Կ. Կ. Կ. Ագիտ-Ըաժնի վարիչ Դուլի-Բեխլյան

Հ. Կ. Յ. Մ. Կ. Ագիտ-Ըաժնի վարիչ Աղամյան

Նախըտալուսալիւարի տեղակալ Բացաւդյան

Բարտուղար Հարութիւնյան

ՀՐԱՅԵՐԱԿԱՆ № 8.

ԲՈՒՈՐ ԴԱՎԱՂՈՒՄՎԱՐՆԵՐԻՆ ՊԱՏԾԵՆԸ ԿՈՍ ԿՈՒՄԻ ՅԵՎ Կ.
ՅԵ. Մ. ԴԱՎԿՈՄՆԵՐԻՆ

Քաղաքական աշխատանքն իր ընդհանուր բնույթով հանդիսա-
նում է անկուտակցական մասսայի մեջ տարվող բաղադրական ախպիսի մի
աշխատանք, վորն ամենից շատ կարիք ունի կուտակցական աշխատակից-
ների: Հաճախ Լուսրաժնի հրահանգիչների միջոցով կատարած աշխատանքը
չի տալիս ցանկալի արդյունքը, յեթև դրան ավելացնելու լինենք նայել այն
հանգամանքը, վոր քաղաքականները տեխնիքական հնարավորություն չունեն
հաճախ շրջաններ անցնելու յեւ անմիջականորեն տեղերում հսկելու աշ-
խատանքների վրա ու կապվելու մասնանների հետ՝ պարզ կլինի պատկերը
դրանից հեշտ և հեռավորներ, վոր անմիջական մասսայականացումն ու
ինտենսիվացում քաղաքաշխատանքի հնարավոր չի լինելու: Վորոշ չափով
նայել դրանով և բացատրվում քաղաքաշխատանքի թուլությունը

Այդ նկատումներով անհրաժեշտ է ամենատես կապն ստեղծել կու-
տակց. յեւ քաղաքաշխատակիցների միջով: Ամեն անգամ հենց, վոր կոմ-
կուսի կամ յերիտմիություն աշխատակիցներն ու հրահանգիչներն անցնեն
շրջանները, պետք է հանձնարարականներ ու ցուցմունքներ ստանան նա-
յեւ զավթաղաքակց ու տեղերում հսկեն ու ղեկավարեն քաղաքահիմ-
նարկները:

Այսպիսով հնարավոր կլինի ուժեղացնել կապը թե կուսկոմի յեւ
քաղաքական միջով յեւ թե կուսկոմի հսկողությունը քաղաքաշխատանք-
ների վրա:

Արդյունքների մասին անմիջապես հայտնել:

Հ. Կ. Կ. Կ. Կ. Ազիտ-բաժնի վարիչ Դուլի-Քեկվյան

Հ. Կ. ՅԵ. Մ. Կ. Կ. Ազիտ բաժնի վարիչ Աղամյան

Նախքաղաքապետարի տեղակալ Բացաղյան

Քարտուղար Հարությունյան

Ց Ա Ն Կ

Յերևա

1. Ներածություն	1
---------------------------	---

Ա. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

2. Քաղաքական աշխատանքի հերթական խնդիրները մե- զանում—Գ. ԴՋՆՈՒՆԻ	5
3. Ակումբային աշխատանք—Գ. ԲԱՅԱՂՅԱՆ	10

Բ. ԿՈՄԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊՊԱՐԱՏՆԵՐ

4. Ակումբ—ՅԵ. ԽԱՐԱԶՅԱՆ	18
5. Բանվորական ակումբ—ՊԼԵՏՆՅՈՎ	24
6. Կենդանի լրագիր	46
7. Քաղաքատեր—Արտադու. ազիտ-պրոպ րաժին	48
ա) Սերմանման կամպանիայի	48
բ) Անգրագիտություն	51

Գ. ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

8. Ակումբային Կենտրոնական Վարչության կանոնադրություն	54
9. Հրահանգ բանակումը վարչության	56
10. Ղեկավարության համար գյուղակումբների յեւ խրճիթ-ըն- թերցարանների վարիչներին	64
11. Կանոնադրություն ժողտան կամ գյուղակումբի	69
12. « Կոմյերիտմիության ակումբի	72
13. « Միլիցիական ակումբի	76
14. Շրջաբերականներ յեւ հրահանգներ	79
15. Յանկ	83

<< Ազգային գրադարան

NL0222626

52. 620

